

autor in

magazín OSA nejen pro autory

02/2022

**Hospodářské
výsledky za rok 2021 –
Největší propad
autoři zaznamenali
u živých vystoupení**
strana 8

**17. Výroční ceny
OSA – ocenění autoři**
strana 10

**Mirai Navrátil –
Songwriting camp
může působit jako
autistický mejdan**
strana 48

AUTOR IN VYCHÁZÍ
OD ROKU 2009

myslíme na hudbu

JIŽ OD ROKU 1919

PŘISPĚJTE S NÁMI DO VEŘEJNÉ SBÍRKY A POMÁHEJTE NEJEN UKRAJINSKÝM UMĚLCŮM

DO VEŘEJNÉ SBÍRKY ZALOŽENÉ OSA ZA ÚČELEM ZÍSKÁNÍ FINANČNÍCH PROSTŘEDKŮ NA SOCIÁLNÍ A HUMANITÁRNÍ PODPORU AUTORŮ, UMĚLCŮ A JEJICH RODINNÝCH PŘÍSLUŠNÍKŮ, KTERÍ SE STALI OBĚTÍ OZBROJENÝCH KONFLIKTŮ, ŽIVELNÝCH KATASTROF, PANDEMÍ, ZÁVAŽNÝCH ONEMOCNĚNÍ NEBO ÚRAZŮ JE MOŽNÉ PŘISPĚT NA ÚČET ČÍSLO:

123-6412980217/0100

VYBRANÉ FINANČNÍ PROSTŘEDKY BUDOU POUŽITY NA POKRYTÍ NÁKLADŮ NA ZÁKLADNÍ ŽIVOTNÍ POTŘEBY, ZDRAVOTNÍ PÉČI, ZDRAVOTNÍ POMŮCKY, VZDĚLÁVÁNÍ A STUDIJNÍ POTŘEBY.

#STOVKANADOBROUVEC
#MYSLIMENAHUDBU
#OSAPOMAHA

Úvodní slovo

Vážené kolegyně, vážení kolegové,

od června 2022 bylo započato nové tříleté funkční období (2022–2025) dozorcí rady OSA a též jednotlivých pracovních komisí, které nově zvolená dozorcí rada tajnou volbou ustanovuje na svém prvním zasedání (ekonomická komise, rozúčtovací komise, komise pro otázky tvorby, grantová komise Partnerství, redakční rada magazínu Autor in, komise Výročních cen OSA). Personální složení dozorcí rady bylo určeno tajnou volbou valného shromáždění OSA, ukončenou dne 30. 5. 2022; a následně (na svém prvním zasedání 6. 6. 2022) opět tajnou volbou tato nová DR zvolila svého předsedu. Přejme si, aby celá počínající etapa byla úspěšná a aby se podařilo udržet vysokou kvalitu činnosti Ochranného svazu autorského, vzdor všem velmi náročným situacím, které naši současnou dobu provázejí.

Připomeňme si nyní stručně, jak probíhalo letošní valné shromáždění OSA. Jak již bylo řečeno, konalo se dne 30. 5. 2022 (od 12:30 v prostorách Hotelu International Prague). V průběhu jednání nenastaly žádné komplikace, vše probíhalo v souladu se stanovami OSA. Za prezenční účasti cca 80 členů OSA byly projednány všechny předložené dokumenty (výroční zpráva představenstva, výrok auditora, roční účetní závěrka, hospodářský výsledek agenturní činnosti OSA, zpráva dozorcí

rady) a se souhlasem schváleny. Dále byly prezentovány a následně v jednotlivých profesních skupinách hlasovány navrhované změny rozúčtovacího řádu a navrhovaná změna stanov (schváleny byly dvě z navrhovaných změn rozúčtovacího řádu). V dalším průběhu valného shromáždění byl schválen návrh představenstva na jmenování auditora na účetní období 2023 (PKF APOGEO Audit, s. r. o.); proběhlo hlasování o přijetí nových členů OSA a byla přednesena zpráva za projekt Partnerství 2021. Na závěr byli vzpomenu ti bohužel zemřelí členové OSA a byla uctěna jejich památka. Tolik velmi stručná rekapitulace. Dodejme ještě, že atmosféra na valném shromáždění byla velmi přátelská a příjemná. Bylo krásné, že po dvou letech, ve kterých se prezenční forma jednání nemohla uskutečnit z důvodu covidové pandemie, mohlo proběhnout opět normální setkání.

Dva dny po valném shromáždění (2. 6. 2022) následovala slavnostní akce Výroční ceny OSA – jednalo se již o 17. ročník. Předání cen se uskutečnilo v divadle Vzlet v Praze-Vršovicích. Byla to velmi důstojná a dobře připravená akce (režie Vít Bělohradský). Večerem provázal Jan Maxián. Ocenění bylo realizováno celkem v 15 kategoriích. Uvedme několik příkladů: Zlatou cenu OSA za celoživotní přínos převzal Zdeněk Svěrák. Do Zlatého fondu OSA byl zapsán Luboš Andršt (in memoriam) a skladba Dej mi víc své lásky Petra Jandy a Pavla Chrástiny. Cenu za propagaci a šíření české hudby udělila dozorcí rada OSA Juraji

Filasovi (in memoriam) + byli oceněni tvůrci v 11 dalších kategoriích. Všem velmi upřímně gratuluji a mám radost, že celá akce mohla být po covidovém přerušení opět realizována prezenčně.

Pozoruhodné jsou též hospodářské výsledky OSA. V roce 2021 bylo dosaženo historicky druhého nejvyššího inkasa (dosud nejvyšší inkaso bylo

v roce 2019). Tohoto výsledku bylo dosaženo zejména díky pozitivnímu urovnání soudních sporů a vyrovnáním za období minulá. Díky Bohu za to! Také průměrné režijní zatížení v roce 2021 pokleslo z 13,48 % v roce 2020 na 11,63 % v roce 2021. Všechny tyto pozitivní výsledky jsou ovocem týmové práce představenstva, včetně ostatních zaměstnanců a dozorčí rady OSA. Když si člověk uvědomí, v jaké době žijeme – covidové restriktce, dopady katastrofální a nepochopitelné ruské agrese na Ukrajině, z ní vyplývající energetické problémy a další nelehké situace –, je to až neuvěřitelné. Ještě jednou – díky!

V této komplikované a těžké době OSA nemyslí „jen na sebe“. Snaží se pomáhat též ukrajinským autorům a umělcům i jejich rodinám. OSA proto uspořádal pro Ukrajinu sbírku (viz webové

stránky OSA). Její výtěžek bude rozdělen ve spolupráci se sesterskou autorskou organizací na Ukrajině a zčásti poslouží též na pokrytí životních potřeb rodinných příslušníků ukrajinských autorů v České republice.

Nově zvolená dozorčí rada je členům Ochranného svazu autorského zavázána k maximálnímu úsilí o dosažení co možná nejlepšího výsledku v práci pro zastupované v následujících letech. Je třeba dbát o vstřícnou spolupráci mezi jednotlivými profesními skupinami a je též třeba soustavně pracovat na zajišťování spravedlivých odměn z autorské činnosti i pokračovat v citlivém přístupu k sociálním otázkám. Úzká spolupráce s představenstvem OSA je toho přirozeným předpokladem.

Měřítkem hodnoty není okamžitý úspěch, jde spíše o to, zda se ovoce lidské

činnosti dotýká něčeho podstatnějšího – např. hodnot mravních, sociálních, hodnot lidské radosti, krásy, duchovních oblastí, umělecké či vědecké pravdy... Na tuto skutečnost se často zapomíná. Snažme se, abychom nepatřili mezi ty, kdo na to zapomněli.

Chci touto formou upřímně poděkovat všem členům OSA za aktivity projevované v rámci valného shromáždění a jeho voleb, děkuji členům představenstva, pracovním sekretariátu, pracovním PR a pochopitelně též všem dalším z jednotlivých kanceláří OSA. Děkuji též členům dozorčí rady a jednotlivých komisí. Velmi si vážím kolegiálních podminek a přátelské atmosféry.

S přáním dobra a klidu
Ivan Kurz
předseda dozorčí rady OSA

Obsah

3 úvodní slovo 5 obsah 6 zprávy z OSA

- 6 Ondřej Soukup a Dan Bárta jsou novými členy dozorčí rady OSA
- 8 Hospodářské výsledky OSA – Největší propad autoři zaznamenali u živých vystoupení
- 10 Výroční ceny OSA – Ocenění od OSA získali Yzomandias, Zdeněk Svěrák, Luboš Andršt, Juraj Filas, Marek Ztracený nebo Varhan Orchestrovič Bauer
- 14 Ocenění 17. ročníku Výročních cen OSA
- 20 Daniel Chudovský: „Sen o mikrintervalové symfonii“
- 21 Viktor Sheen: „Příběhy a sny“

22 články a rozhovory

- 22 Zdeněk Svěrák: „Psaní je živnost s ručením nejistým“
- 26 Elia Cmíral
- 30 Tomáš a Matěj Belkovi: „Hrát si, dělat kraviny a hlavně se v životě nebát“
- 34 Igor Ochepovsky: „Právě překonávám trauma ze skládání“
- 38 Ladislav Faktor
- 41 Miroslav Kemel: „Když začínám psát text, většinou ještě nevím, o čem bude“
- 44 Protože vaše „šťastný“ je jiné než moje „šťastný“
- 48 Mirai Navrátil: „Songwriting camp může na lidi zvenčí působit jako autistický mejdan“
- 56 Muzika v obrazech – Roman Černý
- 60 Pohled do zákulisí – Prázdniny v Telčích slaví 40 let (Milan „Medvěd“ Kolář)
- 64 Moje cesta k natáčení dokumentů – Šimon Šafránek

- 66 Fenomén Porta 1967–2022
- 70 Dětská Porta
- 72 Až na vrcholky textařských hor s Eduardem Krečmarem
- 74 Zbyněk Matějů: „Inspirace nejen termínem“
- 78 Úspěch skladby Dej mi víc své lásky dal Olympicu křídla

80 šuplíky textařů

- 80 Jožin z bažin

81 nástěnka

83 nové projekty

- 83 Nová alba
- 85 Filmové premiéry
- 86 Nové knihy

87 vzpomínáme

- 87 Opustili nás
- 89 Vzpomínka na Jaroslava Šprongla

90 závěrník

- 90 Hudba blahodárná i jako zajímavý exportní artikl

Magazín OSA
Číslo 02/2022
Obálka: Mirai Navrátil
Fotografie: Roman Černý

Magazín Autor in vydává OSA – Ochranný svaz autorský pro práva k dílům hudebním, z. s., Čs. armády 20, 160 56 Praha 6, oddělení PR a komunikace, telefon: 220 315 121, e-mail: komunikace@osa.cz
Registrace MK ČR E 19237 / Náklad 8 100 výtisků, místo vydání Praha
Redakce si vyhrazuje právo upravovat a krátit příspěvky. Děkujeme za pochopení / Toto číslo vyšlo 14. 7. 2022.
Redakce: Šárka Chomoutová / Redakční rada: Jan Krůta, Zdeněk Nedvěd (předseda), Michal Prokop, Tomáš Roreček
Koncept, design a sazba: Jiří Troskov / Korektury: Petra Helikarová
Vychází již od roku 2009

Ondřej Soukup a Dan Bárta jsou novými členy dozorčí rady OSA

Na valném shromáždění Ochraného svazu autorského pro práva k dílům hudebním, z. s. (OSA), které se konalo 30. května 2022, se volilo nové složení dozorčí rady OSA. Skládá se celkem ze 13 členů – tvoří ji 6 skladatelů, 3 textaři a 4 nakladatelé. Důvěru valného shromáždění členů OSA nově dostali Dan Bárta a Ondřej Soukup. Při prvním zasedání dozorčí rady byl staronovým předsedou zvolen skladatel klasické hudby prof. Ivan Kurz.

Valné shromáždění je nejvyšším orgánem OSA. Sestává se z členů OSA a je svoláváno nejméně jednou ročně, zpravidla v květnu. Dozorčí rada je řídicím a kontrolním orgánem OSA. Její funkční období je tříleté a běží od okamžiku skončení valného shromáždění. Statutárním a výkonným orgánem OSA je pak představenstvo OSA, jehož předsedou je Roman Strejček.

Ivan Kurz zastával post předsedy již v předchozím volebním období, kdy toto místo převzal po dlouholetém předsedovi Luboši Andrštovi. „Děkuji členům nově zvolené dozorčí rady za projevenou důvěru. Velice si toho vážím. Přijetí postu předsedy tohoto významného orgánu mě zavazuje k maximálnímu úsilí o dosažení co možná nejlepšího výsledku v práci pro zastupované autory (skladatelé, textaři) a nakladatele. Těžiště své činnosti spatřuji především v podpoře vstřícné spolupráce mezi jednotlivými profesními skupinami, v soustavné práci na zajišťování spravedlivých odměn z autorské činnosti i v citlivém přístupu k sociálním otázkám. To vše v úzké spolupráci s představenstvem OSA,“ uvedl Ivan Kurz, předseda dozorčí rady OSA.

DO DOZORČÍ RADY OSA BYLI NA NÁSLEDUJÍCÍ TŘÍLETÉ OBDOBÍ ZVOLENI:

Za profesní skupinu skladatelů:

Hála Jan
Kratochvíl Martin
Kurz Ivan
Matoušek Lukáš
Prokop Michal
Soukup Ondřej

Za profesní skupinu textařů:

Bárta Dan
Prostějovský Michael
Roreček Tomáš

Za profesní skupinu nakladatelů:

Provox Music Publishing s.r.o.
Jiří Paulů
Schubert Music Publishing s.r.o.
Jiřina Petrová
Universal Music Publishing s.r.o.
Jolana Zemanová
Zdeněk Nedvěd

OSA se stará o to, aby autoři obdrželi autorské honoráře za svoji hudbu, kterou denně slyšíme z rádií, televizí, na koncertech, v restauracích, pouštíme si ji na internetu nebo z hudebních nosičů. V loňském roce OSA vyplatil autorské honoráře bezmála 214 tisícům autorů z celého světa, z toho domácích autorů bylo 8 tisíc. Nejvíce honorářů putovalo do USA, Velké Británie a Německa. Naopak česká tvorba byla nejspěšnější v Německu, na Slovensku a v Rakousku. Za období covidu OSA vyplatil autorům hudby, kteří přišli o příjmy z koncertů, 19 milionů Kč nad rámec běžných honorářů. Částka byla čerpána z rezerv, které OSA vytváří v souladu s autorským zákonem.

Oprávnění k zastupování autorů i nakladatelů hudebních děl má OSA od Ministerstva kultury ČR na základě autorského zákona. Práva zahraničních nositelů práv OSA spravuje prostřednictvím recipročních smluv, které má uzavřeny s 81 zahraničními kolektivními správci. ☒

Zleva: Michael Prostějovský, Ivan Kurz, Tomáš Roreček, Zdeněk Nedvěd, Lukáš Matoušek, Jiřina Petrová, Martin Kratochvíl, Jan Hála, Jolana Zemanová, Ondřej Soukup, Jiří Paulů, Michal Prokop a Dan Bárta.

Ekonomická komise:

Bárta Dan
Doležal Tomáš
Paulů Jiří
Táborský František
Zemanová Jolana

Rozúčtovací komise:

Kratochvíl Martin
Petrová Jiřina
Prostějovský Michael
Pudlák Miroslav

Komise pro otázky tvorby:

Hála Jan
Hurník Lukáš
Košťat Michal
Matoušek Lukáš
Popelka Vladimír
Viklický Emil

Komise Partnerství:

Gemrot Jiří
Holas Karel
Kurz Ivan
Němec Martin
Roreček Tomáš
Rytířová Helena
Svoboda Milan

Redakční rada:

Krůta Jan
Nedvěd Zdeněk
Prokop Michal
Roreček Tomáš

Komise Cen OSA:

Matoušek Lukáš
Prokop Michal
Prostějovský Michael
Zemanová Jolana

Hospodářské výsledky OSA – Největší propad autoři zaznamenali u živých vystoupení

- Příjmy skladatelů a textařů z koncertů se v loňském roce propadly o dalších 42 milionů Kč. Za oba covidové roky tak ztráta činí 250 milionů Kč.
- Vzrostl zájem o předplatitelské streamovací služby, které na autorských odměnách uhradily o 28 milionů Kč více.
- Díky mimořádným příjmům se hospodaření OSA dostalo na předcovidová čísla.
- OSA vyplatil autorské honoráře mezi bezmála 214 tisíc autorů hudby z celého světa napříč všemi hudebními žánry.
- Od loňského roku OSA vyplácí autorské honoráře měsíčně.
- OSA hospodařil s průměrnou režií 11,6 %, tj. z každých vybraných 100 Kč autoři obdrželi v průměru 88 Kč.
- Za 2 covidové roky OSA vyplatil 19 milionů Kč nad rámec klasických honorářů zhruba tisícovce autorů, kteří byli postiženi zákazem koncertování.

Stejně jako rok 2020 se i ten loňský nesl ve znamení boje proti pandemii covidu-19 a protiepidemická opatření opět omezila kulturní život po značnou část roku. Autoři a nakladatelé počítají ztráty, které se v úhrnu za uplynulé 2 roky vyšplhaly na částku 480 milionů Kč. Omezení koncertní činnosti znamenalo pro autory hudby propad jejich příjmů o 42 milionů Kč. Lépe se nedařilo ani exportu domácí hudby do zahraničí, příjmy ze zahraničí klesly o 31 %, konkrétně o 23 milionů. Naopak druhým rokem po sobě vzrostly příjmy autorů z hudebních a filmových on-line platforem, meziročně konkrétně o 34 %. Přes přetrvávající pandemickou situaci OSA dosáhl druhého nejlepšího hospodářského výsledku ve své historii, a to díky mimořádným příjmům z mimosoudních narovnání za několikaleté soudní spory s velkými uživateli hudby, které

představovaly v úhrnu 222 milionů Kč. Inkaso za poskytnuté licence vybrané pro autory hudby se tak v roce 2021 zastavilo na částce 1,1 miliardy Kč.

OSA v loňském roce inkasoval za všechny kolektivní správce (včetně organizací INTERGRAM, DILIA, OOA-S a OAZA) celkem 1 313 412 000 Kč, což je o 160 milionů Kč více než v roce 2020. Pro samotné autory hudby vybral 1 104 755 000 Kč. „OSA se tak v loňském roce ocitl bezmála na 95 % příjmů předpandemického roku 2019, což na první pohled představuje skvělý výsledek. Výsledku však nebylo dosaženo jednoduše. Přes 220 milionů Kč jsme inkasovali díky doplatkům z uzavřených mimosoudních dohod s velkými uživateli za několik let zpětně,“ doplňuje Roman Strejček, předseda představenstva OSA.

Protiepidemická opatření se nejvíce podepsala na počtu živých vystoupení,

kteřá se rušila nebo překládala. Skladatelé a textaři tak v loňském roce přišli o 42 milionů Kč, což meziročně znamenalo další pokles, a to o 45 %. „Ve srovnání s předpandemickým rokem 2019 autoři hudby za 2 covidové roky přišli o 147 milionů Kč, počítáno včetně koncertů velkých zahraničních hvězd. Příjmy autorů se tak dostaly na pouhých 26 % jejich příjmů v roce 2019. Je nutné si uvědomit, že není jednoduché dostat se s novou hudební tvorbou do rádií nebo televize. Příjmy z koncertní činnosti jsou pro velkou část autorů hudby prakticky jediným příjmem za jejich autorskou tvorbu,“ komentuje výsledek Strejček. Proto také v loňském roce a na začátku letošního roku OSA pokračoval v naplňování principů solidarity. Na covidových podporách OSA za 2 roky vyplatil 19 milionů Kč nad rámec běžných autorských honorářů zhruba tisícovce domácích autorů.

U reprodukováné hudby, která zní v restauracích nebo obchodech, OSA eviduje 20% meziroční nárůst, ale stále zůstává na pouhých 63 % inkasa roku 2019. Jediný zdroj příjmů, který kontinuálně roste, je přehrávání hudby a filmů na internetových platformách. Rostoucí poptávka po předplatitelských službách jako Spotify, Netflix, HBO GO, Apple Music a dalších vytáhla příjmy ze streamingu o 28 milionů Kč na celkových 109 milionů Kč. „Jde o dynamicky se rozvíjející segment trhu. Od roku 2019 tento sektor hudby vzrostl dvojnásobně z 52 milionů Kč na loňských 109 milionů Kč. Hudební platformy dávají prostor ke zviditelnění většímu počtu umělců. Velké popularitě se těší hiphopová a trapová scéna, o čemž svědčí i statistiky OSA, kdy za rok 2021 byl nejúspěšnějším mladým autorem do 30 let rapper Viktor Sheen a nejstreamovanějším autorem rapper Yzomandias,“ doplňuje Strejček.

Meziročně nejvyššího navýšení inkasa, o 141 milionů Kč, dosáhl segment přenosu vysílání, mimo jiné i díky jednorázovému narovnání se satelitními operátory za několik let zpětně.

Po dvou posledních rekordních letech se nedařilo exportu české hudby

a příjmy ze zahraničí se meziročně skokově propadly téměř o 31 % na historicky nejnižší hodnotu od r. 1990. Nejúspěšnějším trhem pro domácí autorskou scénu bylo Německo, Slovensko a Rakousko. Naopak nejvíce honorářů putovalo do USA, Velké Británie a Německa. Celkově v loňském roce OSA rozdělil autorské honoráře bezmála 214 tisícům autorů z celého světa, z toho domácích autorů bylo 8 tisíc. Celkem OSA autorům vyplatil 834 757 000 Kč. Průměrná roční autorská odměna pro jednoho autora byla v porovnání s rokem 2020 o 177 Kč vyšší, činila 3 905 Kč za rok 2021.

Na nákladech OSA meziročně spotřeboval o 2,6 milionu Kč méně, čímž se průměrné režijní zatížení (poměr nákladů a celkového inkasa) dostalo na 11,6 %. OSA se tak dlouhodobě řadí mezi nejlépe hospodařící autorské hudební organizace ve světě.

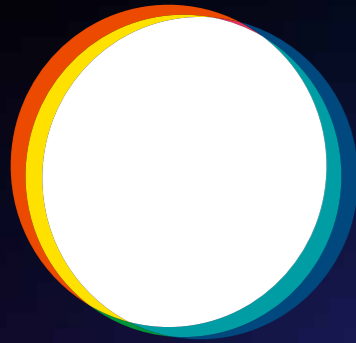
Vloni OSA zrychlil výplatu autorských honorářů, které již vyplácí měsíčně. Mezi priority OSA patří usnadnění získání licence k užívání hudby ve veřejných provozovnách. Na webových stránkách rozvíjí e-shop, kde si mohou provozovatelé koupit licenci k pouštění hudby v provozovně stejně snadno, jako když

nakupují například potraviny, vstupenky na koncert nebo spotřební elektroniku.

K 31. 12. 2021 OSA smluvně zastupoval celkem 10 530 nositelů práv, z toho 7 373 žijících autorů, 2 999 dědiců a 158 nakladatelů. Nově s OSA uzavřelo smlouvu o zastupování 468 autorů a 10 nakladatelů, což je rekordní počet autorů, kteří tímto OSA projevili svoji důvěru. V roce 2021 bylo v rámci grantového programu Partnerství OSA podpořeno 315 hudebních projektů. Počet žadatelů z řad autorů i pořadatelů každoročně stoupá a program získává nejen vyšší přízeň, ale stává se i jedním z důležitých finančních pilířů nové hudební tvorby. ☒

Více informací na: <https://www.osa.cz/hospodarske-vysledky/2021/>

V Ý R O Č N Í
C E N Y
O S A

Ocenění od OSA získali Yzomandias, Zdeněk Svěrák, Luboš Andršt, Juraj Filas, Marek Ztracený nebo Varhan Orchestrovič Bauer

Ve čtvrtek 2. června 2022 se již posedmnácté uskutečnily Výroční ceny OSA, které oceňují nejúspěšnější hudební skladatele a textaře v oblasti populární a klasické hudby celkem v 15 kategoriích. Nejúspěšnějším skladatelem populární hudby a nejúspěšnějším textařem se stal Marek Ztracený. Zlatou cenu OSA za celoživotní přínos převzal Zdeněk Svěrák. Do Zlatého fondu OSA byl zapsán Luboš Andršt (in memoriam) a skladba Dej mi víc své lásky Petra Jandy a Pavla Chrastiny. Cenu za propagaci a šíření české hudby udělila dozorčí rada OSA Juraji Filasovi (in memoriam). Večerem v kulturním paláci Vzlet provedl skladatel, herec a moderátor Jan Maxián. Záznam Výročních cen OSA odvysílala televize Óčko Star 14. a 15. června. Celý záznam je možné vidět na YouTube kanále OSA.

OSA za dlouhodobě nejhranější skladby nebo autory a Cena za propagaci a šíření české hudby.

„Poprvé jsme letos zařadili kategorii Nejúspěšnější streamovaný autor. Současná pokročilá doba si zařazení nové kategorie v podstatě vyžádala. Přehrávání hudby z hudebních internetových platforem je jednoduše na obrovském vzestupu a dnešní mladá generace hudbu jiným způsobem nekonzumuje,“ popisuje zařazení nové kategorie Michal Prokop, člen dozorčí rady. Historicky prvním vítězem se stal rapper Yzomandias.

Nejúspěšnější populární skladbou byla vyhlášena píseň I přes to všechno, která vznikla ve spolupráci Miraie Navrátila, Ondřeje Fiedlera a Davida Stypky. V oblasti vážné hudby byla vyhlášena jako nejúspěšnější skladba Zlínské linie

Ocenění vycházejí přímo ze statistik OSA. Dle pravidel zahrnují skladby a autory, kteří poprvé v posledních dvou letech zaznamenali mimořádný úspěch ve vysílání rozhlasu a televize, v koncertním provedení, v prodejnosti nosičů, na

internetu a při dalších užitích hudby, a to bez ohledu na datum jejich registrace u OSA. Kategorie, které nejsou uděleny na základě dat, ale na základě rozhodnutí dozorčí rady OSA, jsou Zlatá cena OSA za přínos české hudbě, Zlatý fond

Petra Wajsara a jako skladatel Jan Zástěra. Ceny OSA pamatují i na mladé autory, kteří od OSA dostávají kromě skleněné sošky, za jejímž designem stojí uznávaný hudebník a výtvarník Milan Cais, navíc ještě šek v hodnotě 50 tis. Kč. Nejúspěšnější mladý autor populární hudby je Viktor Sheen, ve vážné hudbě byl oceněn Daniel Chudovský.

Ceny OSA se ohlížejí také za úspěchy českých autorů v zahraničí. Nejúspěšnějším autorem populární hudby v zahraničí se stal Viliam Béreš a nejúspěšnějším autorem vážné hudby v zahraničí skladatel Varhan Orchestrovič Bauer. Nejúspěšnějším nakladatelem byl v loňském roce Universal Music Publishing.

Tématem letošního ročníku byla současná hudba s podtitulem „Hrajme více české muziky a hlavně více nové české muziky“. „Chtěli jsme upozornit, že česká scéna přináší obsáhlý playlist nově vznikajících písniček. A je škoda, že se nehrají v rádiích. Podtitul tohoto ročníku je jakýmsi přáním a trochu poselstvím. V průběhu večera zazněla i malá ochutnávka písní, jež vznikly na českém Songwriting campu, který podporujeme už od jeho počátku. Záměrem bylo také podtrhnout myšlenku moderního songwritingu,“ komentuje Roman Strejček, předseda představenstva OSA.

V rámci večera zazněly písně českých autorů, které vznikly především v posledním roce. Vystoupila Aiko, Albert Černý, Ewa Farna, Giudi, Dominika Hašková, Marta Jandová, Mirai Navrátil, Michaela Palová a další.

Letošní 17. ročník udílení Výročních cen OSA se konal pod záštitou Ministerstva kultury.

K mediálními partnerům patří televize Óčko Star, rozhlasové stanice Expres FM a Classic Praha.

Ocenění 17. ročníku Výročních cen OSA

ZLATÁ CENA OSA
Zdeněk Svěrák

ZLATÝ FOND OSA (autor)
Luboš Andršt

ZLATÝ FOND OSA (skladba)
Dej mi víc své lásky
(Petr Janda, Pavel Chrastina)

**CENA ZA PROPAGACI
A ŠÍŘENÍ ČESKÉ HUDBY**
Juraj Filas

POPULÁRNÍ SKLADBA ROKU
I přes to všechno
(Mirai Navrátil,
Ondřej Fiedler, David Stypka)

VÁŽNÁ SKLADBA ROKU
Zlínské linie
(Petr Wajsar)

**NEJÚSPĚŠNĚJŠÍ SKLADATEL
POPULÁRNÍ HUDBY**
Marek Ztracený

NEJÚSPĚŠNĚJŠÍ TEXTAŘ
Marek Ztracený

**NEJÚSPĚŠNĚJŠÍ SKLADATEL
VÁŽNÉ HUDBY**
Jan Zástěra

NEJÚSPĚŠNĚJŠÍ NAKLADATEL
Universal Music Publishing

**NEJÚSPĚŠNĚJŠÍ MLADÝ AUTOR
POPULÁRNÍ HUDBY**
Viktor Sheen

**NEJÚSPĚŠNĚJŠÍ MLADÝ AUTOR
VÁŽNÉ HUDBY**
Daniel Chudovský

**NEJÚSPĚŠNĚJŠÍ AUTOR
VÁŽNÉ HUDBY V ZAHRANIČÍ**
Varhan Orchestrovič Bauer

**NEJÚSPĚŠNĚJŠÍ AUTOR POPULÁRNÍ
HUDBY V ZAHRANIČÍ**
Viliam Béreš

**NEJÚSPĚŠNĚJŠÍ
STREAMOVANÝ AUTOR**
Yzomandias

KONCERT ROKU
cena neudělena

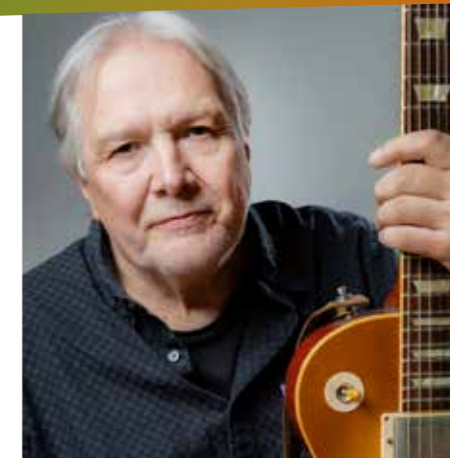
Více informací naleznete na www.cenyosa.cz.

ZLATÁ CENA OSA

Zdeněk Svěrák

Zdeněk Svěrák je přední český dramatik, scenárista, herec, autor písňových textů a spisovatel. Napsal desítky scénářů k divácky úspěšným i kritikou ceněným filmům a divadelním hrám. Po svých studiích pracoval jako pedagog. Následně nastoupil do Československého rozhlasu. V pořadu Přenosy z imaginární nealkoholické vinárny U Pavouka se zrodila kultovní postava českých dějin, Jára Cimrman. Díky jeho oblíbenosti založil Svěrák s Ladislavem Smoljakiem Divadlo Járy Cimrmana. Svou první společnou hru nazvali Akt. Se Smoljakiem napsal své první scénáře pro filmy Jáchyme, hoď ho do stroje!, Marečku, podejte mi pero nebo Na samotě u lesa. Osudové bylo také setkání se skladatelem Jaroslavem Uhlířem, na jehož hudbu začal psát texty. Z této spolupráce vznikly písně určené dětským i dospělým posluchačům, známé z filmů a pohádek: Ani k stáru nemám páru, Barbora píše z tábora, Dej cihlu k cihle, Elektrický valčík, Hajný je lesa pán a další. Je také autorem textu k písni Holubí dům pro Jiřího Schelingera. Na tvorbě písní spolupracoval i s Ivanem Mládkem. Sám napsal scénář k rovněž kultovním filmům Vrchní, prchni či Vesničko má středisková. Literárně se Svěrák vepsal do povědomí svými pohádkami i povídkami a především celou plejádou divadelních vyprávění o Járovi Cimrmanovi (Půlstoletí s Cimrmanem). Za film Kolja získal Oscara, má několik ocenění Magnesia Litera, Český lev a řadu dalších. V rámci oslav k 90. letům OSA obdržel ocenění za celoživotní přínos.

ZLATÝ FOND OSA – AUTOR

Luboš Andršt

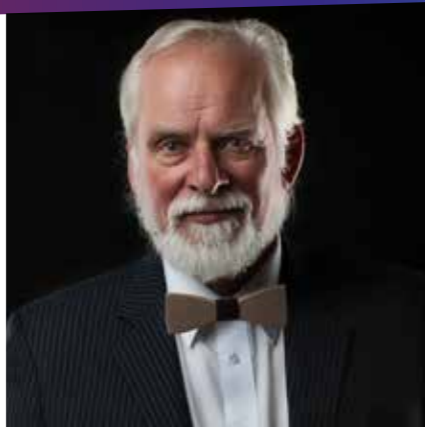
Luboš Andršt byl jedním z nejlepších českých kytaristů v bluesovém a jazzovém žánru a pracoval i s jejich fúzí. Svou hudební kariéru začal v amatérských kapelách, na profesionální scénu se dostal jako člen rockové kapely Framus Five Michala Prokopa, se kterou nahrál první československé artrockové album Město Er. Poté se připojil k jazzrockové skupině Jazz Q Martina Kratochvíla, kde se stal jedním z klíčových protagonistů československé odnože fusion music. Byl spolupráčem významných sólistů jako Emil Viklický, Jiří Stivín nebo Marta Kubišová. Jeho hra na kytaru byla jedinečná, což dokázal poznat a ocenit i jeden z nejslavnějších otců elektrického blues B. B. King, po jehož boku si také zahrál. Napsal kytarovou školu a učebnici jazzové harmonie pro kytaristy, která vyšla pod názvem Kytara – jazz, rock, blues a kterou lze označit za první českou učebnici svého druhu. Několik let byl autorem a hlavním protagonistou naučného seriálu Kytarová klinika pro Českou televizi. Jezdil také jako lektor na Letní jazzovou dílnu Karla Velebného a vedl kurzy jazzové hudby na Pražské konzervatoři. Byl dlouholetým členem dozorčí rady OSA. Funkci předsedy vykonával v letech 2001–2003, poté opět v letech 2010–2021. Aktivně se tedy spolupodílel na vytváření férových, nediskriminačních pravidel, ale ctěl také odkaz OSA, kterým byl od samotného vzniku v roce 1919 princip vzájemné solidarity mezi autory.

ZLATÝ FOND OSA – SKLADBA

**Dej mi víc své lásky
(Petr Janda, Pavel Chrastina)**

Píseň Dej mi víc své lásky se stala jednou ze základních písní českého rocku. Vznikla v roce 1965 na chatě ve spolupráci Petra Jandy a Pavla Chrastiny. Původně měla být v angličtině a jmenovat se My Baby Give Me More Of Your Love. Písníčka se jim ale bohužel nějak zvlášť nedařila. Janda odešel spát a Chrastina se znovu chopil pera: „Dopil jsem dvojku, udělal si kafe a začal úplně znova. Co jsem v té chvíli doopravdy měl, byl stále jen ten prostinký refrén, u kterého se ukázalo, že nejlépe bude naši svahilskou angličtinu pěkně otrocky přeložit zase zpátky do češtiny. Teď jen dopsat maličkost, která se jmenovala tři sloky textu. Ani nevím, kolik mohlo být, když jsem to měl najednou před sebou. Určitě bylo hluboko po půlnoci,“ popsal její vznik Pavel Chrastina.

CENA ZA PROPAGACI A ŠÍŘENÍ ČESKÉ HUDBY

Juraj Filas

Juraj Filas byl jedním z nejvýznamnějších současných skladatelů vážné hudby, jeho díla zazněla v mnoha zemích celého světa. Byla uvedena na významných pódii jako Carnegie Hall a Lincoln Center v New Yorku, Tonhalle Zürich, na festivalech Pražské jaro, Beethovenfest Bonn i na dalších místech, jako např. Vídeň, Sankt Gallen, Lausanne, Ženeva, Paříž, Hongkong, Tchaj-wan, Tokio, Mexiko, Sankt Petěrburg, Londýn atd. Filasovo rekviem Modlitba za naději loni zaznělo v New Yorku při digitální show, která byla součástí pietních večerů k připomenutí 20. výročí teroristických útoků na Spojené státy. Je autorem více než 120 opusů, které zahrnují skladby symfonické, kantáty, koncerty, Te Deum, Requiem, TV Operu, operu Jane Eyre, skladby pro velký dechový orchestr a velké množství skladeb komorních. Své skladby psal pro přední světové hráče, jako jsou Joseph Alessi (sólotrombonista Newyorské filharmonie), trumpetista Otto Sauter a další. Jako skladatel byl laureátem řady ocenění. Evropskou unií umění mu byla udělena prestižní cena Gustava Mahlera za dosavadní tvorbu, získal ocenění Nejúspěšnější skladatel vážné hudby v rámci Výročních cen OSA. Několik let působil v dozorčí radě OSA a v komisi pro otázky tvorby.

POPULÁRNÍ SKLADBA ROKU

**I přes to všechno
(Ondřej Fiedler, Mirai
Navrátil, David Stypka)**

Píseň I přes to všechno uvedla skupina Mirai na svém albu Arigatō a vznikla ve spolupráci zpěváka a skladatele Miraie Navrátila, producenta Ondřeje Fiedlera a skladatele a textaře Davida Stypky. Patří k nejemotivnějším písníčkám skupiny. Jde o poslední píseň, kterou Mirai Navrátil napsal společně se zesnulým Davidem Stypkou. „Nemyslel jsem si, že by to měl být hit nebo singl, ale z reakcí lidí mám pocit, že je to téměř nevyhnutelné. Vlastně jsme klip točili i kvůli tomu masivně pozitivnímu feedbacku. Jsem dost napjatý, co se vlastně stane,“ uvedl Mirai Navrátil k singlu, když k němu vznikal videoklip. Neuplynuly ani dva roky, a píseň je oceněna v kategorii Nejúspěšnější skladba roku!

NEJÚSPĚŠNĚJŠÍ SKLADATEL VÁŽNÉ HUDBY

Jan Zástěra

Skladatel a dirigent Jan Zástěra je autorem řady duchovních skladeb, mezi nimiž najdeme rozsáhlé mešní celky i oratoria. Zkomponoval také několik oper a dvě symfonie. Většina jeho tvorby má svými náměty úzkou vazbu k podhůří Krušných hor. Vlastní skladby uvádí i ve svém hlavním působišti jako dirigent Hudby Hradní stráže a Policie ČR, kterým je od roku 2008. Je i sbormistrem souboru Collegium hortense a uměleckým vedoucím Trautzlový umělecké společnosti.

VÁŽNÁ SKLADBA ROKU

**Zlínské linie
(Petr Wajsar)**

Kompozice se v pěti větách věnuje pěti architekturotických realizací baťovského urbanismu. Světovou premiéru provedla zlínská Filharmonie Bohuslava Martinů pod vedením svého šéfdirigenta Tomáše Braunera. „Hned po objednavce Tomáše Braunera mě napadlo téma skladby a okamžitě jsem si řekl, že jsem dlouho nenapsal cyklickou skladbu. Rozhodl jsem se, že si vyberu slavné zlínské budovy a napíšu skladbu, která je jimi inspirovaná. V názvu skladby se ukrývá i slovní hříčka na Římské pinie Ottorina Respighiho. Ve skladbě jsem využil i motiv vytvořený z použitelných písmen jména Tomáš Baťa – takže A, Eb, Bb, A, A. Je to takový pochodový motiv, který připomíná Baťovu energii a entuziasmus. Skladba končí vyjádřením utopistické myšlenky kolektivního domu. Krajní částí (Baťův mrakodrap' a, Kolektivní dům') jsem vytvářel částečně dle tvaru a počtu oken a počtu pater. Trombony na konci části 'Baťova továrna' představují nálet, smyčce sirénu,“ uvedl o své kompozici skladatel Petr Wajsar.

NEJÚSPĚŠNĚJŠÍ SKLADATEL POPULÁRNÍ HUDBY A NEJÚSPĚŠNĚJŠÍ TEXTAŘ

Marek Ztracený

Skladatel, textař a zpěvák Marek Ztracený vystudoval skladbu na Konzervatoři Jaroslava Ježka. Mezi jeho průlomové autorské skladby patří singl Ztrácíš z roku 2008. Za dobu svého působení na popové scéně vydal 6 studiových alb, 2 DVD a celou řadu úspěšných singlů jako Naše cesty, To se mi líbí, Dvě láhve vína a další. Marek je autorem skladeb i pro jiné interprety, např. Hanu Zagorovou, Lucii Bílou nebo Karla Gotta. Je držitelem řady hudebních ocenění, např. v roce 2008 získal Českého slavíka v kategorii Objev roku a v roce 2021 v kategorii Zpěvák roku. Ve Výročních cenách OSA letos obhájil loňský úspěch v obou kategoriích.

NEJÚSPĚŠNĚJŠÍ NAKLADATEL

Universal Music Publishing

Přední světové hudební nakladatelství, které reprezentuje hudbu všech žánrů. Jeho katalog zahrnuje díla hvězd jako ABBA, Adele, Bob Dylan, Coldplay, Sting, Elton John, Taylor Swift, The Weeknd, Drake, Billie Eilish, Ariana Grande, Justin Bieber, Harry Styles a mnoha dalších. Z klasické hudby zastupuje nakladatelství Casa Ricordi (Itálie), Éditions Durand, Salabert and Eschig (Francie), G. Ricordi & Co a další. Katalog zahrnuje i mnoho děl domácích autorů, jako například Michala Hrůzy, Václava Jelínka, Martina Kociána, Martina Maxy, Romana Horkého, Jana Jirásků nebo Jana Nedvěda.

NEJÚSPĚŠNĚJŠÍ MLADÝ AUTOR VÁŽNÉ HUDBY

Daniel Chudovský

Daniel Chudovský je česko-slovenský hudební skladatel a klavírista profilující se na poli soudobé artifiční hudby. S hudbou začal v osmi letech, když se jako autodidakt

věnoval varhanní a chrámové hudbě. Vystudoval Konzervatoř Žilina v oborech skladba, operní zpěv a klavír. Následně vystudoval HAMU. Ve své tvorbě mimo jiné preferuje zájem o violu jako koncertantní nástroj, zvláště zastoupení mají také kompozice pro bicí nástroje. Jeho skladby uvedl nespočet profesionálních interpretů či orchestrů. Chudovský je také autorem několika elektroakustických a audiovizuálních skladeb. Za svou tvorbu získal řadu ocenění. V současné době se věnuje především projektům v mezinárodním skladatelském sdružení Föreningen Musikspektra T se sídlem ve Švédsku.

NEJÚSPĚŠNĚJŠÍ MLADÝ AUTOR POPULÁRNÍ HUDBY

Viktor Dundych – Viktor Sheen

Jeden z předních raperů dnešní hiphopové scény pochází z Kazachstánu, od svých 3 let žije v České republice. Streamovací platforma Spotify vyhlásila Viktora Sheena

nejposlouchanějším českým interpretem roku (prosinec 2021) a v rámci ankety Český slavík 2021 zvítězil v kategorii Nejstreamovanější česká skladba se singlem Rozdělený světy. Na počátku své kariéry byl součástí Blakkwood labelu. Následně již pod pseudonymem Viktor Sheen vydal album s raperem Reném Dangem nebo Jicksonem. Jeho sólová deska Černobílej svět byla jednou z nejprodávanějších a díky ní se zařadil k nejúspěšnějším raperům. Alba Barvy a Příběhy a sny byla neméně úspěšná. Příběhy a sny se držely několik týdnů v čele žebříčku nejúspěšnějších alb IFPI. Viktor je také jediným umělcem, kterému se ve zmiňovaném žebříčku objevila všechna jeho 3 alba najednou.

NEJÚSPĚŠNĚJŠÍ AUTOR VÁŽNÉ HUDBY V ZAHRANIČÍ

Varhan Orchestrovič Bauer

Varhan Orchestrovič Bauer je skladatel, hudebník, aranžér a dirigent. Věnuje se komponování filmové a scénické hudby. Do širšího povědomí české veřejnosti se vepsal svou prací na hudbě k filmu Goyovy přízraky režiséra Miloše Formana. Napsal hudbu ke kanadskému rodinnému dobrodružnému filmu Against the Wild, který byl nominován na cenu Emmy. Složil hudbu k mnohokrát oceněnému krátkému 3D animovanému filmu Wildlife Crossing (režie Anthony Wong, Pixar). Do třídílného dokumentárního cyklu zkomponoval Escape to Costa Rica pro orchestr s perkusivní salsou sekcí. Druhý díl o deštném pralesi získal opakovaně ocenění na mnoha festivalech. Na pozvání našeho

velvyslance na Kubě dirigoval Orquesta Sinfónica de Matanzas a Orquesta Camerata de Havana, kde hrál průřez svou filmovou hudbou a částí z korunovační mše Pražské Jezulátko. V průběhu své kariéry dirigoval mnohé české i zahraniční symfonické orchestry, například London Symphony Orchestra, Basel Sinfonietta, Symfonický orchestr Českého rozhlasu, Filharmonii hl. města Prahy FOK a další. Je vůdčí osobností svého Okamžitého filmového orchestru. Od konce 90. let komponuje hudbu k české i zahraniční filmové a televizní tvorbě, skládá i komerční hudbu pro reklamy či znělky k výjimečným událostem. K jeho posledním dílům patří kompozice opery Máj na libreto Karla Hynka Máchy. V současné době pokračuje v kompozici opery a protiválečné skladby Butchers in Buča.

NEJÚSPĚŠNĚJŠÍ AUTOR POPULÁRNÍ HUDBY V ZAHRANIČÍ

Viliam Béreš

Viliam Béreš je hudební skladatel, klavírista a producent. Spolupracuje s mnoha českými i zahraničními umělci napříč žánry. Je zakládajícím členem kapel Toxique, Lanugo a Baromantika. Složil hudbu pro řadu amerických a evropských komerčních projektů, National Geographic seriály, seriály Netflixu a napsal soundtracky k řadě celovečerních filmů (Padesátka, Přes prsty). Spolu se Stevem Walshem a Jakubem Švejdou Viliam založil společnost Butter Europe, hudební a produkční studio zaměřené na filmovou hudbu, reklamy a hudební produkci, které bylo mnohokrát oceněno – Cannes Lions, Clio Awards a D&AD.

NEJSTREAMOVANĚJŠÍ AUTOR

Jakub Vlček – Yzomandias

Yzomandias je raper a majitel nahrávací společnosti Milion+ Entertainment, v níž současně také působí. Je průkopníkem trapu na české rapové scéně. Vedle hudebního žánru převádí do tuzemských poměrů také vizuálně stylovou kulturu amerických raperů. Začínal jako DJ Logic ve skupinách KIDZ, Zutroy Clique a v kontroverzní Fuerza Arma. Na sólovém albu Yzomandias dokončil svůj přerod v nový charakter Yzomandias. Většina jeho alb získala nejméně platinovou certifikaci za prodej. Deska Proyrum byla oceněna žánrovou Cenou Anděl za rok 2020, na těchto cenách byl nominován také videoklip k singlu Melanz.

Foto: Martin Řezáč

Daniel Chudovský Sen o mikrointervalové symfonii

Slovenský rodák, který žije a tvoří v Praze, ve svých skladbách využívá mikrointervalových struktur a mluveného slova.

Lyrický tenor se i přes vynikající pěvecké úspěchy nakonec rozhodl zaměřit na autorskou tvorbu, protože mu přišlo „nepřirozené prodávat se publiku“, a byl přijat na pražskou HAMU do skladatelské třídy prof. Ivana Kurze a klavírní třídy prof. Hanuše Bartoně. Zde se v jeho tvorbě začaly objevovat skladby s uplatněním mluveného slova. „Na pozadí skladby jsem si vždy vytvořil příběh a cítil jsem, že je do ní potřeba vložit slovo. Zpěv mi ale se svou melodií a technickou obtížností přišel příliš stylizovaný, já chtěl sémantické sdělení do skladby vložit přirozeně tak, že to člověk jednoduše řekne. Česká muzika má oproti slovenské silnou tradici v melodramu, který mě uchvátil, a jelikož můj profesor na HAMU Ivan Kurz se sám melodramu věnoval, vedl mě k němu a nasměroval mě na recitátora Rudolfa Kvíze, pro kterého jsem vytvořil mnoho skladeb a zamiloval si díky němu poezii Vladimíra Holana,“ říká skladatel, který z důvodu provázanosti s českou scénou už v Praze zůstal.

Témata jeho často dramatických skladeb vycházejí z biblických námětů a z historie. „Zajímají mě historické momenty opředené určitým tajemstvím, například mysteria v historii Mezopotámie. A dodnes jsem nepřišel na to proč, ale vždy mě fascinovala židovská kultura. Bavilo mě číst staré kabalistické texty s tím jejich šíleným mystičnem, a ačkoliv tomu exaktně

nerozumím a nejsem na to odborník, inspirace mě vždy vtáhla do takového zvláštního oparu, takže jsem na to téma napsal spoustu skladeb,“ vysvětluje Daniel, jehož skladatelské těžiště najdeme především v orchestrální a koncertantní tvorbě. Působí ale také jako klavírista a interpretačně se podílí na premiérách soudobé hudby mnoha komorních ansámbľů. „Soudobou hudbu není snadné protlačit na velké scény, takže si žije v takovém vlastním světě a její mladí skladatelé pořádají vlastní festivaly, o které je velký zájem. Pokaždé, když přijdu na nějaký koncert nebo festival soudobé hudby, je narváno,“ pochvaluje si člen Umělecké besedy a mezinárodního sdružení skladatelů a interpretů Föreningen Musikspektra T, jehož skladby zazněly na švédských festivalech Örebro Contemporary Music Festival a Crosscurrents and Nodes, na Melos-Étos v Bratislavě či Mezinárodním festivalu koncertního melodramu Praha. Jeho současné kompozice popírají temperované ladění a využívají mikrointervalových struktur, kterým se věnoval v magisterské a disertační školní práci, čímž si vytvořil vlastní autorskou cestu, která v poslední době směřuje ke komponování elektroakustických skladeb. Systém uplatnění závěrů svého výzkumu mikrointervaliky by rád brzy vložil do velké symfonické skladby s názvem Metatronova krychle.

Ve volném čase se Daniel věnuje kóničku, který by u něj čekal málokdo – bezpečnosti civilního letectví. „Sleduji, jak se vyvíjí ochrana letadel, bezpečnost na letištích a boj proti terorismu. Kdysi jsem si jako student přivydělával

brigádou na letišti, působil jsem dokonce jako bezpečnostní pracovník, a ten zájem mě neopustil,“ směje se třicetiletý muzikant, pro kterého bylo ocenění OSA podle jeho vlastních slov naprostým šokem. „Dva nebo tři týdny předtím, než

jsem se dozvěděl, že cenu dostanu, jsem si říkal, že tohle se mi nikdy nepovede. Obrovsky si toho cením. Po dvou letech pandemie jsem byl deprimovaný a toto mě neuvěřitelně motivačně nakoplo.“

Viktor Sheen Příběhy a sny

„V hlavě čekám na autobus, i když už jsem ušel kus,“ rapuje Viktor Sheen na loňském albu Příběhy a sny. Jde o jeho třetí nahrávku za poslední tři roky, která dominovala streamovacím platformám.

Už nelze pochybovat o tom, jestli je hudba českého rapera, který se narodil roku 1993 v Kazachstánu, dočasným trendem. Dnes totiž představuje nejen jednoho z nejposlouchanějších tuzemských umělců, ale i nedílnou součást rapové scény a nového držitele Výroční ceny OSA. V čem spočívá úspěch čerstvě titulovaného nejúspěšnějšího mladého autora populární hudby?

Viktor se hudbě začal věnovat už pár let po přestěhování do České republiky. Jako teenager napsal první rapové texty a pohrával si i s produkcí a skládáním beatů. Na samém konci nultých let se v Kladně, kde prožil dětství, připojil ke kolektivu Crap Crew. Představil se s uměleckým jménem Charles Sheen, nicméně až po změně pseudonymu do podoby, v jaké ho známe nyní, raperova kariéra nabrala obrátka. Po spolupráci s Rennem Dangem a někdejšími kolegy z labelu Blakkwood Records se Viktor Sheen pomalu, ale jistě stával zavedeným pojmem nastupující éry českého

rapu. Když se pak v druhé polovině minulých dekad definitivně vydal na nezávislou cestu bez jakéhokoliv vydavatelství za zády, brzy se ukázalo, jak silně jeho texty rezonují mezi posluchači nejmladší generace.

Z Kazachstánu přes Kladno až na vrchol

Viktor Sheen potvrzuje, že raper nemusí připomínat striktně sebevědomou atrapu macho terminátora. Naopak může být zranitelný, projevit emoce a mluvit o osobních nejistotách. Ponurou atmosférou mileniálského (t)rapu uvedl Viktor albem Černobílej svět. Kulisy jeho hudebního univerza prolezlého šedým dýmem a věčným čekáním na vybarvení připomínaly zpověď člověka, který dennodenně čelí slastem i strastem rychle nabytých slávy. Tvrdé beatsy doplněné o motivy nekonečných večírků, vnitřních demonů a hledání odpovědí daly vzniknout zjevení, které změnilo českou populární

Foto: Warner Music

hudbu jednou provždy. Na úplný vrchol zpráchnivělých žebříčků poslechovosti se totiž poprvé dostaly mladé hlasy rapu.

Málokdo dnes mladou generaci oslovuje tak silně jako Viktor Sheen nebo Yzomandias a Nik Tendo, se kterými raper narozený v kazašském městě Almaty často spolupracuje. Oproti labelům jako Milion+ však Viktor Sheen vybočuje svým tvůrčím přístupem. Tuzemskou populární hudbu dobyl jako solitér bez crew a vydavatelství firmy okolo. Ať už jde o album Barvy, na kterém se zevrubně věnoval otcovství, nebo dosud poslední nahrávku Příběhy a sny, Viktor Sheen stále dokazuje, že stoupá nahoru. „Miluju rap na první poslech, tam kde jsme teď, jsem došel po svezích,“ rapuje čerstvý vítěz Výroční ceny OSA v kategorii Nejúspěšnější mladý autor populární hudby. ☒

Zdeněk Svěrák

„Psaní je živnost s ručením nejistým“

Svoje šestaosmdesáté narozeniny oslavil 28. března 2022 na besedě v Husinci. Tedy de facto pracovně, ale přitom vtipně, jak dokazuje i kratičký divácký videozáznam, uniklý na sociální síť. Když se křepkým krokem dostavil na rozhovor, snadno bych mu hádal o deset let míň. A za mladšího o dvacet let jej lze považovat poté, co prozradil, že v Divadle Járy Cimrmana je schopen i ochoten odehrát šestnáct představení měsíčně. Kromě prken, která prý znamenají svět, a samozřejmě též rolí ve filmech však Zdeněk Svěrák zúročuje svůj mnohohrstevnatý talent psaním – scénářů, her, povídek, básniček, písňových textů. Především o jeho letité tvůrčí činnosti byla proto řeč. V souvislosti s tím, že coby autor řady literárních útvarů se právě stal držitelem Zlaté ceny OSA.

TEXT: JIŘÍ VEJVODA

Kdysi jsem, pane Svěráku, natáčel obsáhlý rozhovor s tenoristou Plácidem Domingem. Taký ukázněně přišel, sedl si a v očích měl přesně stejný výraz, jaký teď odečítám z vašich: „O čem to proboha zase bude? Vždyť jsem už všechno všude řekl, zveřejnil...“ Jak to dopadlo?

Ožil až při otázce směřující na jeho rodiče, pravděpodobně řidčeji pokládáné. A tuto metodu proto s dovolením použiji i na vás. Takže – jací byli ti vaši a jak vás ovlivnili? Tatínek byl velice šikovný samouk. Vy-učil se zámečnickem, ale pracoval jako elektrikář v trafostanici v Praze na Bohdalcích, kde jsme bydleli. Odebíral spoustu

odborných časopisů. A představte si, že dokázal sestrojít televizor.

Prosím?

Měl ovšem titěrnou obrazovku, navíc kulatou, o průměru sotva deset centimetrů. Aby na ní bylo něco vidět, instaloval před ni zvětšovací lupu. Před televizorem se sedělo v řadě za sebou a vykláněli jsme se střídavě doprava a doleva. V trafostanici se tatínek dokonce stal vedoucím, což byla naprostá výjimka, protože neměl titul inženýra. A přál si, abych šel v jeho stopách. Jako poslušný syn jsem se skutečně přihlásil po maturitě na ČVUT, obor silnoproud. S rádoby vtipným komentářem, že kdyby mi to nešlo, můžu se přesunout na slaboproud... Ale táhlo mě to úplně

jinam. A jednoho večera přišla chvíle, kdy to muselo ven.

Jak k tomu došlo?

Ve strašnickém Domě barikádníků se po maturitě konala školní akademie pro rodiče. Recitoval jsem tam báseň Jana Nerudy Balada rajska, o ženách nevěrnících. Ačkoli jsem tehdy sotva věděl, co to znamená, sklídl jsem velký potlesk. Když jsme pak přišli domů a rodiče spokojeně ulehli do manželské postele, postavil jsem se před její čelo a prohlásil: „Tati, asi tě to rozčílí, ale já nechci být elektroinženýrem! Chtěl bych se stát učitelem a přitom psát.“ Kupodivu mi to prošlo.

Rozuměl jste si s otcem?

Foto: Martin Řezáč

Tatínek měl smysl pro humor. Sbíral nejrůznější anekdoty, rád je vyprávěl a některými košilatými vtipy uváděl sousedky do rozpaků.

Možná, jak už to bývá, stála v té přelomové chvíli na vaší straně maminka. Ať tak, či onak, čím vás ovlivnila ona?

Ona byla taková, jak to říct, dojmavá. Když tatínek poslouchal za války z Hlasu Ameriky Voskovce a Wericha a bavil se, jí to vtipně nepřipadalo, ten humor nechápala. Zato když mi předčítala Karafiátovy Broučky, lámal se jí hlas. Možná víte, že první syn mých rodičů umřel jako pětiletý na sepsi, což pro ni byla velká rána. Takže já jsem ten druhý Zdeněk, co nesměl nikdy šlápnout na rezavý hřebík. Velmi se o mě strachovali, pečovali o mě. A já byl tak stejskavej...

Když mě ve čtvrté třídě poslali o prázdninách na tábor v osadě, proplakal jsem noci. A představte si, že se mi stýskalo i na vojně.

Poté, co dal Svěrák v ale ČVUT, se ocitl na Vysoké škole pedagogické Univerzity Karlovy, kde na něj čekalo hned několik osudových setkání. Jednak s jeho budoucí ženou Boženou a také s budoucími kolegy v uměleckém údělu. Miloněm Čepelkou, s nímž vydával školní časopis Hříbě. A taky se spolužákem ze staršího ročníku Ladislavem Smoljakem, režisujícím studentský ochotnický soubor, jehož členem se Svěrák stal. Jenže když poté začal skutečně učit, jeho takřka obrozený ideál, že dopoledne stráví ve třídě a odpoledne bude tvořit literaturu, narazil na neúprosnou realitu. Místo vlastní tvorby opravoval písemky... Naštěstí mu

zavola spolužák Čepelka, jestli by nechtěl do rádia.

A tak se Svěrák v červenci 1962 ocitl ve vile s pohnutou válečnou historií, stojící uprostřed dnešní Dykovy ulice na pražských Vinohradech. Seznámil se tam s Jiřím Šebánkem a jazzmanem Karlem Velebným, začali připravovat přímé přenosy z imaginární nealkoholické vinárny U Pavouka. A v září 1966 se v tomto pořadu poprvé objevila postava Járy Cimrmana. Řidiče parního válce a amatérského sochaře, který měl v nafukovací hale u vinárny představit své naivní exponáty, zmíněným parním válcem přejeté.

Čím pro vás byla fikce? Únikem, hrou? A provozoval jste ji někdy i ve skutečném životě?

Odjakživa jsem měl rád postavy různých podvodníků, ale protože jsem

sám neměl na podfuky kuráž, psal jsem o nich aspoň povídky. Třeba Ruina musí být opředena je o kaste-lánovi, který si vymýšlel historii hra-du. Jiným hrdinou byl Přemek Baštýř, který vcházel do pražských vináren promoklý, protože si předtím zmáčel šusták ve veřejných lázních. Hosté si mysleli, jak venku leje, a zůstali déle, za což dostal Baštýř u pultu panáka. Zlatým hřebem se ale pro mě stal Ci-mrman a rozhlasová vinárna. Shodli jsme se s Jiřím Šebánkem na zvláštním mystifikačním humoru, který posluchači přijali za svůj. Nebyli si úplně jisti, jak to je, ale zároveň vnímali naše náznaky. Už ten název – copak by se uživila nealkoholická vinárna? Do které jsme navíc pozvali i Louise Armstronga a Ellu Fitzgeraldovou? Ten pořad si získal hodně posluchačů, ale když potom přišel Šebánek s myšlenkou, že založíme divadlo, jen jsem tiše žasl, protože na něco takového bych si sám netroufl. Naši rozhlasoví posluchači však do no-vého divadla přišli.

Tak vznikl projekt, o kterém by tehdy sot-vakdo ze spoluzakladatelů věřil, že bude mít nekonečné trvání. Výčet her, které Svěrák se Smoljakem pro Divadlo Járy Ci-mrmana napsali, by zabral značnou část tohoto interview. Co takhle raději nahléd-nout jejich tvůrčímu tandemu alespoň trochu pod pokličku?

Ví se o tom, že jste často psali na svého času společně vlastněné chalupě v Růžkových Lhoticích. A někdy jste se i pořádně pohádali, měli jste jeden druhého plné zuby. Což mimochodem není žádná výjimka – ponorková nemoc například jeden čas nalehla na Suchého se Šlitem natolik, že spolu mluvili jen v úsečných větách. Zeptám se ale opačně. Jakými slovy jste se naopak chválili, povzbuzovali, když náhle jeden z vás přišel na něco vydařeného? Musím se rozpomenout...

Zkusím vás inspirovat výrokiem, jakým kdysi malíř Panuška chválil Haška, když mu nakukoval přes

rameno při psaní o Švejkovi. Pokud se mu něco líbilo, rozšafně pravil: „Dobry to máš, dobytku!“

Tak když vy na mě takhle, dám taky něco k lepšímu. Samozřejmě že jsme se průběžně hecovali výroky typu „ty jsi génius“. Ale když se nám nějaký nápad nebo pointa výjimečně vydařily, Smoljak na adresu neviditelného publika vykřikl: „Tady se poserou!“

Zároveň jste ovšem už od 60. let psal písňové texty. Zdaleka nejen na melodie Jaroslava Uhlíře...

To je pravda. První, kdo měl o moje textování zájem, byl můj vzdálený strýc

Pravda je, že když tam sedíte v publiku při vyhlásování a najednou zazní název vašeho filmu, na chvíli nevíte, co se s vámi děje.

Antonín Ulrich. Byl to houslista Symfonického orchestru hlavního města Prahy FOK, který měl kromě toho svůj vlastní smyčcový orchestr. Ty polky a valčíky, které jsem obdařil slovy, jsem podepsal pseudonymem Emil Synek. Spolupracoval jsem také s Ivanem Štědrým, Zdeňkem Petrem, Josefem Kolínem, Ivanem Mládkem, Petrem Skoumalem...

Mám rád leckteré vaše rýmy, slovní obraty. Třeba „piano, co svými kladívky na struny sahá jako na dívky“. Anebo „navštívili potom Ježka, řekli, Ježku, během dneška nám krásnou píseň složit zkus, a tak vzniklo Tmavomodré blues...“. V téhle souvislosti nemůže nepadnout obligátní otázka. Jste raději, když napřed můžete napsat básničku, kterou teprve poté skladatel zhudební,

anebo vám naopak vyhovuje osadit textem hotovou melodií?

To víte, že první způsob je pohodlnější. Jsem rád, když mě třeba v lese napadne neobvyklý rým, se kterým se pak dá pracovat: „Soňa ví, jak je seno voňavý...“ Většina našich písniček vznikla tak, že Uhlíř nejprve dostal můj text. Ale někdy mě předběhl a poslal takzvanou broukačku, tedy melodii, která by chtěla slova. Z toho druhého způsobu vznikly písně, které daly práci, ale byly zaručené. Vytvořit text, který má nějaký obsah, nějakou emoci a zároveň respektuje krátké a dlouhé noty, to se rovná luštění náročných křížovek. Vezměte si náš nejslavnější hit Holubí dům. Když jsem si melodii poslechl, zapůsobila na mě tak uhrančivě, až jsem si řekl, že jestli to svým textem nezkazím, tak to bude píseň zlatonosná. Jenže pak přišlo to trápení. Zpívám ptákům a zvláště holubům... hned v první řádce šest dlouhých slabik! S tím by měli možná co dělat i moji nedostižní vzorové Jiří Suchý a Ivo Fischer.

Stalo se někdy, že vám Uhlíř nějaký text, s prominutím, hodil na hlavu? A pokud ano, jak jste na to reagoval?

Ano, stalo. Šlo o píseň Chválím tě, Země má. Původně jsem v textu přirovnal zeměkouli ke kaštánku, chráněnému svým bezpečným pouzdrem. Uhlíř mě sepsul: „Co máš pořad s tím kaštánkem?“ Někdy jsem vzdoroval, bál jsem se obrátit jako „máš závoj z oblak bílých jak sníh“. Pak jsem to vzdal a osadil noty tak, jak si přál. A dobře jsem udělal.

Ale rozchod s Uhlířem hrozil z jiného důvodu. Tím byla jeho nedochvilnost. Zvláště jednou jsem si říkal: „S tímhle člověkem to nepůjde.“ Zmeškala vánoční besedu pro děti v nemocnici. To bolelo. Teď už snad můžu prozradit, že mě zdravotníci posadili do sanitky s houkačkou a jeli jsme Jardu hledat. Byl to zvláštní pocit, když křížovatky jakoby zkamení a jen vy tím špalírem profrčíte. Samozřejmě jsme ho nenašli. Dostavil se s mírným zpožděním jednoho dne... Ale když vám to líčím, zároveň mi běží před očima dlouhý film o naší radostné

spolupráci. Od Strašidýlka Emílka až po Prokřehlou, což je nedávná píseň pro Annu K. A zvládnout během jednoho dne dvě vyprodaná vystoupení v O2 areně, celkem pro čtrnáct tisíc lidí, to se taky každému nepovede.

Když už jste, pane Svěráku, použil slovo film... Chápu, že jde o specifický druh tvorby, kdy scenáristovi mluví do práce režisér, producent a další, na kterých závisí výsledek. Ale přece. Když píšete první verzi scénáře, máte už v hlavě celý příběh hotový, nebo se vám takřikajíc rodí pod rukama? A platí to koneckonců i pro vaše povídky?

Kostru v zásadě mám, ale je přibližná. Nedá se říct, že jedu podle plánu. Vždycky doufám, že postavy, které jsem stvořil, to odpracují za mě. Naznačí mi samy, jak a kudy dál. Třeba pomohou dialogem. Někdo něco řekne, jiný mu odpoví... Což mi takřikajíc něco hodí, nějaký nový nápad, kterým se děj posune kupředu. Jsem scenárista samouk, nikdy jsem se to neučil, nestudoval žádné příručky. Když jsme se Smoljakem začínali, měli jsme jedinou zásadu: „Aby to nebyla nuda.“ A o to se pokouším neustále.

Slova jednoho z textů Zdeňka Svěráka, který lze vnímat i takřka sebezpytně, zní takto: „Moje štetka na holení pelichá a šediví můj vous. Naděje, že se to změní, je lichá, lámu, co jsem kdysi skous?...“ Jeho výsadou, k níž se propracuje málokdo, ovšem přitom je, že se má skutečně za čím ohlížet. Kromě vlastní tvorby i za Centrem Paraple, na jehož účet už z jeho Dobročinné akademie připutovaly značné částky.

Váš různorodý kumšt byl ověněn řadou cen včetně Českých lvů či Magnesie Litery. Jsou ale tři nominace na Oscara, z toho jedna proměněná, přece jen tím nejcenějším?

Pravda je, že když tam sedíte v publiku při vyhlásování a najednou zazní název vašeho filmu, na chvíli nevíte, co se s vámi děje. Vystřelíte ze sedadla vzhůru, ruce nad hlavou. Všude fotografové.

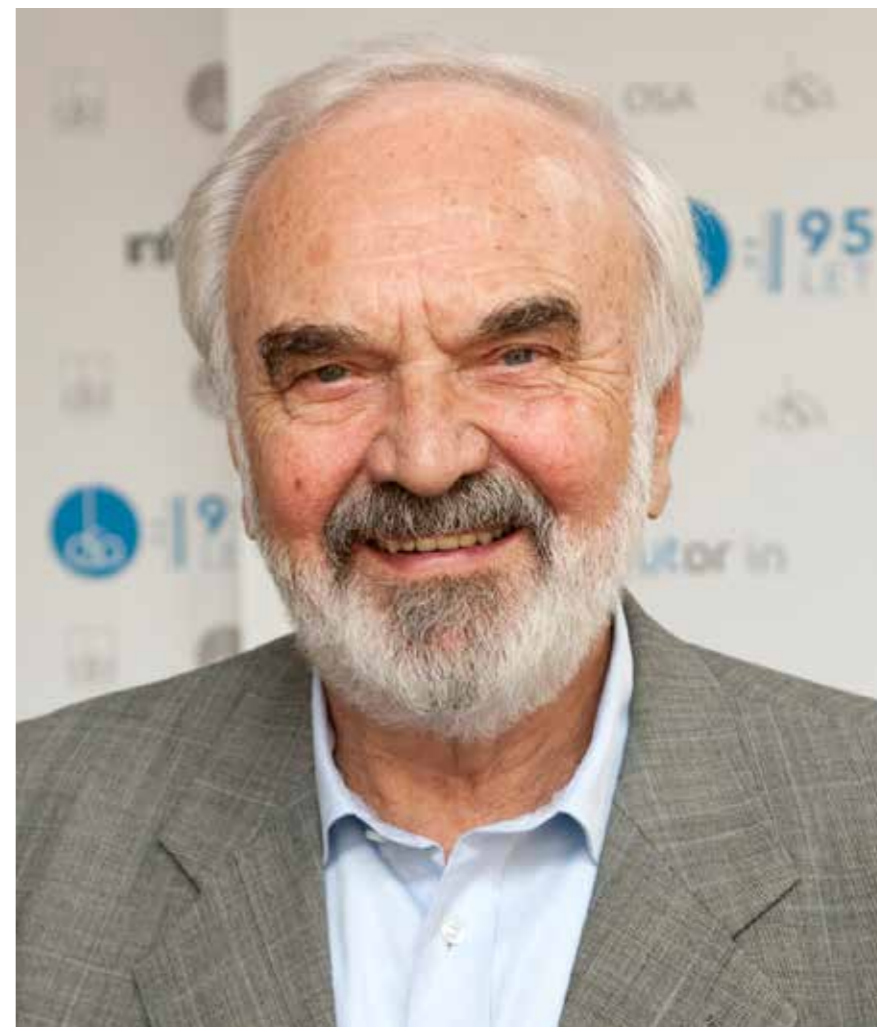

Foto: Ondřej Pýcha

Ještě že jsem nemusel pronášet děkovnou řeč, protože syn má mnohem lepší angličtinu. Připravili jsme si ji předem u bazénu, pro jistotu. Všichni jsme to prožívali, až na malého Kolju, Andreje Chalimona. „Když už jsme se tak daleko trmáceli,“ byl přesvědčený, „tak to přece musíme palučit!“ Dodnes mě mrzí, že se téhož nedočkala už Obecná škola, hlavně kvůli Janu Třískovi, který v to velice doufal, protože by mu to jako americkému herci zvýšilo prestiž. Ale to je zase jiný příběh... Ovšem i nynější Cena OSA je pro mě důležitá, víte. Stát se členem autorského cechu pro mě byla pocta. Přijímal mě Vladimír Dvořák. Musel jsem mu k posouzení předložit asi pět textů. Dodnes si pamatuju, co mi k nim

řekl: „Zdeňku, ty texty jsou dobrý, ale snažte se do budoucna udělat taky něco pro lidi!“ Tak se snažím.

Začali jsme Domingem, skončeme jím. Jeho motto zní, navíc pěkně aliteráčně, „If I Rest I Rust“ neboli „Když odpočívám, rezavím“. Je tohle důvod, proč obden vystupujete v divadle?

Pokaždé se tam těším. Když se ocitnu na jevišti, tak hned poznám, jestli to, co dělám, má smysl. Smích, potlesk jsou štemplem, že se daří. Zato vysedávat nad počítačem se rovná samotaření. Nikdy nevíte, jestli to, co vytvoříte, bude mít ohlas. Psaní je prostě živnost s ručením nejistým. ☒

Elia Cmíral

Na konci dubna proběhl pod hlavičkou Soundsgate v Praze Composers Summit, na kterém významní hollywoodští skladatelé osobně vedli přednášky, workshopy a hudební lekce. V rámci zakončovacího slavnostního koncertu filmové hudby byla předána cena OSA za celoživotní dílo českému skladateli Eliovi Cmíralovi. „Ceny si moc vážím, ale rád bych dodal, že to není cena na rozloučenou. Je toho ještě hodně, co chci a potřebuji napsat,“ komentuje během našeho rozhovoru ocenění Elia Cmíral, zlínský rodák, kterému se podařilo prorazit ve Švédsku i v Hollywoodu.

TEXT: KRISTINA KRATOCHVILOVÁ

V Hollywoodu jste prorazil se snímkem Apartmá nula, pro který jste zvládl složit veškerou hudbu za pouhých deset dnů. Jaký je začátek vašeho procesu tvorby hudby, dokážete si v hlavě představit celý orchestr, pro který hudbu skládáte?

Do určité míry ano. Záleží ale na tom, jak je hudba komplexní. Přemýšlím o tom, jakým směrem má hudba jít, jaká bude její forma a co od ní vlastně očekávám. Pak promýšlím detaily. Hledám ten „hlas“, hudební instrument filmu. Jsem do práce zcela ponořen a často se mi jednotlivé scény promítají do snů, ve kterých si s hudbou dále hraji. Když víte směr, cestu najdete. Když nevíte cíl, nemáte co hledat. Člověk musí hledat, a cesty se začnou objevovat.

Skládáte tak většinu své hudby ve snech?

Ale to vůbec ne. To by bylo pěkně jednoduché. Ve snech se mi jen zdají různé věci ve vztahu k tomu, co právě píšu, třeba harmonické obraty, instrumentální barvy, forma scény, jak by se to dalo udělat, atd. Není to tak, že bych celou skladbu vysnil a ráno jen vstal a zapsal ji na papír. To by bylo opravdu skvělé, kdyby to tak bylo, haha, ale díky snům,

nebo vlastně mému podvědomí se mi lépe daří ujasnit si v sobě, jak by hudba měla vyznít a kam by měla směřovat.

Kolikrát tak musíte film, na kterém zrovna pracujete, vidět, aby se vám takto intenzivně promítal do snů?

Když dostanu film, tak se na něj dívám vícekrát, vstřebávám jeho atmosféru, zápletku, postavy a jejich konflikty, tempo, střih, osvětlení. A snažím se slyšet, jak ke mně film hovoří, o co si říká a co

Každý, kdo na filmu pracuje, musí upozadit své ego, aby se všem dohromady podařilo společně vyplnit režisérovu vizi, protože od toho tam jsme.

potřebuje a čeká od hudby. U filmové hudby je potřeba dát stranou vlastní ego. Když člověk píše symfonii, je svým vlastním pánem. U filmu jsem součástí týmu, a to kolikrát není lehká práce. Každý, kdo na filmu pracuje, musí upozadit své ego, aby se všem dohromady podařilo společně vyplnit režisérovu vizi, protože od toho tam jsme. Hudba má magickou moc. Dokáže v jednotlivých scénách podtrhnout dramaticčnost a probouzet emoce. Divák například díky hudbě může mít pocit, že se děje něco důležitého, i když jde o scénu, ve které se na sebe dva lidé beze slova minutu dívají.

Takže filmová hudba vzniká až ve chvíli, kdy je film natočen?

Dříve se hudba psala až ke kompletně hotovému a sestříhanému snímku. Říká se tomu locked picture, tedy zamčený snímek. Stříhat film bylo před pár desítkami let extrémně časově náročné. Režisér a střiháč si tenkrát museli dobře promyslet, co chtějí vystihnout nebo nějak pozměnit. Dnes je díky digitální technologii těch možností nekonečné množství, ale rovněž různých verzí filmu, bohužel.

Bohužel?

V digitální formě filmu se dají pouhými pár kliknutími libovolně přidávat, odstraňovat, předělávat nebo zkracovat scény. Myslím si, že tento technologický pokrok může být na jedné straně pro režiséra ohromně kreativní a přínosný, protože si může různé střihy vyzkoušet, na druhé straně umožňuje odsouvat konečné rozhodnutí a může i rozmělnit ty první spontánní a často správné pocity a nápady.

Věříme, že tento postup práce nám ukáže cestu, jak vypadá snímek nejlépe, ale tím, jak relativně jednoduché je s ním manipulovat, je možné, že tam už správná odpověď byla, jen jsme jí nevě-

výjimky, kdy má skladatel takovou důvěru režiséra, že napřed napíše hudbu, od které se pak odvíjí tempo filmu, tento způsob je však výjimečný.

Kolikrát jste byl takto najatý ještě před dokončením natáčení?

V devíti z deseti případů jsem byl najatý až po dotočení filmu. V procesu střihání režisér přemýšlí nad tím, jakou hudbu by potřeboval, a dle toho pak zvolí skladatele, který jeho představu nejlépe splňuje.

Chodíte na natáčení filmů, na kterých pracujete, abyste nasál jejich atmosféru?

Elia Cmíral, foto: Martin Bambušek

novali dostatečnou pozornost. Ale ten způsob práce už tady je, a tak s ním budeme nadále žít a pracovat a pokusíme se ho využít, jak nejlépe to půjde.

Kdy začínáte na filmu pracovat?

Filmová hudba v dřívější většině případů začíná vznikat až ve chvíli, kdy je film hotov a sestříhán. Existují samozřejmě

Byl jsem na place několikrát, moc rád přijdu, ale z hlediska samotné tvorby hudby mi taková návštěva moc nepomůže, protože se během celého dne natáčí třeba jen pár scén, které se točí stále dokola z různých úhlů. Je to ale skvělý projev podpory režiséra, štábu a vlastně i pro mě příjemný důvod odejít na chvíli z mého studia.

Jak zhruba dlouho pracujete na tvorbě hudby pro jeden film?

Nejkratší dobu jsem strávil na tvorbě hudby pro můj první hollywoodský film Apartmá nula. Byl to americký film odehrávající se v Argentině, v hlavní roli s hercem Colinem Firthem. Původně měl

Composers Summit Prague 2022 - plakát

hudbu skládat významný argentinský skladatel Ástor Piazzolla, samozřejmě to mělo být tematicky argentinské tango, jak jinak. K této práci jsem přišel trochu jako slepý k houslím. Nejdříve jsem pracoval na jednom filmu zhruba šest týdnů.

Jak jste k takové netradiční nabídce přišel?

Švédský grant mi umožnil studovat v Kalifornii, v Los Angeles. Ve Švédsku se mi podařilo prosadit, ale já jsem chtěl víc. Toužil jsem po větší umělecké výzvě a také psát pro orchestr, být součástí filmového světa, tak jak jsem ho poznal, když jsem v Los Angeles studoval a později pracoval na Apartmá nula.

Režisér Ivan Passer mi tenkrát řekl, že si můžu vybrat. Buď můžu být velká ryba v malém rybníku, nebo malá ryba ve velkém rybníku. Já mu sebestěže řekl,

že chci být velká ryba ve velkém rybníku, ale v tu chvíli jsem samozřejmě vůbec nevěděl, o čem mluvím. Ivan byl velmi nápomocný a seznámil mě v té době s rozsáhlou českou komunitou v Hollywoodu. Tam jsem se seznámil se zvukařem, který právě pracoval na filmu *Apartment nula*. No a když Piazzolla z filmu odešel, měl jsem štěstí, že jsem byl po ruce.

To jste měl takový přehled v argentinském tangu?

Moc jsem toho v té době o argentinském tangu nevěděl. Ve své mladické drzosti jsem ale řekl, že to samozřejmě zvládnu. Když taková příležitost přistane člověku před nosem, nemůže říct ne. Dostal jsem deset dnů na to, abych hudbu napsal a soundtrack produkoval.

se za hlavu a přemýšlel nad tím, jak je možné, že to nebude dělat on, ale já. Spolu s mým kamarádem ze školy jsme v rychlosti analyzovali z jeho nahrávek charakteristické prvky, harmonické a melodické obraty a s těmito minimálními znalostmi jsem začal psát argentinské tango.

A jak to dopadlo?

Film měl velký úspěch a získal spoustu mezinárodních cen. Spolu s filmem měla úspěch i má hudba a já měl pocit, že jsem dobyl Hollywood jen čtyři měsíce poté, co jsem skončil školu, a propadl opojné představě, že jsem ve filmovém světě skutečně prorazil.

To byl samozřejmě omyl, nic jsem nedobyl, jen jsem napsal poctivou hudbu ke skvělému filmu.

Švédsku na produkci vlastního alba, to bylo samozřejmě ohromně lákavé. Po dokončení alba jsem pokračoval v práci na řadě švédských seriálů a filmů a myslím jsem si, že kdykoliv se rozhodnu vrátit zpátky do Hollywoodu, budu pokračovat tam, kde jsem skončil po *Apartment nula*. Mýlil jsem se. Bohužel i tam platí pořekadlo „sejde z očí, sejde z mysli“.

Kdy jste se rozhodl pro návrat do Los Angeles?

Nic mi nebránilo v tom, abych měl spojený život i hudební kariéru ve Švédsku. Byl jsem respektovaný, etablovaný skladatel, ale najednou mi připadalo, že se začínám trochu opakovat, umělecké výzvy nebyly takového rozsahu, jak bych chtěl, prostě jsem se chtěl víc rozvíjet, vzpomínal jsem na skvělou kreativní atmosféru a skvělé muzikanty při práci na *Apartment nula*, a tak jsem se rozhodl vrátit zpět do L.A.

Moje první kroky směřovaly do obchodu s deskami, kde jsem si koupil Piazzollovo CD, a hned jsem zjistil, že to byl naprostý génius.

Jaké bylo přijetí po vašem návratu do L.A.?

Když jsem se vrátil do L.A., kontaktoval jsem různé známé s tím, že jsem ten skladatel hudby *Apartment nula*. Nejčastější odpovědí bylo: „Čeho?“ V Hollywoodu se ročně točí stovky celovečerních filmů. *Apartment nula* se tak v průběhu let ztratilo mezi stovkami dalších úspěšných snímků a moje jméno bylo v tu chvíli zapomenuto. Musel jsem začínat znovu a od začátku. Psal jsem

Foto: Tomáš Vodňanský

hudbu k řadě různých méně zajímavých projektů, ale nedal jsem se.

Jak probíhal váš odchod do emigrace?

Po skončení studia na konzervatoři se určité pracovní a tvůrčí možnosti ukázaly, některé díky mému jménu a ve spojení s dědečkem, ale ty podstatné měly podmínku – být členem KSČ. S tím jsem se nemohl vyrovnat, nedokázal jsem se přizpůsobit situaci konce sedmdesátých let, skončil jsem jako noční vrátný v Muzeu Bedřicha Smetany, a tak jsem se rozhodl odejít do Švédska.

O odchodu jsem nemohl říct ani mé mamince, abych ji nevystavil nebezpečí, případně aby se plány odchodu nějak nezhatily. Emigrací jsem ztratil nějaký čas, ale zase získal možnost psát a žít svobodně.

Jak se vám podařilo začít úspěšnou kariéru ve Švédsku?

V začátcích jsem žil v emigrantské čtvrti plné uprchlíků z různých částí světa. Doma v Československu jsem vyrůstal

v kulturní atmosféře, tady to bylo úplně jiné. V dospívání jsem hodně četl klasickou literaturu, navštěvoval v Praze koncerty a divadla, a tady jsem najednou nebyl schopný si ani koupit chleba. Je to těžko představitelné. Vše, co jsem slyšel, byl jen takový nicneříkající zvuk, pocit nemohoucnosti. A přitom jsem tak moc chtěl komunikovat a pokračovat v mé hudbě. Švédové byli ohromně nápomocní, vlídní a trpěliví a skutečně mě podpořili.

Postupně jsem si našel práci, hrál jsem v různých skupinách, psal hudbu k různým divadelním představením, jezdil na různá turné po Švédsku, začal jsem přicházet do styku s filmaři, napsal jsem hudbu k televizním seriálům, pár celovečerním filmům, celovečerní balet *Nemesis* pro Národní divadlo a psal jsem scénickou hudbu v Královském dramatickém divadle ve Stockholmu.

Pocházíte z umělecké rodiny, hudba tak pro vás byla, předpokládám, cestou již od útlého dětství.

Můj dědeček Adolf Cmíral byl žákem Antonína Dvořáka, strýc byl malíř, maminka herečka, otec také herec, otčím režisér a šéf činohry. Byl jsem různými formami umění celý život obklopen a nic jiného jsem neznal. Když píšu filmovou hudbu, zamilovávám se do postav, prožívám jejich tragédie, zdá se mi o nich. Chápu, proč řada umělců nemá tolik prostoru na normální život, protože tvůrčí práce není práce, ale úděl, cesta, která vás naprosto pohltí. Stává se mi, že když vyjedu po pár dnech intenzivní práce ve studiu třeba nakoupit, tak zapomenu, co vlastně venku dělám. Mám takový pocit, že jsem vystoupil ze svého světa tónů do jiné reality.

A jaké jsou vaše další plány do budoucnosti?

Mám před sebou dosti vytížený program. Především potřebuji domixovat

Stává se mi, že když vyjedu po pár dnech intenzivní práce ve studiu třeba nakoupit, tak zapomenu, co vlastně venku dělám.

a vydat můj dream projekt, dvě symfonické práce dedikované virtuosu na Panovu flétnu Gheorghemu Zamfirovi, orchestr jsem natočil s Radkem Baborákem a jeho Českou sinfoniétou ve studiu Sono v Brně. Dále budu pracovat na švédské zakázce, Norlandské symfonické básni, premiéra bude příští rok. Kromě toho dopisuji hudbu k filmu *Seven Cemeteries* v L.A. a začínám přemýšlet o hudbě k televiznímu seriálu pro TV Nova. Jde o krásné projekty, těším se. ☑

Elia Cmíral v Rudolfinu s cenou OSA za celoživotní dílo, foto: Heidi Johanna Vacek

Jak probíhala příprava na tvorbu hudby, o které jste toho moc nevěděl?

Moje první kroky směřovaly do obchodu s deskami, kde jsem si koupil Piazzollovo CD, a hned jsem zjistil, že to byl naprostý génius. Chytil jsem

Proč jste se tedy po snímku *Apartment nula* vrátil zpátky do Švédska?

Díky úspěchu filmu jsem věřil, že už mám v Hollywoodu jméno, a byl jsem si jistý, že kariéra tam na mě počká. Přijal jsem proto grant, který jsem získal ve

Tomáš a Matěj Belkovi

„Hrát si, dělat kraviny a hlavně se v životě nebát“

Tomáš Belko působil v kapelách Garáž nebo Sto zvířat jako saxofonista, na hudební scéně se ovšem etabloval především jako vyhledávaný textař. Živí ho však pozice kreativního ředitele v reklamní agentuře Ogilvy. Kromě řady písní má na svém kontě i libreta k Vivaldiannu či show iMucha a právě vydal knižní pohádku Princezna stokrát jinak. Jeho syn Matěj Belko je multiinstrumentalista, spoluvůrce satirického pořadu Kumšt, doprovodný hráč Davida Kollera, Lenky Dusilové, Kláry Vytiskové nebo na posledních dvou albech Vladimíra Mišíka. Oba hudbou žijí. A humor, který otec a syn sdílejí, dokáže rozhovor odvést skoro kamkoliv.

TEXT: VÁCLAV HNÁTEK

Matěji, pojďme začít Vladimírem Mišíkem a jeho deskami. Jednou tě potkám a Noční obraz. Jaká to byla práce a jak moc se to lišilo třeba od nahrávání s mladšími hudebníky?

MATĚJ: Práce to byla strašně příjemná a příjemně náročná, intenzivní. Petr Ostrouchov měl ty písně složené na španělkou a my jsme kolem toho v reálném čase vymýšleli, jak to bude znít. Mám tu zkušenost, že dneska se většinou ve studiu řeší, aby to bylo cool, poslouchá se jako reference moderní pop, kde moc nevíte, co je nástroj a co programming. Tady se postupovalo jinak. Vesměs jsme poslouchali Dylana a podobně. A šlo se daleko víc po podstatě písně.

Tomáši, vy se netajíte tím, že Mišík je člověk, který vás přivedl ke kvalitním textům nebo poezii. Byl jste na Matěje díky tomuhle hrdý?

TOMÁŠ: Já jsem hlavně hrozně rád, když sleduju jeho hudební dráhu, že se nenechal rozplíznout. Když se řešilo, jestli by se měl držet muziky, nebo pro jistotu vystudovat nějakou vysokou školu, byl jsem asi jediný v jeho okolí, kdo mu radil, ať to nedělá. Já jsem veškerou studoval, abych nemusel na vojnu, a nakonec dělám moc věcí a nic dobře. Takže já jsem na něj hrozně hrdý. A že spolupracuje s tím, s kým spolupracuje, tak to je super v tom, že jsou to moji největší hudební miláčky. Ano, Mišík mě

přivedl k poezii. Poprvé jsem ho slyšel někdy v šestnácti, sehnal jsem si strojopis textů Václava Hraběte a začal jsem se v tom strašně rochnit. Vladimír Mišík vlastně nejvíc změnil můj život, to jsem mu pak i říkal.

No a jaký je to pocit, mít svůj text vedle Hraběte, Ortena a ostatně i samotného Mišíka?

TOMÁŠ: No, říkáte si – tohle kdybych věděl v sedmnácti, tak se z toho úplně po... Ale jsem vychovaný tak divně, že se nemám moc radovat. Takže jsem spíše ve stěhu a říkám si, že to nic neznamená, že se to prostě stalo. Ale v duchu vím, že to je pecka.

Tomáš Belko s kapelou Sto zvířat, foto: archiv kapely

Kolikrát jste vy dva spolupracovali? Nebo je tahle Mišíkova deska tomu nejbližší?

TOMÁŠ: No, třeba dřív jsme spolu řezali...

MATĚJ: Nebo já jsem byl na nákupu a ty jsi potom vařil!

Dobře, a když to omezíme na muziku?

MATĚJ: Jo, muzika? No, ty jsi mě učil, jak se sestavuje klarinet. A pak jsi mě strašně seřval, když jsem to udělal špatně...

TOMÁŠ: No jo, tam je taková klapka, která když se ohne, tak to úplně zkur..., ty šmejde!

MATĚJ: Ale to už je hrozně dávno a už si to pamatuju.

TOMÁŠ: Já jsem viděl, jak Matěj odmalíčka hraje na klarinet, ale to jsem jen

pozoroval. A když začal kolem čtrnácti hrát na piano, tak jsem hrál na ságo jazzové standardy a on mě doprovázel. No a nejdřív to bylo jakžtakž vyrovnané, ale velice brzo mě předstihl. A doteď si pamatuju, jak jsem nebyl schopný spočítat pětičtvrtkový takt. Melodii jsem nějak blbě zahrál, ale dál to nešlo. Takže on má na rozdíl ode mě třeba i přirozený cit pro rytmus.

MATĚJ: No a autorsky jsme dělali písně pro The Tap Tap čili veselé písničky na drsná témata, sólovou desku Jany Jelinkové...

Jak se vám dohromady dělá?

TOMÁŠ: Já jsem vždycky dodal text, který Matěj zhudebňoval. Takže to bylo stejné jako s jinými. Akorát s výsledkem jsem neměl nikdy problém, což se

nestává vždycky. Naopak jsem hrozně rád, když mi skladatel text vrátí, že zkusíme refrén udělat jinak, a podobně. Což jsme s Matějem zvládali skvěle.

MATĚJ: Jsou to texty, které se dají dobře zhudebňovat, protože je píše člověk, který ví, co je rytmus.

TOMÁŠ: Ale nevím, co je pětičtvrtkový takt...

MATĚJ: Naštěstí píšeš písničky spíš na čtyři. Prostě to šlo snadno. Hlavně když je člověk na těch věcech odkojený.

Mám tu zkušenost, že dneska se většinou ve studiu řeší, aby to bylo cool, poslouchá se jako reference moderní pop, kde moc nevíte, co je nástroj a co programming.

TOMÁŠ: A je fakt, že Matěj je totálně odkojený Zvířaty. Já jsem tehdy žil s takovou bestii, která neměla moc ráda, když s námi byl o víkendu. Takže když jsem jezdil s kapelou, bral jsem ho s sebou. Pro to dítě to bylo drsné. Jemu bylo třeba pět a my jsme do toho kalili.

MATĚJ: Ale já to miloval. Byl jsem tak trochu bedňák, potom jsem povýšil na prodávání céděček, pak už jsem uměl sbalit perkuse do kufříku. Kapelový život jsem si osahal úplně od píky. Oproti všem vrstevníkům jsem s muzikou jezdil tak o dvacet let déle. Znal jsem všechny kluby, pumpy... Zažil jsem leccos, ale nic traumatického. Věděl jsem, co to znamená, když je někdo opilý, takže jsem v pubertě neměl potřebu se něčím takovým vymezovat.

TOMÁŠ: Možná že nepít bylo vymezení se!

Matěj Belko při nahrávání desky Vladimíra Mišíka ve studiu Sono, foto: Zuzana Bönisch

MATĚJ: To zní, jako by někdo ze Sto zvířat byl alkoholik...

TOMÁŠ: To bych nerad, aby takhle vyznělo.

Jak moc se textař musí přizpůsobovat interpretovi?

TOMÁŠ: Nevím, jestli musí, ale já to dělám rád. Já si prostě hraju, dělám kraviny a neberu to moc vážně. Takže když má zpěvák svoje limity... Třeba Davida Kollera mám rád lidsky i jako interpreta, podle mě dokáže zazpívat přesvědčivě i telefonní seznam. Ale neumím si představit, že by zvládl něco od Mládka. Má prostě svoje teritorium a mě baví tohle respektovat.

Nelákalo by vás dva udělat to třeba jako Hapka s Horáčkem? Napsat vymazlených deset písni jako album a pak si k nim pozvat interprety na míru?

TOMÁŠ: Já k tomu dost inklinuju a myslím, že to jednou uděláme.

MATĚJ: Tak do dvaceti let to bude...

TOMÁŠ: Asi před půl rokem jsme se o tom zrovna bavili, že by to chtělo udělat něco podle našeho gusta. Ještě u toho byl jeden kolega. Byla by to taková spřízněná partička.

MATĚJ: Rýsuje se to a uvidíme.

Existuje nějaký text, ke kterému se zpětně nechcete hlásit?

TOMÁŠ: Ale jo, tak některé se mi nepovedly. A jiné jsem dělal... nechci říkat pro prachy, ale spíš z furiantství, ze srandy, jestli to vydojím. Takže jsem třeba něco psal pro Karla Gotta a nechtěl jsem se pod to podepsat, protože to byl duet s DJ Bobem. A určitě jsem napsal i další kraviny, co by se mi dneska nelíbily, ale to jsem vytěsnil.

A naopak? Jste třeba extra hrdý na nějaký text, který zapadl?

TOMÁŠ: Přesně z tohoto komplexu, který naznačujete, jsem v roce 2013 vydal knížku Nikdy nic nebylo s výběrem textů. A pár věcí tam je podle mě lepší, než jsem si původně myslel. Nebo tam jsou texty, které se nakonec ani nezhudebnily.

Občas se řeší, jak moc pro reklamního textaře je, nebo není jednoduché psát slova do písniček. Pojdme to otočit. Jak by se dařilo písňovému textaři v reklamce? Třeba takový Pavel Šrut, podle mě génius. Šlo by mu to, nebo by ho to semlelo?

TOMÁŠ: To neumím říct a vlastně ani nevím, jestli to mě vůbec semlelo. Já jsem šel do reklamy, protože jsem strašně chtěl psát a žít se psáním. Jako

muzikant jsem věděl, jak podstatné je na nástroj hrát, a že je lepší působit v armádním orchestru Jiskra než nehrát vůbec. U toho psaní to podle mě platí stejně. V reklamě je navíc hrozně moc mantinelů, ve kterých se musíte naučit pohybovat. Je to, jako by vás svázali, zalepili vám pusy, zalili vás celého do latexu a ještě do betonu a řekli – plav! Já osobně si nemyslím, že to člověka ničí. Mně to paradoxně moc věcí přináší. Jsem v agentuře nejstarší, jinými slovy, jsem mezi mladými. Musíte se zajímat o technologie, vidíte strašně moc filmářské práce a dalších věcí. A všechny světové reklamy, co vyhrávají ceny, jsou mistrovská díla, což je prostě inspirativní. Takže já jsem fakt radši, že jsem nešel dělat někam do banky. Jak by to měl Šrut? No, možná by nebyl taková děvka, jako jsem já, a poslal je do... Občas musím dělat bizarní věci, čelit klientům, kteří nerozumí věci. Ale pořád si píšou. A nevzdal jsem to, že vedle reklamy dělám i ty písničky. To je sen.

Jaká je podle vás nejlepší česká deska roku 2021?

TOMÁŠ: Podle mě sádrokarton.

MATĚJ: Já mám rád OSB... Ne, tak samozřejmě Vladimír Mišík, protože jsem na té desce hrál. A Ewa Farna má skvělou desku.

TOMÁŠ: Obě tahle alba rád poslouchám. Takže my si to tak nějak hrabeme domů.

MATĚJ: Jo, za sebe musím říct, že Ewa natočila sice mainstreamovou desku, ale je to krok jiným směrem, než se, myslím, v popu běžně chodí. Takže jsem toho extrémní fanoušek.

TOMÁŠ: Mně přišlo, že Ewa zrovna na téhle desce ukazuje, kolik možností pop nabízí a, paradoxně, jak dovede být hrozně svobodný. A pak jsou tu jiní – nebudu jmenovat –, co se snaží nacpat do rádiových požadavků, kdy musí do dvaceti vteřin přijít zpěv a všechno.

MATĚJ: No ale zrovna jí a lidem kolem ní se daří dostat i do těch rádiových mantinelů. Takže to nemusí být rovnou úplný odpad.

TOMÁŠ: A protože jsem na albu Umami pomáhal s pár texty, tak musím říct, že jsme ho pilovali třeba pět hodin, každé slovo se vážilo. Ewa se v tom angažovala

naprosto nebývale. Ono to působí, že to je vyhozené na první dobrou, ale je za tím spousta poctivé práce.

V reklamě je navíc hrozně moc mantinelů, ve kterých se musíte naučit pohybovat. Je to, jako by vás svázali, zalepili vám pusy, zalili vás celého do latexu a ještě do betonu a řekli – plav! Já osobně si nemyslím, že to člověka ničí. Mně to paradoxně moc věcí přináší.

A já nabyl dojmu, že Ewa se na tom spousta podílela víc, než je u popových zpěvaček zvykem.

TOMÁŠ: No jistě. Co se textů týče, tak jsem nevymýšlel námět a nic, jen jsem pomáhal to srovnat, aby to bylo dobře česky. Nedělám si tu žádné zásluhy. Ewa by měla mít příslušný daleko větší kredit. Ale byla to pro mě příjemná práce, i proto, že jsme krátce byli sousedi.

Je něco, co jste se naučil od Matěje?

TOMÁŠ: Když jsme se na začátku bavili o tom, že jsem mu chtěl dodat tu energii, ať skočí do propasti a jde za snem, tak jsem zároveň měl strašně bobky, aby to vyšlo. A on mě naučil, že se člověk zas až tak bát nesmí. Takže někdy v příštím životě bych to měl dělat taky tak. Navíc si myslím, že je strašně poctivý. Já jsem mnohem větší děvka, co se tou textařinou baví, a jsem daleko cyničtější. Matěj

je teda cynický dost, ale v tom, co dělá, myslím, že ne.

MATĚJ: Ty mě tolik neznaš! Nebo nevím, až tak si pod ruce vzájemně nevidíme. Ale myslím, že jsou situace, kdy ten cynismus jede. Na druhou stranu, když už se taková věc stane, tak se za ni většinou extrémně stydím a poctivě se snažím, aby se nikdo nedozvěděl, že se to stalo. Nebo aspoň, že za tím stojím já!

Sledujete Kumšt, Tomáši?

TOMÁŠ: Sleduju, vzal jsem si to jako svou životní filozofii. Cvičím podle toho. Teď jsem napsal už druhý díl knihy, která se jmenuje Kumšt a jeho dopad na duševní život průměrného člověka.

MATĚJ: Co ty víš o životě průměrného člověka?

TOMÁŠ: Všechno!

Zrovna dneska jsem totiž zaregistroval zprávu, že se můžeme těšit na další epizodu. Můžeme?

MATĚJ: Po dlouhé době mě napadlo, že bych měl něco napsat na náš Facebook, a podle rčení „slibem nezarmoutíš“ jsem použil asi čtyři slova: „Nový díl, ano, bude.“ No jo, mám rozepsaný scénář. Přečetl jsem si takovou knihu, Kumšt a jeho dopad na duševní život průměrného člověka, a chci o tom napsat díl. TOMÁŠ: Teď vážně. Já samozřejmě Kumšt miluju. Tenhle humor je mi blízký. MATĚJ: A pro mě je to forma terapie. Většinu těch věcí jsem nějak zažil, tak o tom píšou.

A proto nikdy nebude v Kumštu metal, vím. Poslední věc, kterou bych chtěl probrat, jsou letošní Ceny OSA. Pro ceremoniál budete, Matěji, aranžovat skladbu Dej mi víc své lásky od Olympicu. Je v tuhle chvíli jasné, jak bude vypadat?

TOMÁŠ: Já mám upravovat text a už teď vím, že tam budou „kouře“ místo „dejmy“. Anebo aspoň „dýmy víc své lásky“. Mám rád správnou češtinu. MATĚJ: Víš, že to bude zpívat Marta Jandová, takže by to chtělo převést do ženského rodu. „Napadlo mě spousta nápadů...?“ Ale jinak to samozřejmě dávno chystám, mám rozepsané partituru a zrovna jsem se zasekl na čtvrtém hoboji... ☒

(Pozn. red.: rozhovor vznikl před Cenami OSA)

Igor Ochepovsky

„Právě překonávám trauma ze skládání“

V Česku usazený ruský kytarista Igor Ochepovsky si zamiloval Prahu a trvale se zde usadil. Bavili jsme se o jeho příchodu do Čech, hraní, tvorbě i úskalích hudební produkce. Došlo však i na otázky vzniku protiválečné písně Nevzdám se, která v době začátku války virálně rezonovala širokou veřejností.

TEXT: VÁCLAV HNÁTEK

Píseň na podporu napadené Ukrajiny vznikla asi deset dní po začátku války. Kdy přišel ten impulz?

Já i moje žena jsme byli v naprostém šoku, že se to stalo. Večer předtím jsme se dokonce pohádali. Já tvrdil, že jsou nějaké hranice a že na válku nedojde. Ona měla opačný pohled. Takže jsme přemýšleli, co udělat. Poslali jsme peníze, oblečení... Pouštěli jsme si píseň, která by se k tomuhle použití hodila, a najednou se to začalo nabalovat. Ve čtvrtek začala válka, v neděli jsem napsal aranž a v pondělí jsme točili.

Kde se píseň Nevzdám se vlastně vzala?

Je složená ze dvou skladeb – Obijmi a Bez boju – od slavné ukrajinské kapely Okean Elzy, na které jsme vyrůstali a zpívali si jejich písně u ohně. Obě vznikly ještě před Majdanem, Obijmi asi jen rok před válkou na Donbase. Zrovna v ní se sice zpívá o lásce, ale přes metaforu války. Je to krásný text.

Jak složité bylo domluvit spolupráci s hvězdami, jako je David Koller, Michal Pavlíček nebo Monika Načeva?

Nijak zvlášť. Se všemi se znám, až na Moniku. Ale tu přivedla Lenka Dusilová. Všichni do toho šli hned. Koller byl den předtím na ukrajinských hranicích, takže přijel úplně unavený a ještě točil bicí i zpěv. Jediná Načeva si nebyla jistá, jestli do toho jít. Moc jí nesedl originál, který je plný patosu, jak je na Ukrajině i v Rusku zvykem. Ale nakonec se jí líbilo, jak jsem píseň zaranžoval.

Co dál můžou muzikanti v tomhle konfliktu dělat?

Sám o tom přemýšlím. Za sebe si uvědomuju, že musím nahlas říkat svůj protirežimní názor, protože jsem Rus. A pomáhat konkrétním lidem.

Vnímáte to jako Rus tak, že se z té války musíte – a řeknu to možná ošklivě – vyvinut?

Podvědomě určitě, protože kdybych

mlčel, kdybych válku neodsoudil, tak by to znamenalo, že ji tiše podporuju.

Omezuje vás to nějak v životě v Česku? Do veřejné debaty se vrátil termín „rusák“, který sice snad většina lidí používá spíš ve vztahu k Putinovi a jeho propagandistům, ale stejně...

Kdybych byl na straně těchhle lidí, budu Rusy asi odsuzovat taky. Jasně, aplikovat kolektivní vinu je špatně. Ale každý máme své emoce a nedá se tomu moc vyhnout. Snažím se na to dívat s nadhledem.

Je šance, že se budete moct v dohledné době podívat za rodinou do Ruska?

Teď určitě dlouho ne. A co bych tam dělal? Neumím si představit, že válka skončí za dva měsíce a já tam za půl roku pojedou a budu se procházet po ulicích, jako by se nic nestalo.

Jak vypadala vaše cesta do Česka?

Přijel jste jen kvůli muzice?

Začínal jsem doma v zušce s klasicou kytarou, ale zhlédl jsem se v Stevu Vaiovi nebo Joeovi Satrianím a chtěl hrát rock. Jenže rocková kytara se učila v Německu, na dvou školách v Česku, a jinde v Evropě ten obor nebyl. Ještě byla možnost studovat v Rusku, respektive v Moskvě, ale to je dost drahé město a Praha mě lákala nejvíc. A nakonec jsem se dostal na jazzovou kytaru.

Přijímačky na Konzervatoř Jaroslava Ježka byly v pohodě?

No, jak se to vezme... Přijel jsem na konzultace ještě jako student posledního ročníku gymnázia, oni posoudili, že hraju skvěle, ať nastoupím rovnou v polovině roku. Jenže já musel dodělat maturitu. Tak jsem se vrátil za rok v domnění, že je vše jisté, ale skončil jsem

Já si jazzmana představuju jako člověka, který je do toho žánru strašně položený. Moje hudba na něm stojí, rád z něj čerpám, ale není to moje parketa natolik, abych šel na jazzový jam a vyžíval se v tom.

první pod čarou. Tak fajn, zase za rok. V té době ještě uchazeč nemusel umět česky, já měl tlumočnici. A do roka se změnil zákon. Tak jsem si dal půl roku jazykových kurzů, a nakonec to vyšlo.

Jaké byly vaše první dojmy z Česka? Z Prahy?

Do Prahy jsem se okamžitě zamiloval. Jsem z průmyslového města plného šedých paneláků, můj rodný kraj měl sice své kouzlo, ale nejde to srovnávat. Tady ve střední Evropě jsou třeba rovné silnice...

No, ne všechny...

Hele, věřte mi, že jste na tom fakt dobře. Úplně první dojem... Vyjeli jsme z letiště, neviděl jsem ani kus historické architektury, ale krásnou čistou silnici, auta, co jezdí podle pravidel. To bylo tak super!

Glorchestra Brno, foto: Lukáš Wagner

Holešovice-44, foto: Radka Málková

Vaším domovským žánrem je jazz, nebo to říkám špatně?

To je problematické. S jazzem si mě lidé spojují, ale jazzman nejsem.

Jak to?

Já si jazzmana představuju jako člověka, který je do toho žánru strašně položený. Moje hudba na něm stojí, rád z něj čerpám, ale není to moje parketa nato-lik, abych šel na jazzový jam a vyžíval se v tom. Takže radit se do škatulky je problém. Řeknete jazz, a vidíte mě, jak sedím u Malého Glena... Když alternativa, představíte si syntáčky a zpívání dlouhých divných tónů.

Takže Rus vykořeněný z Ruska a člověk spojovaný s jazzem, co není jazzman...

Ano. Cítím pevnou půdu pod nohama! (smích)

Měl jsem dojem, že spolupracujete s mnoha hudebníky, ale vy

sám říkáte, že vám nevyhovuje být sideman. Proč?

Možná je to egem, nevím. Ale potřebuju se do projektu víc ponořit. Když mi někdo zavolá, abych byl kytaristou v jeho projektu, tak to mě většinou nebaví. Jako sideman jsem hrál se 7krát3, to byla super parta i hudba, to mě moc bavilo. A teď hraju s Lenkou Dusilovou, kde jsem i kapelník, a to je nejvíc, co si můžu přát.

No a taky jste v O2 areně doprovázel Leoše Mareše. To mi úplně nesedí k tomu odmítání sidemanství.

To byla velká sranda a taky jde jen o jednorázovou akci. Skvělí muzikanti, se kterými jsem hrál už dřív. I sám Leoš je ohledně své hudby nad věcí a soustřeďuje se na tu show kolem. Ta muzika není úplně můj šálek kávy, ale když to lidi baví, tak proč ne. (smích)

Pokud si dobře pamatujete, tak jste si tam stříhl i hezké dlouhé sólo...

Jo, to byl rozhodně výjimečný zážitek, dát si sólo na rampě, co prolétává celou O2 arenou.

Kytaristi většinou mají celý arzenál nástrojů, do kterého dali jmění. Co vy?

Já jsem vždycky investoval spíš do hudby, udělat to dobře něco stojí. Svoje vydané desky jsem dlouho splácel... Takže mám dost skromné vybavení a soustřeďuju se na to, jak ten zvuk vytvářím. Dvě elektriky, jednu akustiku. Hlavní kytaru mám od českého výrobce Pech Guitars, české custom kombo od HDR, teď jsme se Salvation Modes domluvení na spolupráci ohledně efektů. Mám svůj zvuk, vytvářím ho spíš rukama a baví mě na tom pracovat.

Nabízíte i lekce hudební produkce. Jste schopný naučit to i člověka, který to nikdy ani nezkusil?

Jasně. Baví mě učit. Dávám si za cíl otevřít v lidech potenciál. Často někdo

Ve studiu s Davidem Kollerem při nahrávání písně Bez boje, foto: Silvie Kořenková

přijde a prostě si nevěří. Ukážu mu, že za pár hodin dokáže udělat nějaký dobrý základ.

Takže může přijít i někdo, kdo třeba neumí noty a ve škole o hudebce nedával pozor?

Jo a tím, že se věnuju produkci už dlouho, tak dokážu udělat výuku pro studenty na míru. Někdo přijde s tím, že hraje na klavír a chce to posunout tímhle směrem. Takže budeme dělat produkci, která je postavená víc na akordech a harmonii. Jiný chce dělat elektroniku, takže budeme řešit spíš sound design, a tam teorie není až tak potřeba.

No a co se týká skládání hudby, tak jsem pochopil, že jste autor velmi systematický. V rozhovoru pro Český rozhlas jste říkal: „Musím být nějakou dobu koncentrovaný, nerozptyluji energii a jsem soustředěný na ten jeden projekt. Mám

kolem sebe různé diagramy, grafické zobrazení skladeb a podobně.“ Chápu nutnost koncentrovat se. Ale diagramy?

To jsem mluvil o svojí kapele Oche-povsky Project. Nesmíte si představovat diagramy jako v matematice. Spíš vnímám skladbu jako energii – napětí, uvolnění, barvy. Takže mi občas pomáhá to vizualizovat. Jednoduchá nebo i složitější zobrazení forem nebo konceptů, která potom naplňuju.

Rozumím. Já si pořád představuju skládání spíš jako – mám v hlavě námět, sednu ke kytarě, něco si zabrnkám a přijde písnička.

Ale to se přece nevylučuje. Já taky tohle intuitivní skládání miluju, ale symfonii takhle neuděláte. Nebo někdo jo, ale já nejsem takový génius. Takže ta intuice musí být někde rozvinutá a někde naopak zkrocená. Nazval bych to koncept řízené svobody. Ale pořád je to volné a cokoliv se může změnit.

Co chystá Ochepovsky Project do budoucna?

Já jsem ještě před nějakou dobou kreativně vyhořel a dlouho jsem nemohl skládat. První vlna covidu byla nejšťastnějším obdobím mého života, měl jsem klid. Druhá vlna už nebyla tak dobrá. Ani jsem neplánoval koncerty, protože by se stejně jen posouvaly, a to se mi nechtělo. Musím si to dát trochu do pořádku. Naučit se, aby mi moje skládání sloužilo, doteď jsem z toho měl spíš trauma. Takže se do toho chci konečně opřít, pomalu začínám dělat nové věci a snad bude brzo nové album.

A jak dlouho ho pak budete splácet?

To je jeden z důvodů toho mého traumatu! Dal jsem do toho tolik úsilí, peněz, nervů a energie, že to pak vždycky hodně bolelo. Ale řeším teď nějaký label, který by měl tuhle stránku na starosti. Snad to dopadne. ☒

Ladislav Faktor

Vším, čím byl, byl rád. Ladislav Faktor, doktor práv, jihočeský rozhlasový magnát, podnikatel, politik, v současnosti senátor, a navíc celý život muzikant a skladatel, oslavil 9. dubna pětadesátiny. Jeho hudební záběr je neuvěřitelně široký. Hrál jazz, fusion music i rock. Doprovázel Franka Zappa při jeho posledním veřejném kytarovém sólu. Píše filmovou hudbu. Snad každý televizní divák slyšel jeho znělky k seriálům 13. komnata nebo Banánové rybičky. A navíc je Ladislav Faktor Budějovičák tělem i duší.

TEXT: JOSEF VLČEK, FOTO: ARCHIV LADISLAVA FAKTORA

Jak vypadala jihočeská hudební scéna před listopadem '89? Měl jsi tam nějakého favorita?

To už je dlouho...! V Budějovicích jsme měli vždycky spoustu kapel, byl to přece způsob, jak se odreagovat od ponurého socialismu. Slavní byli např. The Sinners, Sharpers, Infinitas a také různé kapely kolem Jirky Klimeše, které hrály jazz. Později jsem s většinou z nich hrál. České Budějovice jsou také známé undergroundovým koncertem Na Americe, kde vystupovaly kapely DG 307 a Plastic People. Tento festival vstoupil do historie hromadným zatýkáním a vyhazováním ze škol. Nakonec nesmím zapomenout na nejslavnější kapelu přelomu osmdesátých a devadesátých let – Oceán.

Pokud vím, ty jsi začínal v kostelní kapele. Jak se stalo, že jsi přešel na úplně jiný žánr, než je duchovní hudba?

Kostelní sbor a kapela U Petřínů hrály od r. 1968 hlavně gospely. Jsem moc vděčný rodičům, že mne tam dovedli. Byl to poměrně velký ansámbl, v nejlepší formě nás mohlo být kolem padesáti. Náš sbor vedl páter Hrdina, bylo to zároveň velmi symbolické jméno. Kdo jednou okusí krásu hraní ve velké kapele, ten je už

provždy ztracen a musí hrát. Pro mne to byla doba, kdy jsem se zbláznil do hudby, což pak poznamenalo celý můj život. Chodil jsem tou dobou na piano a až kolem patnácti se z muziky stal můj hlavní koníček.

S kým vším jsi v té době hrál?

V Budějovicích jsem hrál s každým, kdo měl ruce. Mluvíme o poměrně dlouhém období, ve kterém jsem zakládal pár svých kapel, ale dlouho jsem hrál s Jirkou Klimešem v jeho kapele Fluidum a také ve velkém big bandu, který Jirka dokázal dát dohromady. S jeho big bandem jsme objížďeli tehdejší jazzové festivaly po celé republice. Byla to obrovská zkušenost, hrát na klavír v dvacetičlenném orchestru. Hráli jsme tenkrát Jirka-va aranžmá skladeb Herbieho Hancocka, Chicka Coreya a dalších, prostě jazz rock. Big band měl i svoje combo, takže když jsme nesehnali všechny dechaře, hráli jsme jen v malém bandu. Taky jsem v průběhu experimentoval s malou dechovou sekcí. Nevadil mi ani folk. Hrál jsem a hlavně natáčel desky například s Nezmary nebo Žalmanem a dalšími.

A pak ses najednou objevil v Pražském výběru. Jak ses tam

dostal? A proč tehdy vlastně Michael Kocáb dubloval klávesy?

S Michaelem jsem se potkal někdy v druhé polovině osmdesátých let. Tou dobou jsem se mimo jiné zabýval používáním elektroniky, počítačů a syntezátorů v soudobé hudbě. Hodně mi to učarovalo. Když Michael zjistil, že rozumím studiím, hraju na piano a dokážu míchat hudbu, nabídl mi, abych s ním pracoval ve studiu. Byla to pro mne velká věc, vždyť z Budějovic do Prahy je pro každého muzikanta cesta dlouhá. Byl jsem tou dobou už na volné noze, tak jsem do toho skočil. Mám Michaela rád jako muzikanta i jako člověka, který je inteligentní a je s ním strašná sranda. Stali se z nás kamarádi a to trvá dodnes. Hned po revoluci začal Michael plánovat velký posaz Výběru. Posadil mě za klávesy, protože tak měl větší prostor, jak dělat show a zpívat.

Ten slavný koncert na rozloučenou s Rudou armádou bývá hodně citován. Jednak jako velká kulturní událost, jednak jako koncert, na kterém vystoupil Frank Zappa. Zkoušeli jste s ním před vystoupením?

Než jsme vystartovali na šňůru s velkým

Výběrem, dlouho jsme zkoušeli. Aranžmá Výběru jsou hodně těžká a při velkém množství muzikantů to nebyla žádná procházka. Při společné práci jsem tehdy získal spoustu dalších kamarádů a jsem za to Michaelovi i Výběru dodnes vděčný. Frank Zappa samozřejmě nic nezkoušel a jeho vystoupení s námi bylo čistou improvizací.

Řada historiků médií se domnívá, že Radio Underground neboli Radio Podzemí, které jsi založil, začalo vysílat ještě dřív než Radio 1 v Praze.

To není pravda. Radio 1 bylo první a také jsem se na jejich vysílání byl podívat. My jsme jako Radio Podzemí začali vysílat 31. 12. 1990. Byla to krásná doba, úředníci byli zalezlí a báli se nám do toho vlítnout. Tehdy jsme začali vysílat hlavně proto, že v Českém rozhlase byli samí komunisté a nebylo možné dělat tam nezávislé vysílání.

Kde jste sebrali vysílací technologii?

To je ta romantická část. Že začneme vysílat, jsme se domluvili s mým sousedem Tondou Coufem po cestě z baru. První vysílač postavil Tonda na koleně, byl to zuřivý radioamatér a také tehdy pracoval v Radiokomunikacích. Já měl tou dobou ve sklepě našeho rodinného domku studio, kde jsem tvořil a nahrával spoustu hudby nejen pro sebe, ale také pro kamarády. Například první deska Oceánu byla natočena právě tam. Pro vysílání jsem dal dohromady dva gramofony, natočil jsem znělky, a bylo to. Hudební archiv přinášeli v taškách místní Djové, kteří jinak hráli po diskotékách. Z těch nejlepších jsme utvořili tým moderátorů a jelo se. Nejdřív jsme vysílali jen v pátek večer, to bylo tou dobou, kdy nás ještě jako piráty honila inspekce Radiokomunikací, ale časem se to rozjelo na 24/7. Tehdy nám velice pomohlo Unser Radio Passau, které mi prodalo jejich ojetou techniku.

Jak se potom rozvíjelo Radio Faktor?

Tuhle odpověď musím hodně zkrátit, bylo by to na celý román. Největší posun nastal v r. 1994, kdy jsme dostali tzv. regionální licenci na frekvenci

V Budějovicích jsme měli vždycky spoustu kapel, byl to přece způsob, jak se odreagovat od ponurého socialismu. Slavní byli např. The Sinners, Sharpers, Infinitas a také různé kapely kolem Jirky Klimeše, které hrály jazz.

104,3 MHz. Od počátku jsme si museli vybudovat důvěru tehdy také začínajících podnikatelů, že rozhlasová reklama funguje. První reklamy jsme točili pro kamarády zadarmo a tak zjistili ti ostatní, že reklama funguje. Pak jsme pomalu začali vydělávat. Spolu s tím se z nezávislé stanice stala komerční stanice. To je velký rozdíl! Najednou byl konec s tím, že bychom si pouštěli v rádiu hudbu, kterou máme rádi my. Začali jsme vysílat hudbu, která se líbí všem.

Napsal jsi spoustu užité hudby, znělky, jingly, podkresy, ať už pro své rádio, nebo pro ČT. Někdy je tahle práce přehlížená nebo nedocenená.

Ano, napsal jsem tisíce drobných skladeb, znělek a obalové hudby. Hlavně proto, že jsem je potřeboval a bylo to prostě levné. Jinak bych neřekl, že jsou tyto útvary nedocenené, zejména ve finančním smyslu. Když jsem vytvářel

hudbu pro TV reklamy, zrovna zadarmo to nebylo.

Máš nějaká pravidla pro tvorbu tohoto typu hudby?

Je to vždy ad hoc, tato hudba slouží celku, kterým je buď obraz, nebo další zvuky. Vždy je ovšem třeba mít nápad. Hodí se mi znalosti instrumentace, které jsem získal při aranžování pro kapely. Také ovšem moc rád používám nejmodernější technologie. Bez programu Logic Pro bych neměl šanci toho tolik spáchat.

Po dvaceti letech jsi podnikání v radiobyznysu nechal. Nebavilo tě to? Změnila se struktura trhu?

Přišla únava z ryze komerčního vysílání. Rádio, které jsme vytvořili v devadesátých letech, už vlastně neexistovalo,

místo toho jsem měl spoustu zaměstnanců a starosti, jak jim každý měsíc poslat plat. Proto jsme se domluvili s ostatními regionálními broadcastery a rozhodli se naše rádia prodat.

Měl jsi přitom ještě vůbec čas dělat hudbu?

Hudbu tvořím celý život, nikdy jsem s tím nepřestal a doufám, že ani nepřestanu. Je to droga, bez které nelze žít. Jen se měnily formy, které jsem dělal. Hlavně doufám, že ještě budu mít čas tvořit jen pro zábavu, a ne za peníze. To je velký rozdíl.

Co jsi dělal po odchodu z rozhlasového světa?

Nejdřív jsem trochu odpočíval, ale stále mám víc druhů podnikání, takže jsem

se ani minutu nenudil. V průběhu posledních let jsem napsal hodně filmové hudby. Baví mě spolupráce s Vildou Poltikovičem, který dělá nekonformní celovečerní dokumenty a je velmi náročný na kvalitu doprovodné hudby. Zrovna mám „na pultu“ jeho nový celovečerní dokument, který vytvořil společně s Jardou Duškem.

Kapela se dá sestavit vždycky, ale ne vždycky se dá poslouchat.

V Česku bývalo po listopadu 1989 časté, že se muzikanti vrhli na politiku nebo alespoň do státní služby. Máš pro to nějaké vysvětlení?

Myslím, že to primárně nesouvisí s hudební profesí. Muzikanti jsou také občané. Někdo se rád hřeje na výsluní kamer, někdo to myslí vážně s budoucností našeho státu, případně se jedná o různé kombinace. Sám jsem se do toho kolotoče vložil proto, že jsem se už nemohl dívat na účast komunistů na vládnutí. Považuji za hodně důležité, aby ve vřcholných zákonodárných sborech byli lidé, kteří jsou nezávislí. To nelze jednoduše realizovat v Poslanecké sněmovně Parlamentu, která je volena systémem poměrného zastoupení, a tím pádem tam převládá moc politických stran. V Senátu, který je volen většinovým systémem, je ale situace jiná.

Řešíš teď jako senátor nějaké problémy, které souvisí s hudbou?

Letos dostaneme na stůl nový autorský zákon. A kromě toho skřípu zuby u různých směrnic EU.

Co takhle nějaká parlamentní kapela? Dala by se v Senátu nebo aspoň v obou komorách sestavit?

Kapela se dá sestavit vždycky, ale ne vždycky se dá poslouchat. ☒

Miroslav Kemel

„Když začínám psát text, většinou ještě nevím, o čem bude“

Jeho karikatury rozeznáte na první pohled, jako písničkáře ho na první poslech poznají spíš opravdoví hudební fajnšmekři. Má za sebou čtyři autorská alba, z nichž první – Krajem šel anděl – vyšlo už v roce 2011. Loni vydal Vlčí stopy. Karikaturista a hudebník Miroslav Kemel.

TEXT: VLADIMÍR KROC, FOTO: ARCHIV MIROSLAVA KEMELA

Máte písničkářský i kreslířský web. Znamená to, že jsou dva Miroslavové Kemelové? Jak často se potkávají?

Ano, schválně tyto dvě disciplíny odděluji. Když se věnuji jedné, jistá část mozku odpočívá, a pak je to zas naopak. Důsledně se snažím tyto dva světy oddělovat, prakticky nikde se neprotínají. Hledám-li styčné body písničkářství a práce karikaturisty, kterou považuji za zvláštní druh novinařiny, napadá mě snad jistá nadsázka a odstup. To má moje kreslení a hraní snad společné. A došlo mi, že v kresbě často využívám zvířata, podobně jako názvy písniček vybírám mnohdy podle zvířat a jejich charakterových vlastností.

Promítá se do vašich autorských písniček humor, který známe z vašich kreslených vtipů?

Zcela výjimečně, snad jen jako zkratka, nadsázka, ale v písničkách je to spíš ten zádušný Kemel. Věnuji se povětšinou vážným tématům a vztahům. Často je to velmi osobní zpověď.

Jo, to je moje koncertní šňůra...

Loni na podzim jste vydal album Vlčí stopy. Není v něm víc nostalgie než v předešlých písňových kolekcích?

Celkem logicky ano, album vznikalo za

lockdownu, nikdo jsme nevěděli, co bude. Většinu času jsem trávil sám na chalupě na Podblanicku. Nebylo to nijak prvoplánové, ale ta nálada se do vyznění skladeb musela nutně promítnout.

Nebyl v tom však žádný záměr. Když začínám psát text, málokdy vím, o čem bude, teprve rozvíjím obraz. Tak vznikla třeba titulní skladba poslední desky Vlč.

Jak dlouho ve vašem případě trvá proces vzniku písničky?

To se nedá říct, někdy celá písnička – melodie i slova – vznikne během chvílky, jindy se s tím doslova mořím. Ne že bych se přímo trápil, ale hraji si s textem, a to klidně měsíc dva. Předělávám ho, odkládám, vracím se, znovu přepisuji. U kresby je to jiné, ta musí být hotova hned, a je fakt těžké najít správnou polohu. Abych ji vypointoval s co nejkratším textem – a v tom lepším případě, abych část pointy nechal na samotných čtenářích. U písničky tomu nechávám úplně volný průběh, tam „nemusím“, takže čekám, jestli mě něco shora ťukne, jestli něco přijde.

Písničku totiž mohu dělat ve chvíli, kdy mám určité rozpoložení mysli – a taky dost času a klid. Zatímco kresbu musím nakreslit téměř denně.

Takže muzicírování je větší svoboda než žurnalistická práce?

To rozhodně, ale obojí mě stále baví. Je to svobodný prostor pro sebevyjádření.

Album Vlčí stopy produkoval muzikant mnoha dovedností Petr Ostrouchov, známý ze spolupráce například s Vladimírem Mišíkem, kdysi s kapelou Sto zvířat. Jak se práce na této desce lišila od vzniku předchozích alb?

Výrazně, už proto, že Petr Ostrouchov ho nahrával nikoli s mojí, ale se svojí kapelou Blue Shadows, což jsou velcí profíci. S obrovskou zvědavostí

MIROSLAV KEMEL

se narodil 11. 11. 1963 v Praze. Vystudoval Stavební fakultu ČVUT. Absolvoval kurzy figurální kresby u Borise Jirků na Vysoké škole umělecko-průmyslové. Od roku 1990 je na volné noze a žíví se jako karikaturista, v současnosti kreslí pro deník Právo a týdeník Reportér. Dlouhá léta se věnuje malování obrazů, akvarelu, akrylu, pastelů i oleji. Od roku 2009 vystupuje jako písničkář, doprovází se na akordeon, ukulele, foukačí harmoniku a kytaru, někdy ho doprovází kapela, jindy koncertuje sám. Vydal čtyři alba – Krájem šel anděl, Nic víc, Ryby, raci a Vlčí stopy. Je ženatý, otec dvou synů.

a ostychem jsem sledoval jejich práci, byla to pro mě zajímavá zkušenost, za kterou jsem opravdu rád. Byl jsem překvapen, jak jim to „odsejpá“.

Jakým nástrojem je pro vás akordeon? Mimochodem, povídáme si v den, kdy si připomínáme Světový den akordeonu...

Pro mě zásadním. Odjakživa jsem jeho zvuk miloval, fascinoval mě, mám ho ve všech písničkách, v mojí tvorbě je naprosto dominantní, nikde nechybí. Proto je album Vlčí stopy značná změna oproti tomu, jak mě posluchači dosud znali. Opravdu je to ale výlet bokem, protože – tím, že mě doprovází Blue Shadows – na nahrávkách akordeon tentokrát vůbec nezazní. Je to útok stranou, ale rád se k němu opět vrátím, nemám v úmyslu se této svojí charakteristiky zbavit.

A co ostatní nástroje, na které hrajete? Kytara, ukulele, foukačí harmonika...

Nepředstírám, že bych na některý z nich měl doopravdy hrát, v těchto případech jsem jen hráč amatér, proto se s nimi v kapele příliš neprosazují, spíš upozorňuji, čím dál častěji jsem jenom zpěvák.

Jak jste se hudebně našli s hercem a saxofonistou Vladimírem Javorským, který bývá na vašich koncertech občasným hostem?

Potkali jsme se na meditačním kempu věnovaném duchovnímu rozvoji, kde jsme si takzvaně sedli, potom s námi byl na malířském workshopu, je to totiž muž mnoha talentů. Co se hudby týče, stal se mi velkou oporou, učitelem, produkoval a aranžoval moje druhé album. Respektuji ho jako zpěváka, při našich občasných výjezdech má na pódiu úžasné charisma a tomu odpovídající ohlas. Je to skvělý muzikant a všestranný umělec.

Vladimír Javorský spolu s kolegyní z Národního divadla, herečkou Pavlou Beretovou, hraje ve videoklipu k titulní písni z vašeho předešlého alba Ryby, raci. Čím je pro vás téma písne osobní?

Je to už starší píseň o vztahové krizi, kterou si podle mě musí každý pár nutně dřív nebo později projít. Věřím, že my jsme to zvládli.

Jak jste spolu se ženou dlouho?

Počítá se to snadno – brali jsme se po ani ne roční známosti v září 1990, takže letos to bude už dvaatřicet let.

Hledám-li styčné body písničkářství a práce karikaturisty, kterou považuji za zvláštní druh novinařiny, napadá mě snad jistá nadsázka a odstup.

Nenapadlo vás využít obou Kemelů – Mirka a Miroslava – a udělat animovaný kreslený videoklip? Přimo se to nabízí...

Napadlo mě to, ale rychle jsem tu myšlenku zavrhl. Nepřišel jsem totiž na funkční způsob propojení, aby to dávalo smysl. Opravdu obě činnosti vnímám jako dva naprosto odlišné, vzájemně oddělené světy. Víím ale, že to je čistě subjektivní pohled, možná to tak ostatní nevidí. Nevyklučuji ani, že se to může změnit. Zatím jsem ale nenalezl ten správný klíč.

Působíte spíš plaše, jak to jde dohromady s „frontmanstvím“ v kapele?

Nejste sice první, kdo říká, že tak působím, přesto mě to překvapuje. Vííte, v mládí jsem hrával docela dobře basket, takže jsem si věřil, možná jsem býval celkem frajírek. Pravda je, že v muzice si nejsem tak úplně jistý, a možná proto se tak trochu držím zpátky. Ale nízkým sebevědomím rozhodně netrpím.

Album je poměrně nové, přesto: uvažujete už o dalším?

To ještě ne, ale už píšou nové texty. Teď spíš řešíme, jaký natočit videoklip, jestli k některé z písniček z tohoto alba, anebo už nějakou novinku. Ještě nevím. Chystám k vydání zpěvník vlastních písniček, připravuji ho už asi dva roky a vždycky ještě něco přibude, ale doufám, že letos konečně spatří světlo světa. ☒

Protože vaše „šťastný“ je jiné než moje „šťastný“

Umělá inteligence proniká do různých oborů lidské činnosti už nějakou dobu. O tom, že ani hudba není výjimkou, v rozhovoru vypráví Martin Nedvěd, jeden ze zakladatelů úspěšného technologického start-upu AIMS.

TEXT: TOMÁŠ ROREČEK

Jestli tomu správně rozumím, vytvořili jste s kolegy technologii, která umí na základě principů umělé inteligence velmi rychle a efektivně analyzovat hudební skladby a vyhledávat další, které jsou jim podobné. K čemu a pro koho se to hodí?

Na začátku bylo, že jsme to potřebovali sami pro sebe. Působím ve firmě Hudební banka, která se během let dostala v Česku do pozice největšího poskytovatele hudby pro audiovizuální projekty. Máme skutečně hodně rozsáhlý katalog a bylo stále obtížnější se v něm orientovat jen na základě metadat a klíčových slov, což je standardní způsob, kdy se každá nahrávka tzv. otaguje a dělají to lidé, ne stroje. Na světě je spousta firem i jednotlivců, co se tímhle „ručním“ tagováním živí. Člověk pak zadá jako parametry třeba klíčová slova „šťastný“, „rychlý“, „rock“, „elektrická kytara“, a vyjedou mu nějaké výsledky. Tenhle způsob je ovšem z mnoha důvodů problematický, není dostatečně konzistentní, příliš se v něm projevuje lidský faktor, protože vaše „šťastný“ je jiné než moje „šťastný“. To, co někdo popíše jako „radostný“, jiný člověk otaguje třeba jako „optimistický“. Samozřejmě některá kritéria jsou poměrně objektivní, například hudební žánry. Ale už ne právě nálady, což je přitom jeden z nejpoužívanějších

vyhledávacích parametrů. Způsob vyhledávání podle klíčových slov zadávaných lidmi je prostě příliš subjektivní a nepřesný. Navíc při dnešním objemu dat a množství skladeb je to nepraktické, pomalé, a kvůli tomu i dost drahé. Rozhodli jsme se, že to chceme zkusit dělat líp. Žertovali jsme, že hledáme svatý grál našeho oboru. A praxe ukazuje, že jsme jej skutečně našli.

Rozhodli jsme se, že to chceme zkusit dělat líp. Žertovali jsme, že hledáme svatý grál našeho oboru. A praxe ukazuje, že jsme jej skutečně našli.

Chápu, já mám z reklamy zkušenosti s fotobankami, kde se taky hledá podle klíčových slov. Jenže s fotkami je to jednodušší, protože když si člověk zadá

příslušné parametry, vyjede mu několik stránek výsledků, které na monitoru v malých náhledech vidí najednou a nemusí je v první fázi jednotlivě otevírat. Dá se rychle poznat, co se bude hodit a co ne. S hudbou to takhle dělat nejde, není jednoduše staticky vizualizovatelná.

Ano, u hudby to takhle dělat není možné. Protože z nějakých křivek na monitoru málokdo pozná, o co přesně jde a zda je to pro něj relevantní. Optimální řešení ale nespočívá v klíčových slovech, je to o zvukové podobnosti. Naše technologie umožňuje vyhledávat tak, jak člověk ve skutečnosti přemýšlí. My lidi většinou neuvažujeme v kategoriích typu „šedesátá léta“, „saxofon“, „rock“ a podobně. Od našich klientů dostáváme spíše zadání typu „chceme něco, jako je XY, něco v podobném duchu“. Pošlou nám referenční nahrávku a chtějí, abychom hledali podle ní. Na základě analýzy audiostopy jsme toho schopní doslova během několika vteřin.

Kdo jsou vaši klienti?

Našimi zákazníky jsou primárně hudební společnosti, které vlastní svoje katalogy skladeb a chtějí v nich lépe hledat, aby je mohly efektivněji nabízet. A pak samozřejmě různí tvůrci audiovizuálního obsahu – televizní stanice, reklamní agentury, produkční firmy.

Proč rovnou nepoužijí tu referenční nahrávku, je to otázka peněz?

Jen do určité míry. Peníze samozřejmě hrají roli, ale rozpočet nebývá ten nejobvyklejší důvod. Často tu referenční nahrávku nechťejí použít proto, že je příliš známá, strhávala by na sebe pozornost, a přehlúšila by tak vyznění audiovizuálního celku.

Jak jste ke své dnešní technologii došli?

Napřed jsme se dívali všude po světě, jestli už někdo vyhledávání na základě zvukové podobnosti na dobré úrovni umí. Objevili jsme francouzský start-up Nieland, který měl tento typ technologie vyvinutý, a začali jsme s nimi

spolupracovat. Ve vzájemné symbióze jsme jejich produkt dostali na skutečně velmi dobrou úroveň. Jenže oni nám po několika letech oznámili, že je kupuje Spotify, čímž jsme o jejich služby přišli. Byla to pro nás hodně složitá situace, protože naši klienti si mezitím na tenhle způsob vyhledávání zvykli a vyžadovali ho. Když někdo něco vůbec nemá, je to jiné, než když už to měl a vy mu to najednou seberete, takže jsme to museli řešit. Zjistili jsme, že mezitím nikdo na světě srovnatelně kvalitní technologii stále ještě nenabídl, takže nám vlastně nezbývalo než se do toho pustit sami. Jen jsme se museli pár věcí naučit. Klíčový pro vývoj naší samostatné technologie byl můj společník Viktor Parma, bez

Napřed jsme se dívali všude po světě, jestli už někdo vyhledávání na základě zvukové podobnosti na dobré úrovni umí.

Zleva: Viktor Parma a Martin Nedvěd, foto: Lukáš Bíba

něj by to nebylo. Stejně jako já vyrostl v hudební rodině a sám má zkušenosti se skládáním. Zároveň je to ale inženýr a počítačový nadšenec, což je pro to, co děláme, naprosto ideální kombinace.

Jak to celé funguje technicky?

Používáme tzv. deep learning, různé techniky a postupy, kdy umělé neuronové sítě poskytujeme velké množství skladeb s metadaty a opakovaným trénováním variantních modelů se postupně dostáváme ke stále lepším predikcím. Umíme algoritmy přimět, aby se „samy“ naučily, co od nich potřebujeme. V podstatě simulujeme lidský mozek a vystavujeme stroje podobným typům podnětů, jako když se učí člověk. Když slyšíte určitý typ hudby, stimuluje vám to dráhy mezi mozkovými neurony, takže když pak slyšíte podobnou hudbu, může toho váš mozek využít. Stejně to dělá stroj – umí poznatky zobecňovat a aplikovat na nové situace. Pokud jde o hudbu, podobnost se těžko definuje, často nejde nutně ani o stejný žánr, je to kombinace řady různorodých atributů. Člověk mnohdy není schopný přesně vysvětlit, proč mu něco připadá podobné, ale přesto tu podobnost jasně vnímá. Stroj je dnes schopný se ty věci naučit stejně jako my a stejně je „cítit“. Lidi si často myslí, že umělá inteligence není schopná poznat emoce, ale není tomu tak, mašina prostě i v tomhle ohledu „uvažuje“ v určitých vzorcích, stejně jako my, jen je daleko rychlejší, neunaví se a nedělá chyby. U nás ve firmě nejde o programátory nebo vývojáře v klasickém slova smyslu, daleko spíše jsou to výzkumníci, zabývající se primárně strojovým učením. Celkem je nás dnes v kancelářích na různých pozicích 17 a do konce roku nejméně 5 dalších přibude.

Jak jste úspěšní obchodně?

Od začátku jsme globální a exportní, v Česku nemáme jediného klienta. Dnes je 65 % našich zákazníků z USA, zbytek je EU, Británie a Asie. Bez jakýchkoliv externích investic jsme v provozním zisku, už to začínají být zajímavá čísla. Máme konkurenci po celém světě, nicméně naše velká výhoda je v tom, že jsme nezačínali jako univerzální technologická

Velmi podstatná je taky ta neuvěřitelná rychlost, která to celé zjednodušuje a zlevňuje. S naším systémem jsme schopní popsat klidně milion nahrávek za den. A kdykoliv v budoucnu můžeme stejně rychle celý katalog přetagovat. Kdyby to chtěla nějaká firma po živém člověku, jak dlouho by to třeba u sto tisíc nahrávek dělalo?

firma, ale přišli jsme z hudební branže a přesně jsme věděli, co má naše technologie umět a jaké jsou specifické potřeby našich klientů. Konkurence to v tuhle chvíli tak dobře nedokáže, přestože mají přístup ke stejné hudbě jako my, přestože mají více programátorů a jsou to firmy, do kterých jsou zainvestované miliony dolarů. Hodnocení klientů nicméně vyznívá jasně v náš prospěch.

Poslední dobou se hodně mluví o tom, že umělá inteligence je schopná hudbu sama vytvářet, to vás neláká?

Ne, to skutečně ne, nevidíme v tom přidanou hodnotu. Možná by se tím daly vydělávat další zajímavé peníze, ale naše

mise je někde jinde – v tom, aby se už existující hudba mohla líp dostávat ke svým uživatelům, ne v automatickém generování nové, strojové hudby. Protože hudby je už teď strašně moc. Nechceme vytvářet další bez vkladu živých skladatelů a interpretů.

Jaké tedy máte plány pro budoucnost?

Budeme dál zlepšovat svoji technologii a postupně ji dostávat k dalším zákazníkům. Teď nám jde o velké hráče, ale do budoucna chceme oslovit i jednotlivce a koncové uživatele, kteří třeba hledají ideální hudbu pro svoje příspěvky na sociálních sítích. Nicméně zároveň paralelně rozvíjíme také projekt automatického tagování hudby. Máme za sebou první verzi programu, na které náš výzkumný tým pracoval během posledního roku. Už dnes, když nám pošlete skladbu, tak vám během několika vteřin definujeme například – je to jazz, je tam saxofon, piano, je to veselé, rychlé, má to tolik a tolik BPM, je to v C dur a hodilo by se to třeba pro dokument nebo pro dramatický film. Jasně, někteří skuteční experti stále tagují lépe než náš stávající systém, ale je jen otázkou času, kdy je překonáme. Když se jich ptáme, jestli z toho nemají strach, většinou odpovídají – už aby to bylo! Ona to totiž není zase tak zábavná práce, popisovat hudbu. Celý den sedět, poslouchat a zamýšlet se nad tím, jak co otagovat. Jak už jsem říkal na začátku, obrovskou roli v tom hraje subjektivita. Vy byste určitě něco popsal jinak než já, ale co je nejhorší, oba dva bychom to třeba zítra, když budeme v jiné náladě, popsal trochu jinak než dnes. A kdybychom to za týden chtěli hledat, možná bychom použili zase trochu jiná klíčová slova, než jsme si sami prvotně zvolili. Velmi podstatná je taky ta neuvěřitelná rychlost, která to celé zjednodušuje a zlevňuje. S naším systémem jsme schopní popsat klidně milion nahrávek za den. A kdykoliv v budoucnu můžeme stejně rychle celý katalog přetagovat. Kdyby to chtěla nějaká firma po živém člověku, jak dlouho by to třeba u sto tisíc nahrávek dělalo? Rok? Rok a půl? A kolik chyb daných lidským faktorem by tam při veškeré pečlivosti vzniklo? ☒

Změny v rozúčtování streamu bez playlistů a v přenosu vysílání

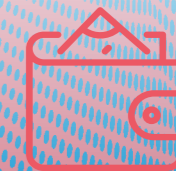

► Autorské odměny za on-line streamovací služby bez playlistů (tj. bez hlášení užitých děl) dosahují tak malých částek, že se je nevyplatí rozúčtovat dle výnosů z rozhlasového a televizního vysílání.

Od 1. 7. 2022 budeme tyto odměny rozúčtovat dle výnosů ze streamovacích služeb, u kterých máme seznam užitých skladeb k dispozici.

► Dnes je běžnou praxí, že v nabídkách poskytovatelů přenosu vysílání jsou i rozhlasové stanice, proto se bude část autorských odměn za přenos vysílání, konkrétně 10 %, nově rozúčtovat podle výnosů z rozhlasového vysílání.

Tato změna platí na rozúčtování autorských odměn za užití od 1. 1. 2022.

Mirai Navrátil

ZASTUPOVÁN OSA
OD 2014, V DATABÁZI
MÁ REGISTROVÁNO
57 HUDEBNÍCH DĚL

„Songwriting camp může
na lidi zvenčí působit jako
autistický mejdan“

Mirai jsou bez diskuze nejpopulárnější českou kapelou současnosti. A to i papírově. Fanoušci jí přiřkli Českého slavíka pro kapelu roku, hudební odborníci Anděla v téže kategorii. Skladatel a zpěvák Mirai Navrátil, její ústřední postava, se rozprávěl o tvůrčí radosti, kterou zažívá na songwriting campech, Davidu Stypkovi i fanatických přívržencích jihokorejských BTS.

Říká se, že hudba léčí. Saháte po hudbě, když se cítíte pod psa?

Neřekl bych, že hudba je můj nejsilnější lék, který řeší moje „down stavy“, ale rozhodně je to geniální fenomén, který může negativní stav posunout lepším směrem. Mám písničky, které si ve špatném rozpoložení pustím, ale paradoxně mi víc pomáhá, když si dám studenou sprchu, zajdu si zaběhat nebo vyjdu na kopec u nás v Beskydech.

Kromě rodného Frýdku-Místku ale žijete napůl i v Praze...

Jsem takový nekonečný kočovník. Možná mi to tak předepsal pánbůh už od prenatalního stadia, protože jsem byl počat v Londýně, narodil se v Japonsku a pak mě přestěhovali do Čech.

Vaše maminka je Japonka. Promítá se jakýmkoliv způsobem vliv japonské kultury do vašich písní?

Myslím, že ne. Jsem ovlivněný Evropou a západní kulturou. Poslouchal jsem spíše americké a britské kapely. I když je pravda, že když jsem se jako dítě díval v Japonsku na všechny ty seriály, manga a anime, nasál jsem do sebe asi i J-pop, takže se to do mě nějakým způsobem mohlo otisknout. Nicméně, všechny naše desky nesou japonské názvy. První je *Konnichiwa* – vítáme tenhle svět, druhá *Arigatō* – děkujeme, kam jste nás za pár let dostali, protože ten vzestup byl – i když jsme předtím hráli patnáct let – krásný, poměrně svižný a bez nějakých výkyvů, za což jsme moc vděční. No a třetí deska je *Maneki Neko*, kterou jsme psali za covidu a za kterou jsme v kategorii Kapela roku dostali Anděla.

Je to kočička štěstí, východisko z covidové doby, takové světlo na konci tunelu, minimálně pro nás a snad i pro naše fanoušky.

Ten název prý vymyslela vaše maminka...

Ano. O názvech se s ní vždy radím. Já se v Japonsku v podstatě jen narodil a byl tam vždy jen na pár měsíců, zatímco ona má japonskou kulturu hluboce ve své DNA.

Máte jako zpěvák nějakého hlasového kouče, který vám pomáhá udržet hlas v kondici?

Mám to ve vlnách. Vždy párkrát zajdu za učitelem zpěvu, ale teď jsem třeba čtvrt roku nebyl. Docházím k učitelce Táně Wajsové, operní pěvkyni, která řídí svou Pop Academy, kde učí zpívat neoperním stylem. Pro mě je to s ní ale spíše taková mentální očista. Rád si povídáme o tom, co se nám v životě za tu dobu, co jsme se neviděli, stalo. Takže ten přínos je spíše duchovní a čistný než pěvecký a technický.

Objevil vás Richard Krajčo. Jak k tomu došlo?

Richard nás objevil, když jsem ještě chodil na školu. Jmenovali jsme se Dolls In The Factory, byli jsme taková indie kapela, která zpívala anglicky, a dostali jsme ze dne na den šanci předskakovat Kryštofům, což bylo zhruba v roce 2013. No a já vnitřně pochopil, že pro nás je cestou spíše čeština. Zpívali jsme anglicky, protože jsme poslouchali Green Day, Sum 41 a podobné punkrockové kapely, na kterých jsme vyrůstali, ale hlubší

Foto: Roman Černý

smysl to nemělo. Jen se nám líbilo, jak to dělají, a jako pubertáci jsme se v tom našli. Během té šňůry jsem zpíval jeden song česky a lidi se hrozně chytali. Tak jsme si řekli, že ta čeština možná není na pohled cool, ale zkusíme to. Richard nám v tomto přerodu pomohl a přivedl nás k vydavatelství Universal Music, kde jsme dodnes. Rozhodně jsme mu vděční za objevení a prvotní nasměrování.

Neuvažovali jste, že byste se k angličtině vrátili? Nezavírá vám čeština dveře do zahraničí?

Asi ano. Ale víte co, já jsem tu naprosto šťastný. Česko je pro mě krásná země, je tu fajn život. Hodně teď cestuju s Jendou Vávrou, který organizuje české songwriting campy, takže mám možnost srovnání. Dánsko, Berlín, Skandinávie... Jsou to všechno krásná místa, která na mě dýchají něčím, co je dál než u nás, a mám radost, že můžu tvořit i jinde než ve svém pokojíčku po tisíci dvousté osmé na tu samou kytaru. Ale stejně... Když to trochu bagatelizuju, poměr cena/výkon je u nás ještě stále dle mého názoru bezkonkurenční. Prostě mám pocit, že se nám v Česku nežije špatně. V Česku jsem vyrůstal, prožil tu pubertu, zásadní okamžiky utváření své osobnosti a cítím to jako autentickou cestu. Všem, kdo mají ambici prorazit, držím palce a věřím, že to někdo z české scény jednou prolomí a že cesta jednotlivce otevře cestu dalším lidem. Stalo se tak ve Švédsku, které je teď v popové hudbě obrem. Nejdřív prokopla dveře ABBA, pak přišel producent Denniz Pop a na něj navázal Max Martin, který je dnes podepsán pod songy úplně všech – od Coldplay přes Taylor Swift až po The Weeknda. Představme si, že někdo takový od nás prokopne ty dveře, začne vyšlapávat tu cestičku a propojovat lidi. Do určité míry to asi brzdí fakt, že tu byl dlouhé roky bolševik, stále jsme vnímáni jako východní Evropa, a že ani jazyková vybavenost naší průměrné populace není na úrovni třeba té Skandinávie. Ale jednou to prolomíme, a to by bez lidí, kteří to zkusí, nešlo. Takže díky za ně.

Hodí se vám v hudební branži, že jste diplomovaný právník?

V dobách, kdy jsme podepisovali první smlouvu a před námi ležel třicetistránkový elaborát, jsem jako čerstvý student právnické fakulty měl entuziasmus to celé poctivě pročíst, a při vyjednávání podmínek jsme tehdy zažili vtipné historky. Je fakt, že kluci na mě spoléhají v tom, že ošéfuju, aby ve smlouvách nebylo žádné peklo. Na druhou stranu, on v tom počátku není žádný zásadní prostor pro kličkování. Pro vydavatele je to vzhledem k velké „úmrtnosti“ začínajících umělců taky riziková záležitost. My jako kapely jsme trochu bohémové a je s námi těžká práce. Interpret by měl v začátku pochopit to, co mi nedávno říkal Kazma – že to není sprint, ale maraton.

Máte nějakého guru nebo vzor, který vám ukazuje směr?

David Stypka pro mě byl a je vzorem geniálního textaře a zároveň muzikanta, který nedělal ústupky. Dohlížel na naši cestu a já věděl, že když to schválí můj „starší brácha“, že to bude ok. Pouštěli jsme si vzájemně dema, slyšel jsem jich u něj na baráku trilion. Někdy přišel i za mnou a „Pojď mi vymyslet nějakou melodii!“, což byla výzva, protože neskládal moc popově, vždy hledal z mého pohledu složitosti a kudrlinky, což jsem mu vyčítal. Říkal jsem mu: „Víš, proč ještě nejsi tak slavný, jak si dávno zasloužíš? Zbytečně to komplikuješ!“ On ale musel a bylo to správně. Byl neuvěřitelně opravdový.

Jak dalece se jako kapela soustředíte na sociální sítě, které jsou čím dál mocnějším marketingovým nástrojem?

Snažíme se být aktivní, protože si uvědomujeme, že sítě jsou jedním z nejsilnějších aktuálních kanálů. Víme, že v tomto ohledu máme rezervy, proto míváme porady. I ten bláznivý TikTok má tak neuvěřitelný dosah a čísla, že by byla škoda ho zaspát. Věřím, že touto cestou oslovíte jiné, pravděpodobně výrazně mladší lidi, kteří s vámi mohou vyrůstat.

Pro mnohé mladé lidi jste vzorem, který může ovlivnit jejich životní styl nebo názory. Uvědomujete

Kapela Mirai při natáčení videoklipu Lítej, foto: Ondřej Kudyn

si tíhu této zodpovědnosti?

Náš dosah není zanedbatelný a snažíme se podle toho chovat. Nežijeme úplně asketický život, ale řekl bych, že je to rock'n'roll většinou s mírou a snad pod kontrolou. Jo a nefetujeme, kdyby to tak vyznělo. Jsem za to rád, protože znám X případů, kdy to nedopadlo dobře. Pečlivě si vybíráme, k jakým věcem se vyjadřujeme. Obecně jsme spíše apolitici, ale jsou situace, kdy mlčet není správné, kupříkladu ohledně solidarity k lidem na Ukrajině. Dodnes v hotelu, který vlastní naše rodina, ubytováváme uprchlíky. To jsou věci, ke kterým bychom měli lidi vyzývat. Když se dějí pekla v politice,

je nutné se vyjádřit. Nejsme folkaři, písničkáři ani rapeři, abychom to nutně reflektovali v textech, obdivuju ale interprety, kteří v tom dokážou být neustále konzistentní a pro lidi vlastně až trochu otravní. Nedávno jsem říkal Tomáši Klusovi, že obdivuju, jak do toho pořád šije a upozorňuje společnost na důležité věci. Zaplaťpánbůh za takové lidi! Já bych se sesypal z toho, být neustále s někým v konfliktu a v nějaké případně negaci. Ale když mě něco hodně naštvě, nemám problém se k tomu vyjádřit.

Zmínil jste Jana Vávru, který organizuje český songwriting

to u nás díky Honzovi začne dít ve větším formátu, protože je to velmi efektivní a kreativní. Člověk je během takové několikahodinové session s cizím muzikantem schopen napsat něco, co by z něj jinak nevypadlo.

Kolik lidí se takového campu účastní?

Z mé zkušenosti mezi dvaceti a třiceti. Vždy je tam producent, songwriter a zpěvák nebo zpěvačka. Za počítačem sedí producent, který tam ťuká nápady.

2016. Ondřej tam byl jako producent a kytarista Lenny. Po koncertu jsme si vždy povídali a jednou za mnou přišel jako kytarista, který píše písničky, že má napsané nějaké songy, které by s námi chtěl udělat. Já to tenkrát nebral moc vážně, protože jsem byl přesvědčený, že si písničky dokážeme napsat sami a nepotřebujeme nikoho, kdo by se nám v tom vrтал. Vlastně jsem ani nevěděl, kdo je to producent. Tehdy to tedy nedopadlo, ale pak jsme psali písničku Když nemůžeš, tak přidej,

Kapela Mirai v rámci koncertu Muzika na horách, foto: Roman Černý

camp. Kolik takových campů jste absolvoval?

S Honzou spolu už přes rok pravidelně píšeme. Je to člověk, který u nás zavedl kulturu songwriting sessions a začal propojovat lidi, kteří by se jinak asi nepotkali. Bez něj bych dnes nejezdil psát písničky do zahraničí. Jsem rád, že mě do toho dostal, a je krásné, co k nám v tomto směru přináší. Osobně jsem absolvoval jeden český camp a asi čtyři sessions v zahraničí. Člověk tam každý den pozná spoustu inspirativních lidí, se kterými může navázat hlubší přátelství, které pak třeba pokračuje osobními návštěvami a další spoluprací. Věřím, že se

Kdybych to měl popsat někomu, kdo ten tvůrčí proces nezná, tak je tam aťžák, který zhmotňuje myšlenky do jedniček a nul, opodál sedí člověk s telefonem nebo notebookem, do kterého si zapisuje textové nápady, a do toho si někdo něco brouká pod nosem. Na lidi zvenčí to může působit trochu jako autistický mejdan.

S vaším spoluautorem Ondřejem Fiedlerem jste se potkali na podobném campu?

Kdepak, to bylo už strašně dávno, když jsme předskakovali Kryštofům na jejich halovém turné, tedy rok 2015 nebo

u které jsem byl přesvědčený, že by mohla fungovat, ale ještě nebyla zvučně dotažená tak, jak si představoval náš manažer Jirka Kouba, který navrhl, ať zkusíme oslovit „toho kytaristu od Lenny“. A tam začalo naše silné pouto s Fídou alias Ondrou Fiedlerem, který ten song překopal, a dopadlo to nad očekávání dobře. Následně jsme spolu napsali snad polovinu našeho hitového repertoáru – Pojď, zapomenem, Vedle tebe usínám, I přes to všechno, která vznikla ještě s Davidem Stypkou, OTCHÍ, část Chci tančit. Stopu zanechal na spoustě našich věcí. Je to důležitá figura, a nejenom pro nás.

Jak jste vnímal to dvouleté covidové martyrium? Nechystal jste si zadní vrátka, kdyby byl s živou hudbou amen?

Nepřipouštěl jsem si, že by se to mohlo vyhrotit, ale jak přicházely další a další vlny a nebralo to konce, začal jsem mít návaly lehké skepse. Nenapadlo mě ale, že bych přestal s hudbou. Pořádám FM City Fest ve Frýdku-Místku, což je dnes už velký festival, takže jsme začali organizovat večírky

Vordy, který má skvělé nápady a pomáhá nám s kreativou. Spousta idejí a iniciativy jde ale z naší strany, zvláště od našeho bubeníka Šimona Bílého. No a zhmotnění těch nápadů provede rentálka – ta naše zastřešovala šňůry Red Hot Chili Peppers nebo Metallicy, světová extratřída. Něco, co si normální kapela z Frýdku nedovolí, ale v kontextu hraní v největší české hale si to dovolit může. Vypadá to, že pokud nepřijde válka nebo jiná katastrofa, vypro-

ten proces je baví víc. Musím být trochu ten, co do všeho furt ryje a hledá chyby, abychom se posouvali k lepšímu. Asi to se mnou někdy není lehké, ale mám pocit, že mi ti lidi věří. A pak jsou tu výsledky a tím se vzájemně buduje důvěra v týmu. Máme to nastavené pěkně a budu rád, když to vydrží. Ale skládání a muzika samotná by měly zůstat tím nejdůležitějším. O tom, jestli kapela bude fungovat další roky, jestli to bude ten sprint, nebo mara-

Doba je čím dál rychlejší a životnost písniček kratší. Je třeba pořád něco vymýšlet. Napsat dobrou desku nebo dvě není důvod k tomu, proč by lidi za deset let měli chodit na naše koncerty. Znovu – není to sprint, je to maraton.

Kapela Mirai, foto: Lukáš Matoušek

pro menší firmy, protože tam šlo uplatnit know-how. Také jsem se před půl rokem zapojil do podnikání kolem kávy. Máme malou lokální beskydskou pražírnu. To je ale spíš taková radůstka, která se rozrůstá. Je fajn dělat něco, co nesouvisí s hudbou, co je z úplně jiného světa a zpestřuje mi život.

Koncerty se ale nakonec šťastně rozjely a před Mirai jsou dvě obří show v O2 areně. Můžete popsat genezi tak velkého vystoupení?

Sedneme si a řekneme, jak to celé pojmem. Pak přizveme lidi typu Matyáše

dáme nejen zářijový, ale i přidání říjnový koncert, což je sen.

Nevadí vám, že čím víc kapela roste, tím víc musíte řešit byznys, a ubývá tak času na samotnou muziku?

Je to tak. Každý týden máme marketingovou poradou, poradou managementu, řeší se sociální síť. Manažer Jirka Kouba je zcela zásadní v tom, jak kapelu repertoárově směřujeme, jak vypadáme, jaké točíme klipy. Pro mě osobně je alfa a omega. My jsme ale ten motor, který motivuje tým kolem nás. Když vidí, že nám na tom záleží,

ton, rozhoduje řetězec věcí, ale hlavně to, jestli má písničku, jestli má hit. Autorství je nejtěžejnější element toho řetězce. Jak postupem času přibývá povinností, je třeba na to nezapomenout. Takže i když jsme zrovna vydali desku, jezdím na sessions do zahraničí a snažím se stále psát.

V jaké fázi vzniku písničky k vám přichází text?

Víc a víc se snažím, aby téma přišlo dřív než hudba. Máme milion demíček, která mají dobrý zvuk, ale když není text a „message“, není tam vůbec nic. Dotahovat

melodie a beaty k dokonalosti, když chybí to nejdůležitější – obsah –, je vyhozený čas. Ať ta dema zní klidně hrozně, ale ať je tam obsah, to je mnohem důležitější než dobře smíchaný synták nebo dobře nahraná kytara. Snažíme se jít k podstatě věci, což znamená, že text nahazuju do úplně kostrbatého demíčka a potom, když to tam je, se dá nahrávka cizelovat donekonečna.

Kterou z vašich skladeb byste hrdě pustil někomu ze špičkových světových producentů?

Osobně mám rád OTCHI a I přes to všechno. Americký producent by neocenil text, který je u I přes to všechno zásadní. Zvukově našlapaný master jsou OTCHI. Ta věc mě baví, má pro mě nějaký X faktor.

Vloni v srpnu vás s Ondřejem Fiedlerem česká fanouškovská základna jihokorejské megakapely BTS obvinila z plagiátorství. Údajně jste ve skladbě Volám vykradli skladbu Interlude: Shadow od rapera Sugy z BTS. Jak jste to prožívali?

Zčistajasna nám začaly chodit tisíce zpráv za minutu a my si říkali, co je to za bláznec. Pak jsme si uvědomili, že i když nám denně chodí stovky tisíc hejtů z celého světa, budeme z toho alespoň mít miliardu views. Jenže v návodu té české BTS Army stálo: Nepřehrávejte si video, dejte dislajk a zkopírujte text. Takže tam přistávaly zprávy „Zadusím tě sýrovou rolkou, z**de“. Čeští fanoušci BTS napsali na všechny globální fanouškovské stránky, takže to převzala BTS Army Ázerbájdžán, Izrael, Brazílie... a všichni začali spamovat můj mail. Museli jsme si zablokovat účty. Žaloby jsme se nebáli, protože jsme měli čisté svědomí. BTS Army si takto berou každý týden na paškál jinou kapelu, u které najdou nějakou podobnost. Musím ale uznat, že když jsem si ten song poslechl, byla pro mě ta podobnost tak děsivě velká, až mě zamrazilo. Pak jsme si ale s Ondrou řekli: „Na tomhle boybandu pracují stovky, možná tisíce lidí z celého světa. Mají nejlepší songwritery, nejlepší producenty a nekonečné budgety, a my jsme si na

Foto: Lucie Levá

Ladronce sedli s kytarou a napsali skoro to, co oni. Tak nejsme špatný, ne?“ Pak to za týden dva vyšumělo a řešili zase někoho jiného.

Mirai znamená v češtině budoucnost. Jaká je budoucnost „Budoucnosti“?

Mám pocit, že se nám daří a že to není vůbec špatné. Jsem nadšený změnou

modelu procesu skládání skrz cestování, baví mě vozit si ze světa písničky. Když mám delší pauzy ve skládání, cítím vnitřní tlak a jsem nesvůj. Doba je čím dál rychlejší a životnost písniček kratší. Je třeba pořád něco vymýšlet. Napsat dobrou desku nebo dvě není důvod k tomu, proč by lidi za deset let měli chodit na naše koncerty. Znovu – není to sprint, je to maraton. ☒

Dan Bárta
2020Tereza Černochová
2009

Roman Černý

V dětství jsem si představoval, že až vyrostu, budu slavným hudebníkem, ideálně kytaristou či zpěvákem punkové kapely. Ukázalo se však, že jiní mají více talentu, a mne osud zavál ke studiu fotografie. Ovšem ani tady mne můj zájem o hudbu neopustil a jak to bylo možné, začal jsem fotografovat více i méně slavné hudebníky. Fotit koncerty má svá úskalí, ale výhodou je, že se můžete schovat za svůj objektiv. Postavit se hvězdám při portrétování tváří v tvář vyžaduje jistou dávku odvahy, nejdůležitější však je přesvědčit jejich manažery, vydavatele, promotéry a celou řadu dalších osob v pozadí, že jste hoden strávit několik hodin či jen minut s jejich chráněncem. Na mně je pak získat jejich důvěru a přesvědčit dotyčnou či dotyčného, že je chci zvěčnit v tom nejlepším možném světle. Tyto okamžiky bývají velmi intenzivní a často z toho vznikne přátelství na celý život. V dnešní době je díky mobilnímu telefonu každý tak trochu fotograf, ale portrétní fotografie má svá pravidla, existuje od vynálezu fotoaparátu a vyvíjí se stejně jako doba. Nepožaduje se již, aby zobrazovala duši a povahu fotografovaného, ale i ona je odrazem společnosti a jejího pohledu na kulturu a umělce s ní spjaté. A je dobře, že vzniká, ať se fotografie použije na obal alba, promo hudebníka, obálku časopisu či vznikla jen tak. ☒

Aurora
2016Gus Gus
2018

Maceo Parker
2009

David Koller
2010

The Cure
2019

David Byrne
2009

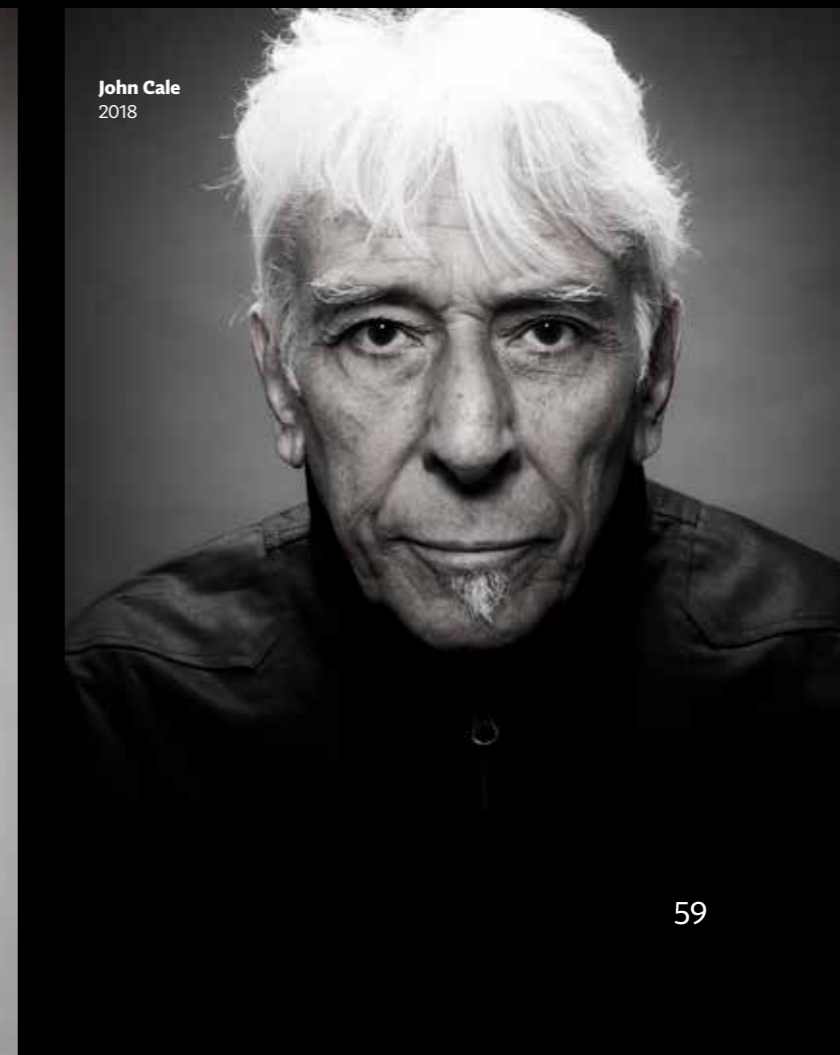
Iggy Pop
2010

Ivan Král
2011

John Cale
2018

Prázdniny v Telči slaví 40 let

Přes tisíc kapel a dva tisíce koncertů. Taková je bilance Prázdnin v Telči, nejdelšího festivalu v České republice, který každý rok na 17 dní rozzáří pohádkovou Telč muzikou a divadlem a který letos slaví 40 let od svého založení. O to se v roce 1983 postaral **Milan „Medvěd“ Kolář**, který nám prozradil, jak festival začínal, na co vzpomíná nejraději a jak se na Prázdninách povedlo vytvořit silnou komunitu dobrovolníků.

TEXT: VOJTA KOLÁŘ, FOTO: ARCHIV PRÁZDIN V TELČI

Když se řekne Prázdniny v Telči, jaká je vaše první vzpomínka, kterou si vybavíte?

Do Telče jsem často jezdil ještě jako tramp dávno před festivalem a vždycky jsem si říkal, že by to bylo krásné místo pro koncerty. A tak jsme to v roce 1982 poprvé zkusili s jihlavskou kapelou Střepy. Přišlo asi sto lidí a ukázalo se, že by to mohlo fungovat. A tak jsme rok nato udělali víc koncertů, a první ročník Prázdnin v Telči byl na světě.

Kdo všechno tam tehdy hrál?

Tehdy bylo těžké sehnat kapely, protože nebylo zvykem v létě hrát a letní festivaly v podstatě neexistovaly. Program jsem tedy poskládal z různých písničkářů, kteří měli čas. Za dramaturgii, kterou jsem tam před čtyřiceti lety dal dohromady, se ale vůbec nestydím. Hráli tam Karel Plíhal, Wabi Daněk, Ivo Jahelka, Samson a Jarek Nohavica.

I ten první ročník byl vlastně takový pokus, bez nějaké ambice, že to bude pokračovat a že to jednou vyroste do nějakého fenoménu, jako jsou Prázdniny v Telči dnes. Jsme na to pyšní a jsem rád, že průběh festivalu nikdy nic neovlivnilo a bez přerušeni funguje už čtyřicet let.

Jak vás napadlo začít dělat festival?

Za studií v Praze jsem vyrostl ve studentských klubech a na kapelách, jako byly Marsyas nebo Šafrán, a muzikantech, jako byli Jaroslav Hutka, Vladimír Merta, Dáša Voňková, Pepa Nos nebo Vlasta Třešňák. Hodně jsem také jezdil na Porty, ale nejvíc jsem se inspiroval na folkovém festivalu v Českém Krumlově. Byly to všechno krásné zážitky, ale bylo toho málo, tak jsem si řekl, že bych to měl vyzkoušet na zámku v Telči.

Samozřejmě na tom má velkou zásluhu Michal Jupp Konečný, který mě hodně ovlivnil a má vlastně Prázdniny v Telči tak trochu na svědomí, protože jeho koncerty v Besedě a festivaly, které dělal, byly naprosto geniální. Je jeho obrovská zásluha, že

je tady tak velká folková a country scéna, a my dodnes žijeme z toho, čemu on dal základ. Za to mu patří velký dík a já mu budu do smrti vděčný, že mě přivedl na tuhle cestu.

Proč vlastně festival vznikl v Telči, a ne v Jihlavě, odkud pocházíte?

V Jihlavě jsem se hodně snažil, ale nikdy to tolik nezafungovalo. Navíc někde v Telči mám srdce, protože odtud pocházejí z nedaleké Studené moji předkové, táta, děda a praděda. Když jsem tam přijel jako malý kluk, tak to byla láska na první pohled. Okamžitě jsem byl opojený tou romantikou, tou renesancí, zámek a zahradami. Jako trampík jsem tam nevynechal ani jeden výlet a tu atmosféru jsem v sobě podvědomě kultivoval. Pak až přišly koncerty a teď už jich je několik tisíc za námi.

A co na to rodiče? Jak se jim líbilo, že jste začal dělat festival?

Táta když slyšel, že budu dělat něco v kultuře, tak se hodně zlobil. Vystudoval jsem na VŠE ekonomiku zemědělství, a možná si myslel, že ze mě bude spíš předseda JZD, ale já jsem od začátku věděl, že to bude jinak, protože podle mě jsem spíš vystudoval v těch pražských klubech, v Malostranské besedě, v divadle Rubín nebo v Divadle v Nerudovce. Byl jsem z toho unešený a měl jsem velké štěstí, že po půl roce v JZD mi nabídli místo v klubu mládeže v Jihlavě a vznikl tady klub Kafemlejnek, kam jsme si jako studenti zvali písničkáře a kapely. Prvně jsem to měl jako koníček a až časem se z toho stala práce i radost. S láskou a radostí to děláme dodnes a doufáme, že je to na Prázdninách v Telči podvědomě cítit.

Co máte vlastně na vašem festivalu nejraději?

Pro mě jsou nejkrásnější setkání se všemi lidmi, na které se celý rok těším. Nejraději po ránu sedím u snídaně na náměstí

a sleduji, jak se celé město probouzí, jak se trousí muzikanti, stánkaři a fanoušci, potkávají se a dávají se do řeči u ranní kávy, čerstvých koláčků nebo prvního piva a jsou tu na Prázdninách.

Když pak má přijet nějaká kapela, se kterou se máme rádi, tak jsem na zámku co nejdřív, abych se o ně mohl postarat,

je vlastně taky takový tábor, který ale nemá moc řád, a jim to hrozně vyhovuje. Říkají, že se u nás cítí hrozně svobodní. A to přesto, že mají svoje povinnosti a úkoly, ale vybírají si je sami, nikdo je nesusazuje a celé to funguje na bázi dobrovolnosti. Zároveň se k nám vracejí pořadatelé, kteří k nám jezdili jako mladí

Tým pořadatelů Prázdnin v Telči v roce 2021

hned jak přijedou, a užít si celý ten festivalový den s nimi. Po koncertě sedíme a povídáme na zámecké terase, kde doznívá zážitek z koncertu, pak pokračujeme na nějakou zahrádku na náměstí nebo jdeme na panáka na naši klubovou scénu nebo někde narazíme na nějakého dalšího muzikanta, jak hraje v podloubí nebo u ohně na kytaru. To je tolik zážitků a setkání s krásnými lidmi, že to člověk snadno vydrží i těch dlouhých sedmáct dní.

Kde sháníte každý rok lidi, kteří vám v létě na takhle dlouhou dobu přijedou pomáhat?

Vytvořili jsme si kolem festivalu takovou komunitu pořadatelů, která se neustále proměňuje a roste. Minulý rok nás bylo víc než 120. Hodně z nich prošlo našimi dětskými tábory a ten náš festival

a dnes už jezdí i se svými malými dětmi. Funguje to neuvěřitelně. Nejdůležitější je, že máme společný cíl, což je základní kámen každé fungující komunity. To, že u nás tak přirozeně vzniká, je pro mě zázrak a jsem za ten tým lidí neuvěřitelně vděčný.

Jak se Prázdniny v Telči za posledních 40 let proměnily?

Když projíždím archiv, tak s hrůzou koukám, jak bylo to náměstí prázdné a jenom někde na nádvoří se sešlo dvě stě lidí na koncert. Dnes žije město festivalem bez ohledu na naše koncerty. Moc si užívám tu atmosféru na náměstí, kde to celý den tepe jak někde ve středomořském přístavu, lidé se potkávají na zahrádkách, povídají si, někde se hraje a zpívá a je tam neuvěřitelná pohoda.

Nádvoří zámku v Telči během koncertu

Stejně tak si ale užívám poetické zámecké nádvoří, kde na některých koncertech lidé ani nedutají a kde by bylo možné slyšet spadnout špendlík. Diváci jsou u nás nejlepší na světě. Bedlivě poslouchají a skoro po každém koncertě tleskají vestoje. Pak nastává moment, kdy se najednou čas zastaví, protože potlesk neustává a muzikanti se tetelí blahem a neodcházejí a všichni si užívají ten krásný vrchol večera.

Na jakou akci z těch tisíců koncertů jste nejvíc pyšný?

To je těžká otázka. Ty koncerty jsou jako

moje děti, o těch se přece také nedá říct, které máte nejradši. Do historie je tam zapsaných tolik vzácných koncertů, velká světová jména, jako jsou Tommy Emmanuel, Glen Hansard, Värttinä, ale i velká jména české hudební historie jako Pavel Bobek, Ryvolové, Vašek Nec-kář a mnoho dalších.

Jinak, když jsem byl mladý, tak jsem měl hodně bláznivých nápadů. Ještě před

revolucí jsme dělali různé společenské akce, třeba renesanční ples v zámeckém parku před skleníkem nebo námořnický bál na ostrově uprostřed Štěpnického rybníka, kam jsme museli postavit ze starého železného pódia s pomocí místních potápěčů padesátimetrovou lávku. S odstupem doby si říkám, jak jsme to vůbec mohli dokázat.

Dnes toho ale taky děláme moc. Vedle

hlavní scény na zámku máme pohádkovou scénu v parku, hudební scénu na náměstí a klubovou a velkou vikendovou scénu v Panském dvoře. Postupně se snažíme „rozřít“ stále více míst a udělat ten program ještě pestřejší, chceme objevovat další telčská zákoutí. Zrovna teď chystáme novou, tak trochu šansonovou scénu, v klidu u rybníka, kde si návštěvníci budou moci vychutnat akustické koncerty s vínečkem v ruce.

Kde na ty nové nápady a vůbec na pořádání festivalu berete energii?

Naštěstí mi s tím pomáhá celá rodina, od

Milan „Medvěd“ Kolář během jedné z mála volných chvil na festivalu

Milan Kolář s Ivem Jahelkou na prvním ročníku Prázdnin v roce 1983

manželky až po vnoučata. Mám tři syny a nikdy jsem nějak neplánoval, že bych je chtěl vychovat jako následníky, ale naštěstí, nevím vůbec jak, se mi to povedlo. Nejvíce se k tomu hlásí můj nejmladší syn Vojta, který se pouští do projektů, na které bych si já už netroufl, a díky tomu jsme měli úžasné koncerty Monkey Business, Tatabojs nebo vystoupení La Putyky. Navíc už se do toho zapojují i nejstarší vnoučata a mají tam svá místa a role. Kéž by se jim to zalíbilo a festival mohl dál pokračovat.

Prázdniny v Telči už ale vlastně žijí svým životem. Nijak jsem to neplánoval a že se to takhle povedlo a dál to roste, je úžasné. Nejvíce za to ale vděčíme všem divákům, kteří si Prázdniny zamilovali, drží nás nad vodou a nabíjejí nás energií. Hlavně díky nim máme pořad chuť a sílu to dělat dál. ☒

Šimon Šafránek

Chtěl jsem jít na koncert. Anebo na víc koncertů. A chtěl jsem se tam dostat zadarmo. To byla moje prvotní úvaha. Ale jak se na ten koncert zadarmo dostat? Třeba bychom z toho prostředí mohli natočit film!

TEXT: ŠIMON ŠAFRÁNEK

A tak jsem začal dávat dohromady koncept filmu The Myth o fanoušcích Nicka Cavea. Chtěl jsem totiž jít na koncert Nicka Cavea, bylo to někdy zkráj roku 2001. V té době jsem hodně jezdil do Berlína, pro gramodesky, za kamarády, na koncerty kapel, které v Česku nehrály. Byla to doba, kdy jsem nutně musel být v první řadě, mít tu energii nadosah. A vždycky, když koncert skončil, toužil jsem se vydat na ten ztřeštější. Nikdy jsem na to neměl peníze.

Ale teď tedy – natočíme o tom film. Nebudeme točit o Nicku Caveovi a jeho kapele, ale o těch fanoušcích, kteří s ním absolvují celé turné. Anebo alespoň pár koncertů, odpoledne tráví ve frontách před koncertními sály, aby je nikdo nepředběhl, aby mohli stát v první řadě. Napsal jsem námět a poslal ho Caveovu manažerovi. O pár dní později přišla odpověď: OK. Bylo to jedno z posledních OK, která jsem od něj pak dostal, ale na druhou stranu bylo to nejdůležitější. Dali jsme dohromady malý štáb, kde byl můj kamarád a Caveův fanoušek Radim Špaček a jeho kamarád a Caveův fanoušek, kameraman David Čálek. Pak se k nám ještě přidala Margareta Hruza, která měla druhou kameru, a Jeffrey Brown, mimo jiné další dva Caveovi fanoušci.

Vyrazili jsme ve stopách kapely přes půl Evropy. Potkali jsme kluka z Itálie, který seknul se svou prací v hotelu, aby mohl vidět celé turné. Potkali jsme Caveovu bývalou milenkou a Rusa, který

Rapstory – James Cole, foto: archiv Šimona Šafránka

mohl jet na koncert jenom do Prahy, protože jina nedostal vízum. Když na to teď vzpomínám, měl jsem se s nimi pokusit zažít a natočit víc. Ale my jsme taky potřebovali natočit koncerty a rozhovor s Nickem Cavem. Každopádně tehdy jsem o filmu nevěděl vůbec nic, což se později ukázalo zejména ve střížně. Práce mi trvala tak dlouho, že

Cave zatím prohlédl svého manažera a vyhodil ho, šlo o peníze. A tím jsme trošku prohráli, protože nový management se s námi odmítl bavit o právech na hudební skladby. Tím pádem jsme film mohli promítat jen na několika festivalech. Odstěhoval jsem se do Berlína, filmy jsem netočil, nanejvýš hudební klipy. Až okolo roku 2015 jsem pak dostal

další hudební nápad. Na venkově mě fascinovaly plakáty na revivalové kapely. Kdo má potřebu imitovat Pepu Vojtku s Kabátem? Proč děláš revival Michala Davida? Samé otázky. Zemi revivalů jsem natočil pro Českou televizi a potom už jsem chystal celovečerní dokument King Skate o vzniku skateboardingu v Česku na začátku osmdesátých let. Skejt sice byl individuální, ale nejlepší je skejtovat v partě. A kde je parta, je i muzika a mejdan. Film pro nás pak byl takovým punkrockovým průletem, hudba přenášela na publikum náladu doby. A že jsme si vyhráli! Sehnali jsme dobové písničky od The Clash nebo Sex Pistols, z Československa nás zaujala elektronická vlna, kte-

King Skate, foto: Luděk Vasa

Práce s hudbou je pro mě vždycky srdeční záležitostí, nevnímám ji racionálně, ale vyloženě emocionálně.

Natáčení filmu Meko, foto: archiv Šimona Šafránka

rou na Slovensku rozjel Meko Žbirka s Lacem Lučeničem. K tomu jsme pak přidali současnou českou nezávislou scénu, která dotvořila kulisu King Skate jako mejdanového filmu.

Hudba hraje tematickou roli i v následujícím portrétu Meko o Mekym Žbirkovi a v sérii RapStory o historii českého hip hopu. Práce s hudbou je pro mě

vždycky srdeční záležitostí, nevnímám ji racionálně, ale vyloženě emocionálně. Rád se jí nechám obklopit, rád ji nechám převzít iniciativu daného momentu. Pořád pro mě znamená návrat do mládí, do těch nábožných momentů v prvních řadách, když nervózní ticho prořízl první hlasitý tón a všechno ostatní přestalo existovat. ☒

Archiv fotek Meko Žbirky, foto: Šimon Šafránek

Fenomén Porta 1967–2022

Pohledem Jiřího Vondráčka

Festival Porta se zrodil v roce 1966 v srdcích nadšenců v Ústí nad Labem jako festival country & western a trampské hudby. Zakladateli byli dnes již nežijící otcové festivalu Jiří Šosvald, Zdeněk Frídl, Zbyněk Jelínek, Zdeněk Lukášek, Jan Oliva a Jaroslav Velínský, známý jako Kapitán Kid.

TEXT: JIŘÍ „ZAHRADNÍK“ VONDRÁČEK

Porta 82 (Výstaviště Plzeň), foto: Petr Beneš

Wabi Daněk (Porta Plzeň), foto: Petr Beneš

Lojzo (Porta Plzeň), foto: Petr Beneš

Od prvního ročníku v roce 1967 byla Porta soutěžním festivalem, kde se setkávali všichni, kteří do oblasti westernové, country, folkové a trampské písně patřili. Festival přinášel každý rok novinky, a jak se měnili lidé a týmy kolem festivalu, měnila se i pravidla soutěže.

Porta ale po celý čas nesla pochoď hudebního kamarádství. Přežila mnoho prezidentů, ministrů kultury i oblastních tajemníků a přežila i všemožné nástrahy, které jí byly kladeny do cesty. Proto se mnohokrát stěhovala a putovala od města k městu. Vždy záleželo na osvědčení i statečnosti

pořádajících skupin lidí, aby se ten který ročník mohl uskutečnit. Dneska si ani neumíme představit, jak se informace o festivalu donesly do všech koutů republiky. Ale donesly, protože hned o první ročník v roce 1967 byl ze strany kapel velký zájem. Myšlenka soutěžního festivalu přinesla na naši

hudební scénu obrovský náboj a měla velký význam pro celou současnou folkovou a country scénu. Dá se říct, že až na několik výjimek se vše v oblasti folkové a country scény odehrávalo na Portách. Zde také odstartovala kariéra mnoha našich předních folkových a country osobností a skupin, které dnes patří k pilířům české folkové scény. Jména, která se objevila už na prvních Portách, dala směr celé naší folkové a country scéně.

Mezi ně patří první vítězové Rangers, Greenhorns, Stopa a pak Miki Ryvola, Kapitán Kid, Spirituál kvintet, Hoboes, Wabi Daněk, Minnesengři, Pacifik, Taxmeni, Plavci, Jitka Vrbová, Poutníci, Marsyas, Brontosauři, Fešáci, Nezmaři, Nedvědi, Ebeni, Cop, Máci, Vojta Kidák Tomáško, Pavel Žalman Lohonka, Pavel Bobek, Hop Trop, Samson, Robert Křesťan, Nerez, Karel Plíhal, Jarek Nohavica, Slávek Janoušek, Ivo Jahelka, Vlasta Redl, Vladimír Merta, Fleret, Kamelot, Karel Kryl, Sluníčko, Klíč, Jindra Kejak a mnoho dalších interpretů a skupin,

kteří Porta v mnoha případech zrodila a odstartovala jejich kariéru.

Ve své historii prošla Porta různými úskalími a musela řešit spoustu problémů, protože se v průběhu jejího vývoje objevovaly různé názory na její vyzařování, pravidla a pokračování. Důležitých milníků bylo několik.

Hoboes, foto: Petr Beneš

1967 – Ústí, 1981–1990 Plzeň, stěhování, dvojpoutí, Trampská Porta a Jihlava, kde Porta ztratila diváky i prestiž. Tehdy, v roce 2006, zaznělo z úst Wabiho Daňky před prázdným hledištěm amfiteátru v Jihlavě: „Aspoň nebudou fronty u stánků.“ Usnul i pokus o sjednocení Porty v roce 2007.

Nejslavnější období Porty 1981–1990 v Plzni s sebou přineslo obrovský nárůst zájmu o Portu mezi diváky, muzikanty i médií. Zároveň zanechalo nejen nezapomenutelné vzpomínky na něco úžasného a nevidaného, ale i víru, že se dokážeme semknout a sdílet společně něco krásného a neopakovatelného, co žádná síla nedokáže spoutat.

Historie a cesta mnoha našich skupin a interpretů jsou úzce spjaty s historií Porty. Společně s jejich popularitou rostl i věhlas festivalu a jeho přínos celé folkové a country scéně. 25 tisíc návštěvníků na Lochotíně je úžasná historická vzpomínka. Dnes je již vzpomínkou i společná cesta se Spirituál kvintetem. Jirkovi Tichotovi patří obrovská poklona za přínos folkové a country hudbě. Cesta Porty se s cestou této výjimečné skupiny velmi často potkávala.

Porta je i nadále festivalem hudby, a nikoli městské zábavy. I proto jezdí příznivci i samotní hudebníci na Portu s vědomím, že to bude opět krásný

hudební zážitek. Finále Porty se po mnoha stěhováních usadilo na své současné, poslední štaci v Řevnicích u Prahy a plní svoji původní roli soutěžního festivalu. To na celý systém klade mnoho úkolů, které jiné festivaly nemají. Tím Porta přerostla do role propagátora a podporovatele jak nových soutěžních kapel, tak hudebních stálic. A tím přerůstá pouhou funkci uspořádání samotného festivalu. To však nelze v současné době uskutečnit bez podpory partnerů, mezi kterými nechybí Ministerstvo kultury, Státní fond kultury, Středočeský kraj, SAI, OSA, Intergram nebo Nadace ŽU. Festival spolupracuje s Českým rozhlasem, Country Radiem a dalšími rádii, která folkovou a country hudbu hrají. A to je další prvek, který přerůstá hranice festivalu. Propagace v rádiích, vydávání festivalových CD a novin Porty i s internetovou verzí www.eporty.cz.

Porta v Lesním divadle přináší komorní zážitek, bez vzájemných rušivých přesahů z okolních scén. A to nabízí nerušený hudební vjem, kdy je publikum v jakémsi důvěrném vztahu s hudebníky a interprety. Mnozí vyznavači velkých festivalů si pak přijdou s chutí poslechnout svého oblíbeného interpreta nebo kapelu a vychutnat si důvěrně každý tón jejich písniček právě na Portu do Lesního divadla, kde tomu

napomáhá i úžasná přírodní akustika.

Je pozoruhodné, že i po celodenních hudebních produkcích mají muzikanti chuť se večer sejít v různých skupinkách a přezpívat celý repertoár dávných Hoboes, Ryvolů, Wabiho, Žalmana, Křesťana, Brontosaurů, Nedvěďů, Kryla, Marsyas nebo Rangers a dnes již také Epydemye nebo Marien.

Současná Porta znamená zachování tradic nejstaršího českého open festivalu a je úžasná a chvályhodná, že pro vrcholné finále našla Porta v Řevnicích své místo, které jí sluší, a přitom zacho-

2008 a kde začala nová éra komornější verze českého národního finále fenoménu zvaného PORTA.

Porta dokázala nepřerušit svoji festivalovou cestu ani v době pandemie a interpretační i autorská soutěž se odehrály prostřednictvím internetu, kdy odborné poroty hodnotily soutěžící na základě zaslaných videonahrávek. Koncert Porty se v roce 2020 odehrál poprvé v historii bez diváků, v sále Hálkova divadla v Nymburce. Dnes navštěvuje Portu kolem 3000 diváků. Nejaktuálnějším je termín 1.-3. červ-

celých tří dnů, se zachoval dodnes. Současná dramaturgie Porty v Řevnicích znamená finále a semifinále soutěže, tedy takřka 28 soutěžících, a průběžně se soutěží i vystoupení hostů Porty. Jako tradice přetrvala i Kordova Vlajka, která zní jako hymna na začátku každého ročníku Porty. Díky Portě se zrodila i další hymna, Wabiho Rosa na kolejkách. Překvapením ale je, že tato písnička nezískala autorskou Portu. V roce 1974 ji porazil ve Svitavách Kamarád Honzy Nedvěda. Podobně i první vítěz v novodobé řevnické éře, Xindl X, zvítězil v roce 2008 jako interpret, zatímco jeho písnička *Dysgrafik* zůstala v autorské soutěži na druhém místě. Ale hit byl na světě...

Současně existuje i Dětská Porta a také mezinárodní odnož Porty v Ústí nad Labem, tedy soutěžní festival s mezinárodní účastí, který ovšem již není v přímém propojení s festivalem Porta a jeho soutěžním řádem. Tak jako několik dalších festivalů v Čechách patří ústecká Mezinárodní Porta mezi partnerské festivaly, kde mají vítězové Porty možnost vystoupit. Sem patří i Trampský širák, Folkové Chvojení, pikovický festival nebo hudební scény, které pořádá SAI – Svaz autorů a interpretů.

Obdobnou dramaturgii dnes nabízí různé festivalové produkce, a tak se hudebníci stěhují za svými fanoušky, kteří již nemusí cestovat za romantickým nepohodlím se stany a karimatkami na jedno vzdálené místo. Přesto ale mnozí cestují a hledají své oblíbené osobnosti, aby si vychutnali jejich hudbu právě v širším kontextu festivalových nabídek. A tak ani dnes Porta nemůže existovat bez stanového městečka a dobrého jídla a pití, kdy se potkají fandové z Olomouce, Brna, Prahy, Pardubic nebo Českých Budějovic. A to je opět tajemství Porty, která oslovuje další generace milovníků české folkové a country hudby.

V současné době se žádný větší folkový a country festival neobejde bez účasti portovních kapel. Teprve internetová doba přinesla novou generaci písničkářů, kteří na Portě vystupují již mimo soutěž, jako hosté. Mezi ně patří Tomáš Klus, Voxel, Light & Love nebo Pavel Calta.

Existuje jedna velká zvláštnost. Popularita, která se dnes měří soutěžemi, hitparádami, Slavíkem nebo na sociálních sítích, není přímo úměrná návštěvnosti koncertů. Je zcela normální, že interpret, jenž se neumísťoval v soutěži popularity na předních místech, koncertuje před vyprodanými sály. A to se týká právě mnoha hvězd Porty a celé folkové a country scény. Přijíždí chlapík s kytarou a za ním jdou davy oslovených fandů folku... Dramaturgie současné Porty není již dlouhou dobu žánrově striktní, ale ani se nesnaží dělat multižánrový festival. Vystupují zde ovšem nečekaní hosté jako Marta Kubišová, Buty, Blue Effect, Jaroslav Wykrent nebo Václav Neckář a přinášejí na Portu nejen velké překvapení, ale i vděčný a strhující potlesk portovního publika. Novinkou Řevnic je tzv. hodina H, kdy se v závěru festivalu sejdou hudebníci, kteří mají chuť si spolu na jevišti zahrát. Téma je dopředu dané. Třeba vzpomínka na Wabiho nebo písničky ze Semaforu. Ty si přijel v roce 2013 společně zazpívat sám Jiří Suchý a byla to velká sláva a zážitek pro publikum i muzikanty. A protože je Porta současná a živá, mnohé vzpomínky jsou dostupné na portovním YouTube kanálu díky kamerám Porty. Tím se vytvořila nebyvalá a rozsáhlá videotéka naší tuzemské folkové a country scény. OSA dlouhodobě podporuje Portu v rámci Partnerství OSA. To Portě významně pomáhá, aby mohla plnit svoji krásnou úlohu vzácného smaragdu mezi folkovými a country festivaly a roli startéra pro mladou generaci písničkářů a kapel z oblasti folkové a country hudby.

Pro Portu stále platí, že „hudba je lék a Porta je nejlepší apatyka“...

Mnozí z hudebníků a pořadatelů se podílejí i na projektu *Zasad' strom, ať máš kyslík na zpívání*. Tak je s dětmi v Řevnicích vysazován portovní les, který dnes čítá určitě již 3000 nových stromků – smrků, borovic, doubků a buků.

Každý rok se těšíme na nový ročník Porty, což znamená nejen krásnou muziku, ale i setkání se skvělými lidmi, kteří tvoří motor festivalu a bez kterých by dnes Porta nebyla Portou. Těmi jsou

Tereza Balonová, foto: Jiří Vondráček

Bidmonová, Jarda Pošta, Dáša Borovská, Tina a Filip Frymlovi, Jolana Dvořáková, Martina a Aleš Hrbkovi a spíkkři Zdeněk Schwager a Petr Bohuslav. Nad všemi drží ochranná křídla předsedkyně Porty Anička Roytová.

Všem patří obrovský dík...

Poděkování samozřejmě patří i všem partnerům, kteří Portu podporují. Díky nim si vítězové odnášejí kromě sošek a plaket i mikrofony, nahrávky, videozáznam, ladičky, struny a hudební nástroje a nejen to. Vítěz a další soutěžící získávají také možnost představit své nahrávky v samostatných medailoncích v partnerských rádiích i nasazení vítězných písniček do českých hitparád a hudebních pořadů. ☒

Robert Křesťan, foto: Jiří Vondráček

vala soutěžní řád pro 14 oblastí v celé ČR, do kterých se každoročně hlásí asi 250 kapel a interpretů. To v číslech znamená cca 700 hudebníků. Z toho se do finále Porty dostane 14 finalistů a podobný počet semifinalistů, podle pravidel soutěže. Odborné poroty hodnotí nejen interpretaci, originalitu a souznění, ale také písničky a jejich texty jako samostatnou autorskou soutěž.

Portu již dvě desetky let spolupořádá spolek Porta a Česká táborská unie. Dá se také s úsměvem konstatovat, že současná Porta a její finále pod vedením předsedkyně sdružení Anny Roytové drží primát i v době pobytu na jednom místě bez stěhování. Tím je právě Lesní divadlo v Řevnicích, kam se festival přestěhoval z Jihlavy v roce

ce 2022, kdy bude na vítěze opět čekat keramická soška od akademického sochaře Miroslava Rabocha, kytara od firmy Furch, natáčení singlu ve studiu Chevaliere a začátek nové hudební cesty v českých rádiích a na partnerských festivalech.

Mnozí z umělců mluví o tom, že je Porta stvořila a že existuje jistá doživotní vděčnost a úcta. A díky tomuto přetrvávajícímu poutu může Porta i nyní žít a vzkvétat.

Dramaturgie Porty se zásadně změnila v roce 1975 v Třebíči. Byl změněn soutěžní řád a samotný festival byl okořeněn mnoha vystoupeními hostů, tehdy se zrodila i Dvorana Porty. A tento systém festivalu, kde vedle soutěže vystupují hosté Porty i v průběhu

Nezmaři, foto: Jiří Vondráček

Petr „Lochness“ Křivohlávek a celá parta z ČTU, Marie „Amunka“ Navrátilová, Petr „Balík“ Vohnout, Roman Švec, Milada

www.porta-festival.cz
www.eporty.cz
www.youtube.com/user/portafestival

Dětská Porta

Kdo nemá hudebně nadané děti, možná ani netuší, že vedle Porty, která nedávno oslavila padesátku, existuje její mladší sestra Dětská Porta – v loňském roce oslavila 30 let existence a mladší je i ve smyslu interpretů, účast na ní je omezena věkem 20 let. A protože děti rychle rostou a zdokonalují se, má Dětská Porta hned devět kategorií dělení soutěžících, jak podle věku, tak podle způsobu interpretace. Nebudu vyjmenovávat všechny soutěžní kategorie, jen zmíním ty nejzajímavější: JP – soutěžící do 15 let s živým doprovodem dospělého (dospělá osoba pouze doprovází), SP – skupina dětí do 15 let s pedagogickým doprovodem, nebo T – zpívající oddíl s doprovodem dospělého. A samozřejmě tradiční kategorie sólista či duo a skupina, opět rozděleno věkově. Jak je patrné, tak Dětská Porta umožňuje účast celým kolektivům dětí ze zájmových kroužků, škol nebo LŠU. V květnu proběhl tedy 31. ročník.

TEXT: MILOŠ KELLER, FOTO: ROČENKA 30 LET DĚTSKÉ PORTY

Finále prvního ročníku se konalo 12.–14. června 1992 v Jihlavě a předcházela mu, stejně jako ve všech dalších letech, oblastní předkola, jejichž počet se během let lišil. Znamená to ale, že i těm, kteří nepostoupili, bylo umožněno představit se alespoň v těchto oblastních kolech. Po většinu let byl pořadatelem Pionýr, respektive jeho organizační složky v příslušných oblastech a v místě finále. Od druhého ročníku do 25. ročníku včetně se pak finálová kola konala v Praze, střídaly se zejména KD Eden, KD Barikádníků, KD Krakov, Hotel Olšanka a nejdéle Dětská Porta vydržela v Divadle Za plotem v Bohnicích. Poslední tři ročníky se pak konaly v Kroměříži. O pražské finále se asi nejvíce starala 96. pionýrská skupina Veselí medvědi v čele s Radkem Závůrkem. Každé finále mělo jednu či dvě poroty, podle počtu kategorií a soutěžících. Obvykle se počet soutěžících pohyboval mezi 60 a 90 (v posledních letech počet trochu poklesl zhruba

na 40 soutěžních vystoupení) a každý soutěžící má tři písně. V roce 2020 se finále uskutečnilo virtuálně, v roce 2021 ještě některá oblastní kola také. Právě virtuální finále ukázalo, že je to sice cesta, když se nic jiného dělat nedá, ale atmosféra osobního kontaktu poroty, soutěžících a diváků prostě chyběla. Na druhou stranu se mohla projevit i vizuální kreativita soutěžících při tvorbě soutěžních videoklipů, více než při „pouhém“ vystoupení na pódiu, a tak porota měla úlohu ještě o něco složitější. Ovšem toto finále bylo hotové za necelé čtyři hodiny.

Až do roku 2016 probíhala finále o pololetních prázdninách, v současnosti se finále posunula do jarních měsíců, v roce 2021 pak bylo finále na začátku září. Toto finále mělo jednu zajímavost – otáčivé hlediště. Protože se muselo stihnout během jednoho dne a prodlevy při zvučení by byly příliš velké, vymysleli pořadatelé dvě pódia proti sobě a diváci se otáčeli vždy k tomu pódiu, na kterém

se hrálo. Jedině tak se stihla čtyřicítka soutěžících během jediného dne.

Právě v Divadle Za plotem jsem se v roce 2012 s Dětskou Portou potkal poprvé na živo (jakkoliv Country Radio bylo mediálním partnerem takřka od začátku, přesněji řečeno v 27 z 30 ročníků) a musím napsat, že mě okamžitě chytila. Spontánnost a upřímnost dětských soutěžících jsou neopakovatelné, nadšení, s jakým vystupují před publikem, se přeneslo i na toto publikum a dost často i na porotu, která má o to těžší rozhodování, neb z pochopitelných důvodů nelze uplatnit obyčejná „dospělácká“ kritéria. Jak u porot na „velké“ Portě, tak i na Dětské Portě bývá zvykem, že se interpreti přijdou po vystoupení nebo po vyhlášení poradit zeptat členů poroty, co se jim líbilo a nelíbilo na jejich vystoupení. A porota obvykle nehledala sem tam falešné tóny ve zpěvu či v muzice, ale spíše se soustředila na to, zdali je z těch tří písní poznat talent. Na chybičky porotci

sice soutěžící upozornili, když se interpreti přišli zeptat, ale spíše se snažili povzbudit do dalšího hraní, aby se s interpretem mohli za rok potkat znovu. Soutěžící po svém vystoupení neodcházejí, ale stávají se publikem, nadšeně fandícím své „konkurenci“. Protože jsem moderoval hned několik finálových soutěží po sobě, mohl jsem i sledovat, jak se mnozí soutěžící vracejí, o rok starší a zkušenější, s dokonalejším projevem a jistějším vystupováním. V posledních letech jsem se stal i porotcem a o to více

Jana Věnečková

jsem mohl sledovat vývoj jednotlivých soutěžících.

Jak z předchozích odstavců plyne, je Dětská Porta předstupněm pro Portu „dospělou“, a v mnoha případech se tak i dělo a děje. Zmíním třeba Kláru Vytiskovou, Alenu Vítovou, která po čase sama začala na soutěž přivádět své hudební svěřence, Magdalénu Brožkovou, Martinu Trchovou, Radku Fišarovou, duo Nestíháme (Jan Řepka a Petr Ovsenák), Berušky Jablonec nad Nisou (tam odtud je i Alena Vítová), Janu Věnečkovou (později Věneband), Víta Štaigla, Reného Matláška (skupina Marod, později Self Made), duo Quaoar, skupiny Nautica (opět Jablonec nad Nisou) a Vodníci, Rudolfa Prušáka (ten vyhrál svou kategorii – nejmladší sólisté – hned 3× za sebou, a získal tak i Zlatou Dětskou Portu), Sabinu Uxovou a další. Všichni jmenovaní se účastnili mnoha

ročníků a na většině z nich obsadili ve své kategorii nějaké medailové místo. A s většinou z nich jsem se později setkal i na Portě a řada z nich je v současnosti uznávanými folkovými osobnostmi (Alena Vítová, Magdaléna Brožková, Martina Trchová, Jan Řepka, Vít Štaigl, René Matlášek), a to řekli zatím jen svá první slova do folkového dění. A ostatní jmenovaní a nejménovaní je z velké většiny teprve řeknou.

Tomu, že Dětská Porta má i praktický přesah do dalšího hudebního života soutěžících, nasvědčuje i to, že mnozí interpreti dostávají pozvání na další festivaly od dramaturgů a organizátorů těchto festivalů, kteří se na soutěžících ve finále pravidelně přicházejí podívat. Z Dětské Porty také bývá záznam nejlepších vystoupení, obvykle na CD, a tak se o Dětské Portě dozvědí i posluchači rádií, v poslední době zejména posluchači krajského studia Olomouc Českého rozhlasu a také posluchači Country Radia.

Aby se Dětská Porta mohla uskutečnit už 31×, tomu předchází obrovská dobrovolnická práce všech zúčastněných organizátorů v jakékoliv pozici v oblastech i při samotném finále. Zmíním především Františka Čálka a už jmenovaného Radka Závůrka s pionýry z jeho oddílu, kteří se starali o bezchybnou organizaci finále, ale i třeba členy porot, pro které finále Dětské Porty znamenalo obvykle celý víkend strávený s muzikou, nebo Honzu Dobiáše, který psal články o průběhu Dětské Porty a sestavil s dalšími spolupracovníky i obsáhlý a detailní sborník k 30 letům existence festivalu. Bývalí soutěžící se postupem let dostali i do poroty nebo se stali finálovými hosty v roli hvězd (Martina Trchová, Jana Věnečková, Klára Vytisková, René Matlášek nebo Vít Štaigl).

A že už organizátoři připravují s nadšením další ročník a že dětští interpreti už pilně cvičí a na Dětskou Portu se zase těší, není asi žádným překvapením pro nikoho, kdo Dětskou Portu aspoň jednou zažil. Na závěr bych si dovolil za všechny soutěžící citovat už zmíněného Rudu Prušáka, držitele Zlaté Dětské Porty: „Ocenění za vítězství, tj. Dětskou i Zlatou Portu, mám dodnes vystavená na čestném místě a pamatuju si skoro

na vše z toho dne. Na nervozitu, prostředí, lidi, uvolnění po hraní, kdy jsem si byl vědom drobných chyb, ale myslel si, že jsem to zahrál docela dobře. Pak nervozitu před vyhlášením a obrovskou radost po něm, i od mých rodičů a hlavně

Ruda Prušák

od pana učitele Pelána, který mě dokázal dotlačit do pravidelného trénování. Jak jsem starší, tak si Portu vážím čím dál víc a asi bych rád i zpětně poděkoval všem z Dětské Porty za podporu – pamatuju si, že byli všichni milí, přestože já jsem byl vždycky hodně nervózní. A díky ocenění jsem se dostal jako host na dospěláckou Portu a další velký festival, což byl pro mne opět nezapomenutelný zážitek.“

Zpracováno s použitím podkladů ze sborníku 30 let Dětské Porty ☒

Až na vrcholky textařských hor s Eduardem Krečmarem

Nedávný osmdesátník Eduard Krečmar působí jako na slovo skoupý introvert a trochu rozmluvit ho dokázal snad jenom Karel Šíp ve své televizní Všechnopárty. Ale při psaní textů se mu jazyk jakoby mávnutím kouzelného proutku rozváže do často netušených a nezvyklých obrazů. K textařské tvorbě Eduarda Krečmara přibyla zkraje druhé poloviny šedesátých let také tvorba divadelní, když se svým celoživotním parťákem a spolustolovníkem Pavlem Vrbou (†73) debutovali jako divadelní tvůrci na jevišti Rokoka recitálem Listy důvěrné, který napsali pro trio Golden Kids.

TEXT: MILOŠ SKALKA, FOTO: PETR KLAPPER

Jak to všechno začalo

„Ve školní kapele jsem zkoušel brnkat na kytaru, ale ve vedlejší třídě byli mnohem lepší muzikanti, třeba Tomislav Vašíček. Ten pak založil skupinu Sputniki,“ vrací se ve vzpomínkách do dávných dob Eduard Krečmar. „Magnetofon pro nás byl v té době nedostupná věc, anglické písničky jsme chytali tedy jenom do ucha a v příšerné kvalitě. Hlavně z Radia Luxembourg, tedy z Laxíku, jak jsme říkali. S původními texty si potom neporadili ani ti, kteří anglicky uměli. Natož já! Proto jsem začal psát texty české, abychom ty písně vůbec mohli zahrát a zazpívat celé. Mluvím v množném čísle, protože já jsem krátce působil

v kapele Sputniki také jako zpěvák doprovodných vokálů.“

Vůbec první text

„To vím naprosto přesně! Byla to slova k písničce Island in the Sun, kterou v sedmapadesátém roce celosvětově proslavil Harry Belafonte. Můj text byl ale hodně neumělý. Název? Ostrov v slunci. To se snad nedá ani vyslovit. (smích) Písničku pak na desky nazpívala Jarmila Veselá s Orchestrem Gustava Bromy, pochopitelně s textem jiným. Napsal ho Vlastimil Kudrnáč, který písničku nazval Slunečný ostrov, a Jarmila Veselá tehdy zpívala „znám ostrov plný krás...“

První písničku s textem Eduarda Krečmara, Boogie pro Jarmilku, nazpíval na desky Josef Zíma za doprovodu orchestru Karla Vlacha. To bylo před neuvěřitelnými bezmála šedesáti lety

„Když jsem si opatřil první počítač, snažil jsem se na něm vytvořit archiv svých textů,“ pokračuje jubilant ve vzpomínkách. „A to především proto, abych měl představu o tom, kolik jsem toho vlastně napsal a zdali jsem byl dostatečně pilný. Dostal jsem se někdy nad tisícovku textů, pak v počítači něco kikslo, nebo spíš jsem sáhl na něco, na co jsem neměl, a byl konec! Všechno se mi

Pražský rodák EDUARD KREČMAR (17. března 1942) maturoval na vinohradské jedenáctiletce v ulici Wilhelma Piecka, kde v roce 1959 vznikla skupina Sputniki, pro kterou začal psát své první texty, vesměs české verze zahraničních hitů (mj. To léto, Sůl do očí, Žalu dřív jsem se smál). V roce 1962 napsal text k melodii skladatele Alfonse Jindry Boogie pro Jarmilku, která tehdy obsadila 2. místo v TV soutěži Písničky na zítřka a v podání Josefa Zímy se stala jeho první nahrávkou na gramofonových deskách. Poté, co „vzdal“ studia na Vysoké škole ekonomické, pracoval chvíli jako dělník a od poloviny šedesátých let působí na hudební scéně jako textař na volné noze. OSA, ve kterém svého času působil jako místopředseda, registruje 1680 jeho textů. (!) Ke skladatelům, se kterými jako textař nejčastěji spolupracoval,

patří Karel Svoboda, Angelo Michajlov, Ladislav Štáidl, Václav Zahradník, Zdeněk Barták a Pavel Krejča. K písňové tvorbě si posléze přibral i profesí muzikálového spolutvůrce. Z importu tohoto žánru připomeňme alespoň Krečmarovy české texty k úspěšným inscenacím muzikálů Klec bláznů, Pomáda, Hříšný tanec a Miss Saigon, z původní tvorby pak Jacka Rozparovače a Dona Juana s hudbou Vaša Patejdla nebo nedávnou premiéru muzikálu Robinson Crusoe s hudbou Zdeňka Style Hrubého. Na svého investora a divadelní uvedení čeká už dokončený muzikál Odysseus, jehož hudební složku tvoří melodie dvojice Petr a Pavel ORM. Eduard Krečmar vyučoval tvorbu písňových textů na Konzervatoři Jaroslava Ježka. Žije s manželkou Ildikou (51), z předchozích manželství má syny Jana, Eduarda ml. a dceru Marii.

smazalo. Tak jsem to vzdal. Ale když se k „běžným“ písničkám přidají ještě texty pro dabing, animované filmy a divadlo, asi se to ani spočítat nedá.“ (Naštěstí však existuje archiv OSA, dodává autor těchto řádek.)

Jaké to vlastně je, žít se psaním textů

„Dobrodružné. Jednou to jde nahoru, jednou dolů, prostě jako všechno v životě. Člověk se dostane až na vrcholky hor, aby pak zažil rychlý sešup. Ale snad nejhůř mi bylo začátkem sedmdesátých let. Bezprostředně po okupaci v osmašedesátém roce jsme totiž napsali s mým kamarádem, skladatelem a klavíristou Angelem Michajlovem, písničky Kdo je vrah a Zlej sen, které nazpíval Karel Černoch. Mimochodem, natáčely se ve stejný den, kdy v témže studiu nazpívala Marta Kubišová Modlitbu. Nahrávky po několika letech vyšly na Západě – a já dostal zákaz psaní. Po nějaké době však ostražitost vrchnosti polevila, a já mohl v textování písní zase pokračovat.“

Mám pocit, že texty Eduarda Krečmara mají ve svém repertoáru – kromě zpívajících autorů – snad úplně všichni naši interpreti

„Když jsem s texty začínal, psal jsem pro tehdy mladé, tedy vesměs pro své vrstevníky,“ rekapituluje svou tvorbu textař. „Pro Evu Pilarovou, Waldu Matušku, Martu Kubišovou, Vaška Neckáře, Helenu Vondráčkovou, pro Apollo,

tedy Yvonne Přenosilovou, samozřejmě pro Karla Gotta... S přibývajícím časem se okruh interpretů podstatně rozšířil. Když už se člověk jednou pro tuhle profesi rozhodne, musí psát hodně, protože to není žádný zlatý důl a složenky nepočkají.“

Co je na textařské profesi nejtěžší

„To, čemu říkám povinná inspirace. Člověk dostane zakázku a termín, který musí dodržet. Nemůže čekat, až se líbající múza laskavě dostaví. Musí ji lákat, přemlouvat, volat – a ve finále nakonec přivolat. Nevím, co se to v těle odehraje, ale u mě působí jako onen spouštěcí mechanismus neúprosný termín odevzdání a strach z toho, že mě nic nenapadne.“

Písně s texty Eduarda Krečmara znějí nejen z hudebních nahrávek, divadelních jevišť, koncertních pódii, z rádia a televize, ale také ve filmech a televizních seriálech (mj. Metráček, Muka obraznosti, pohádková filmová komedie Anděl Páně, seriály Zdivočelá země nebo Hotel Herbich), stejně jako v zahraničních animovaných dílech (mj. Lví král, Shrek, Princ Egyptský). K nejznámějším textům Eduarda Krečmara patří namátkou Boty proti lásce a Sklípek (Yvonne Přenosilová), Malinká (Pavel Novák), Mýdlový princ a Chci tě líbat (Václav Neckář), Všechny bolesti utiší láska a S nebyvalou ochotou (Marta Kubišová), Belinda (Jiří Štědroň), Nádhernej den (Věra Špinarová a Václav Neckář), Až na vrcholky hor a Srdcem jsi zůstal u koní (Věra Martinová), Šťastná ústa (Karel Zich), Beatles, Nestarej se, kamaráde, Být stále mlád, Jestli já tě budu mít rád a Noční král (Karel Gott), Hvězdičko blýskavá (Petr Novák), S láskou má svět naději (Petra Janů), Když jsem bejval tramp (Olympic) nebo Když jdou na mužskýho léta (Waldemar Matuška)...

Navzdory zdravotním problémům, se kterými se v poslední době potýká, oslavil Eduard Krečmar své kulaté jubileum v dobrém rozmaru v kruhu rodiny, přátel, hudebních soupeřů a spolupracovníků – a to v podzemním koncertním sálu svého oblíbeného vinohradského hudebního restaurantu U Vodárny, kam mu přišli poblahopřát či zazpívat mimo jiné sourozenci Václav a Jan Neckářovi, Petr Janda, Hana Buštíková a Dana Vlková, tedy Kamelie, Karel Vágnér, Felix Slováček, Vašo Patejdl nebo Zdeněk Barták. ☒

Zbyněk Matějů

„Inspirace nejen termínem“

Zbyněk Matějů patří k nejvýraznějším osobnostem střední skladatelské generace. Velmi úspěšně se etabloval nejen na poli baletu, ale také filmové a scénické hudby. V současné době je pedagogem HAMU i JAMU, kde učí budoucí autory tvořit hudbu k filmům a televizním inscenacím.

TEXT: JAKUB HORVÁTH, FOTO: ARCHIV ZBYŇKA MATĚJŮ

Kde se zrodil impulz k tomu, že jste začal studovat skladbu na Pražské konzervatoři a poté na HAMU?

O studiu kompozice jsem začal uvažovat někdy na základní škole po ocenění ve skladatelské soutěži Československého rozhlasu. Byl to jen prvotní impulz, bylo mi tehdy asi třináct let a hledal jsem se. Každopádně jsem následně absolvoval gymnázium (do třetího ročníku s reálnou vizí studia medicíny). Naštěstí táta (pediatr) mě podpořil v mém „úletu“ k hudbě, navzdory přání zbytku rodiny. Nutno podotknout, že pocházím, slovy Poláčka, z „okresního města“, kde mi byl dáván za příklad Jiří Šlitr (táta s ním hrál v jeho kapele na gymnáziu), který vystudoval práva a teprve potom se stal „komediantem“.

Kteří kantoři nejvíce formovali váš tvůrčí projev?

Jednoznačně Svatopluk Havelka. Přes určitý odpor komise ČHF jsem si jej vymínil jako školitele v rámci stipendia, které jsem na konci totality trochu zázrakem získal. Zůstali jsme přáteli až do jeho skonu. Bydleli jsme blízko sebe, často jsme se navštěvovali a diskutovali. Při studiu na HAMU mě také ovlivnil

Petr Eben, za kterým jsem trochu tajně docházel na hodiny.

V roce 1993 jste obdržel prestižní zakázku k napsání skladby pro Ensemble Fractal. Z čí iniciativy se tak stalo?

Oslovili mě přes Francouzský institut v Praze, komunikoval jsem přímo s vedoucím a dramaturgem souboru.

Následně jste dostal nabídku přednášet na konzervatoři

Snažím se vysvětlovat mladším kolegům, že film je týmová práce a hudba je kamínkem v mozaice celého díla.

v Chinonu a na univerzitě v Tours. V čem byla tato zkušenost nejplodnější?

Byla to vlastně moje druhá spolupráce (po objednavce z Barcelony) krátce po roce 1989. Byl to tehdy doslova sen – možnost spolupracovat s vynikajícím souborem a mít možnost vyjíždět na zkoušky a prožít si krátce po revoluci premiéru v donedávna zapovězené zemi.

Vaše balety Čarodějův učeň (premiéra 2013) a Malá mořská víla (premiéra 2016) patřily k nejnavštěvovanějším titulům Národního divadla v celé historii. Čím si ten úspěch vysvětlujete?

Netuším. Snad dobře vybranými náměty a sehraným týmem. S choreografem (Honzou Kodetem), režiséry (SKUTR), light designérem (Dan Tesař), scénografem (Kuba Kopecný) a dalšími jsme na sebe opravdu „slyšeli“ a do spolupráce šli s plným nasazením. Jako tým jsme si práci doslova užili a doufali, že část euforie i vydané energie dokážeme přenést také na diváky. Musím přiznat, že jsem

obdivoval umělecké vedení Baletu ND, s jakou důvěrou nás nechalo tvořit v historické budově ND a posléze ve Stavovském divadle.

V čem vám jako tvůrci konvenuje žánr baletu?

Vnímám jej jako svobodný žánr, nsvázaný textovou složkou, otevřený všem nápadům i hudebním technologiím. Svět tanečního divadla mi naplno otevřel Pavel Šmok.

Kdy jste se začal zajímat o filmovou hudbu?

Začal jsem se jí věnovat již na gymnáziu díky festivalu Rychnovská osmička. Profesionálně pak intenzivněji na HAMU po ocenění jednoho filmu cenou Intervize. Po škole mi filmová hudba pomohla existenčně přežít a zůstat v Praze

v době, kdy mě několikrát nezávisle odmítli přijmout do zaměstnání z kádrových důvodů.

Kteří skladatelé (čeští i zahraniční) vás v tomto žánru nejvíce ovlivnili?

U nás nejprve asi Luboš Fišer, jehož hudbu k filmu Valerie a týden divů mi půjčil režisér Jaromil Jireš, který mi kdysi v Praze pomohl se získáním podnájmu. Nemohu však opomenout Svatopluka Havelku a samozřejmě Zdeňka Lišku. Objevem v zahraničí pak pro mě byl Toru Takemitsu (u nás asi známější svou koncertní hudbou), Wojciech Kilar i například díla Ligetiho a Pendereckého použitá ve filmu.

Co by neměla postrádat kvalitní hudba ve filmu?

Určitou reflexi a úctu k obrazu i další zvukové složce (ruchy, dialogy).

Od roku 2017 vyučujete na HAMU, kde jste garantem předmětu filmová a scénická hudba. S jakou vizí k této výuce přistupujete?

Snažím se vysvětlovat mladším kolegům, že film je týmová práce a hudba je kamínkem v mozaice celého díla. Často je třeba trochu „krotit“ ambice, zůstat s hudbou v pozadí a mnohdy ji transformovat v jakési hudební ruchy.

Lákalo vás někdy v rámci žánrové pestrosti zabrousit jako skladatel do jazzu?

Ještě na škole jsem si zkusil napsat drobnější věc pro Pražský Big Band Milana Svobody, krátce poté jsem napsal jednu skladbu pro film, kde hraje v pozadí

Nutno podotknout, že pocházím, slovy Poláčka, z „okresního města“, kde mi byl dáván za příklad Jiří Šlitr (táta s ním hrál v jeho kapele na gymnáziu), který vystudoval práva a teprve potom se stal „komediantem“.

jazzový soubor. (Točili jsme to ve Smečkách se skupinou Naima.) Jazz vnímám jako inspiraci, na škole jsem se pokoušel o různé více či méně zdařilé fúze. Rád jazz občas poslouchám, jako skladatel se mu však soustavně nevěnuji.

Která je vaše oblíbená skladatelská technika?

Neodvážuji se mluvit o „oblíbené“ technice. Rád používám neobvyklé barevné kombinace akustických nástrojů, pracuji s mikrointervaly, snažím se hledat pro mě nové způsoby generování tónů (zvuků) na akustické nástroje – vše v rámci logické tektoniky celku. Francouzi mě po premiéře s Ensemble Fractal zařadili mezi spektrální skladatele, ale jím určitě nejsem. Občas rád spojuji akustický zvuk s různými zvukovými drony. Mám rád (v případě filmové či scénické hudby) i různé elektronické manipulace s akustickým zvukem, které hudbě dávají nový rozměr.

Máte dobrý „sitzfleisch“?

Protože většinou pracuji na zakázku, kde je daný termín, tak mi mnohdy ani nic jiného nezbyvá. Pak se

i z prokrastinujícího člověka může stát workoholik. Určitě mám „silně vyvinutou slabou vůli“, ale inspirace (nejen termínem) ji naštěstí většinou dokáže potlačit.

Kterého uměleckého počínu si nejvíce považujete?

Jakmile „hotové“ dílo odevzdám, okamžitě ve mně začnou hlodat pochybnosti, zda je opravdu dokonale tak, jak jsem zamýšlel. U žádné své skladby jsem si nedokázal s uspokojením říct, že bych nic neměnil, byť šlo o drobnosti. Takže pro sebe si většinou nejvíce považuji kompozice, na které právě pracuji. Pro posluchače to samozřejmě nemusí být vůbec pravda. Často se od někoho dozvídám, že vzpomíná na skvělou hudbu k baletu Čarodějův učeň. A zrovna zde mám pro sebe pár sporných míst, do kterých bych rád zasáhl z hlediska jejich délky. Protože by se tím musela krátit i taneční složka, zasáhnout do light designu, tak jsem se svými pochybnostmi u kolegů nikdy neuspěl. Je to sice asi detail, který divák prakticky nepostřehne, ale mě to zpočátku docela trápilo. Pro mě je výše hudba k Malé mořské víle,

S choreografem Raifordem Rogersem a výtvarníkem Edem Evansem po premiéře v L.A.

S přáteli po premiéře baletu v Los Angeles

kde jsem si po zkušenostech s předchozím Učněm vše pečlivě hlídal a včas do sporných míst zasáhl.

Na čem nyní pracujete?

Po docela dlouhém zvažování jsem přijal objednávku archeologického muzea na soundtrack k velké prezentaci historických období (od paleolitu). Zadáním není popisnost, ale svobodná kompozice o jedenácti částech. Dostal jsem k dispozici velký symfonický orchestr,

do jehož zvuku si navíc vytvářím na počítači zvukové drony, a slušný deadline, ze kterého se nemusím stresovat. I když, jak někdo trefně řekl, nejlepší inspirací je termín. Komponuji „věc“, která by měla obstát i v koncertním provozu bez ohledu na vizuální složku díla. Práci bych měl odevzdat do konce tohoto roku, ale snažím se mít časovou rezervu, abych měl čas na nasmlouvané tři díly večerníčku a v létě na návštěvu premiéry Three Stones Concerto v Los Angeles. [☒](#)

Úspěch skladby Dej mi víc své lásky dal Olympicu křídla

Pavel Chrastina byl jednou z klíčových postav českého big beatu šedesátých let. Jeho hlavní textařská kariéra trvala pouhé čtyři roky a přinesla jen kolem třiceti písniček, ale česká scéna z nich žije víc než padesát let. Želva, Svatojánský happening, Línej skaut, Snad jsem to zavinil já, Pták Rosomák, to jsou písně, které skoro zlidověly. Některou z nich určitě uslyšíte v každé hospodě, kde se hraje na kytaru.

TEXT: JOSEF VLČEK, FOTO: MICHAL KUBALA

V prvním ročníku na gymplu jsme se skoro celá třída stali členy fanklubu The Matadors. Nevynechali jsme ani jediný jejich koncert v pražských klubech Sluníčko a Olympik. Byla to doba různých Beatových pohárů a jiných soutěží. Našimi největšími nepřáteli byli The Rebels, George and Beatovens a Juventus s Karlem Černochem, neboť právě tyhle kapely občas Matadors v hlasování o vítěznou skupinu večera porážely. Jen jediná kapela ani nám, ani fanouškům jiných kapel nevadila. Olympie! Pánové, kteří milovali hudbu, obdivovali jejich hlavní postavu, Petra Jandu. A všechny spolužačky šlely po baskytaristovi kapely Pavlu Chrastinovi. Dost jsme na něj žárlili, ale přesto převládala úcta. Psal přece s Petrem Jandou úžasné písničky.

Pražáku Chrastinovi bylo v té době šestadvacet a měl za sebou na svou dobu poměrně bohatou muzikantskou dráhu. Prošel rock'n'rollovým

podzemím přelomu padesátých a šedesátých let a v roce 1963 zakotvil ve skupině Olympic. Přesněji řečeno, byl jedním z jejich zakladatelů. Jako muzikant je podepsán pod řadou skladeb, v nichž působil Olympic ještě jako doprovodná kapela. Pro Karla Gotta hrál na basu v písni Adresát neznámý, s Yvonne Přenosilovou natočil Měsíc a s mladičkým Pavlem Švábem Hvězdu na vrbě.

Doba se rychle měnila. Olympic se brzy změnil z doprovodného bandu na normální kapelu a ambice pětičlenné kapely rostly. Přejaté skladby už nestačily, Olympic chtěl hrát své vlastní písně. Samozřejmě v hotentotské angličtině. Kdo tehdy v Československu uměl líp anglicky?

Základní píseň českého rocku Dej mi víc své lásky napsal Chrastina na chatě spolu s Petrem Jandou. Bylo to někdy v roce 1965. Chtěli vytvořit píseň, co se jmenovala My Baby Give Me More

Of Your Love – víc než název a slogan v jednom neměli. Chrastina vzpomínal, že písničku chtěli na chatě dodělat, ale nějak zvlášť se jim to nedařilo. Janda po nějaké chvíli odpadl a jeho kamarád se chopil pera: „Dopil jsem dvojku, udělal si kafe a začal úplně znova. Co jsem v té chvíli doopravdy měl, byl stále jen ten prostinký refrén, u kterého se ukázalo, že nejlépe bude naši svahilskou angličtinu pěkně otrocky přeložit zase zpátky do češtiny. Teď jen dopsat maličkost, která se jmenovala tři sloky textu. Ani nevím, kolik mohlo být, když jsem to měl najednou před sebou. Určitě bylo hluboko po půlnoci.“

Ohlas Dej mi víc své lásky byl neuvěřitelný. Dodnes si pamatuji, jak ji v klubu Sluníčko v dnes už neexistujícím Dětském domě museli opakovat. A to bylo už hezkých pár měsíců po tom, co ji premiérovali!

Úspěch první české skladby jako kdyby dal Olympicu křídla. Janda s Chrastinou

Pavel Chrastina při předání ceny ke 100. výročí OSA

ze sebe začali sypat jednu skladbu za druhou. A to se ještě v kapele objevil druhý textař, František Ringo Čech, který také brzy přispěl se svou troškou do mlýna!

V čem byl úspěch Chrastinových textů? Nepochybně v přirozeném jazyku tehdejší mladé generace a v humoru. Chrastina ve své vzpomínkové knize Olympic chvíli po ránu dokonce jmenoval autory, kteří ho nejvíc ovlivnili – Voskovce & Wericha a Zdeňka Jirotku. „Pro inspiraci jsme nechodili daleko,“ dodával. „Hodně písni jsme adresovali našim tehdejší dívkám či přítelkyním. Některé texty jsou popisem příhod, které se skutečně staly.“

Někdy byla píseň naprosto srozumitelná. Taková byla třeba balada Snad jsem to zavinil já, pojednávající o Jandově rozchodu s jeho tehdejší přítelkyní. Jindy bylo složitější dešifrovat, o čem vlastně píseň je. Klasickým příkladem může být pověstný hit Pták Rosomák. Existuje řada teorií, co vlastně pojem „pták Rosomák“ znamená, ale analýza textu hovoří jednoznačně. Je o dívce, již se říkalo z nějakého

„Muzikou jsem stejně postižen doted, zatímco filmařinu, kvůli níž jsem odešel, dělám spíš už jenom sporadicky. Čili na svůj odchod z Olympie nevzpomínám moc rád.“

Pavel Chrastina

už neznámého důvodu Rosomák. Chrastinovi v noci před domem ukradla klíče a nechtěla ho pustit dovnitř. Připomínám,

že v tehdejší slangu slovo pták znamenalo někoho hodně vykutáleného.

V roce 1969 rezignoval Pavel Chrastina na muziku. Jako spousta jiných zpěváků a muzikantů se zhlédl ve filmu a přihlásil se na FAMU. Školu dokončil v roce 1974, stal se zaměstnancem Krátkého filmu a poněkud nepoddajným režisérem filmových dokumentů. Frustrován normalizačními poměry odešel v roce 1980 do Austrálie a věnoval se tam celých deset let animovanému filmu. V roce 1990 se pokusil uchytit ve Spojených státech.

Po návratu do Čech v roce 1993 se dokonce vrátil k baskytaři a překvapivě i k textařské práci a napsal pro Olympic několik dalších písniček. Problém byl ale v tom, že zpětrhané vazby s domácí kulturou se už nedokázaly aktualizovat a nastartovat novou kariéru. V posledních letech života psal zajímavé a často citované politické komentáře a glosy do Neviditelného psa.

Pavel Chrastina zemřel 28. prosince 2021 poté, co se zranil při pádu na schodech v metru, na zápal plic. Bylo mu 81 let. ☒

šuplíky textářů

Písničky mají svoje podivuhodné osudy, stejně jako my všichni. Jožin z bažin se stal songem, který ve své době znal každý, napříč vkusem i generacemi. Nejen textově, ale i hudebně v nás dodnes něčím rezonuje, což dokládá jak jeho dlouhodobý úspěch v Polsku, tak i – jen několik let stará – verze světové skupiny Metallica.

Tomáš Roreček

Jožin z bažin

text a hudba:
Ivan Mládek

Zastupován OSA
od 1. 1. 1977,
v databázi má
registrováno
665 hudebních děl

Jedu takhle tábořit Škodou sto na Oravu.
Spěchám, proto riskuji, projíždím přes Moravu.
Řádí tam to strašidlo, vystupuje z bažin,
žere hlavně Pražáky, jmenuje se Jožin.

Jožin z bažin močálem se plíží,
Jožin z bažin k vesnici se blíží,
Jožin z bažin už si zuby brousí,
Jožin z bažin kouše, saje, rdousí.
Na Jožina z bažin, koho by to napadlo,
platí jen a pouze práškovací letadlo.

Projížděl jsem dědinou cestou na Vizovice.
Přivítal mě předseda, řek mi u slivovice:
„Živého či mrtvého Jožina kdo přivede,
tomu já dám za ženu dceru a půl JZD.“

Jožin z bažin močálem se plíží,
Jožin z bažin k vesnici se blíží,
Jožin z bažin už si zuby brousí,
Jožin z bažin kouše, saje, rdousí.
Na Jožina z bažin, koho by to napadlo,
platí jen a pouze práškovací letadlo.

Říkám: „Dej mi, předsedo, letadlo a prášek,
Jožina ti přivedu, nevidím v tom háček.“
Předseda mi vyhověl, ráno jsem se vznesl,
na Jožina z letadla prášek pěkně klesl.

Jožin z bažin už je celý bílý,
Jožin z bažin z močálu ven pílí,
Jožin z bažin dostal se na kámen,
Jožin z bažin tady je s ním amen.
Jožina jsem dohnal, už ho držím, johohó,
dobré každé lóvé, prodám já ho do zoo.

Na e-mail nastenka@osa.cz nám můžete
zasílat své postřehy, novinky, úspěchy atd.
Info pište stručné a jasné, popřípadě
doplněné odkazem na web. Uvádějte prosím
svůj podpis. Těšíme se na vaše příspěvky!

nástěnka

Spirituál náram náramnej – výstava v Popmuseu o první české folkové skupině, jejíž první veřejné vystoupení proběhlo před 60 lety.

Málokterý hudební soubor proplul moderní érou české populární hudby s tak obdivuhodnou kontinuitou a elegancí jako Spirituál kvintet. Podobně jako rockový Olympic nebo Karel Gott v hlavním proudu pop-music i vývoj Spirituál kvintetu odráží společenské proměny Československa a České republiky té či oné doby. Výstava ukazuje tvůrčí etapy Spirituál kvintetu v širším hudebním a společenském kontextu prostřednictvím obrazových, písemných i fyzických exponátů z archivů Jiřího Tichoty, Popmusea, Ivana Dvořáka a dalších. Součástí expozice je také audiovizuální sestřih. Skupina vznikla v roce 1960 a ukončila svou činnost sérií koncertů v pražské Lucerně v říjnu 2021. Výstava potrvá do 29. 9. 2022.

Držitelka Ceny Anděl v kategorii Objev roku Annabelle představila svůj nový singl Toothbrush,

který vznikl na Songwriting campu CZ powered by OSA ve spolupráci s norskou umělkyní Matildou Gressberg a producentem z Finska Leem Jupiterem.

Netradiční název intimní balady má ve skutečnosti mnohem hlubší význam. Pro Annabelle totiž vyjadřuje symbolický začátek vztahu. „Když s někým začínáš vztah, doneseš si k němu kartáček a necháš ho tam. A když se rozejdete, tak ti potom jeho kartáček zbyde a ty ho jdeš hodit do koše,“ říká zpěvačka. Videoklip byl podpořen z projektu Granty Partnerství.

Janek Ledecký vydal symfonickou verzi písně Proklínám a nové album Janek Ledecký Symphonic.

Album bylo natočeno vloni ve spolupráci s Filharmonií Hradec Králové a taktovky se ujal Jankův bubeník Hanz Sedlář. Navazuje tak na turné se symfonickými orchestry, které Janek Ledecký odjel v roce 2019.

Mezinárodní festival současného umění s duchovním zaměřením Forfest zahájil již 33. ročník,

jehož program nabídne více než tři týdny koncertů a výstav. Festival se koná každoročně v Kroměříži a dalších moravských městech vždy od přelomu června/července a trvá do září. Letos se uskuteční na tři desítky koncertů, na nichž vystoupí umělci nejen z Česka a Slovenska, ale také z Německa, Francie, Makedonie, Polska a Japonska. Součástí programu budou i týdenní kompoziční kurzy pro mladé skladatele, které vedou skladatelé prof. Albert Breier, PhDr. Jaroslav Štátný, Dr. Pavel Zemek-Novák a MgA. Ondřej Štochl. V programu je také zařazen popularizační cyklus Rozhovory o hudbě.

Omluva redakce

V minulém čísle bohužel došlo k záměně zdroje fotografií u článku Mladá generace ve folku, kde byla jako zdroj uvedena ročenka 30 let Dětské Porty. Autorce fotografií Renatě Králové se tímto velmi omlouváme.

Skupina Harlej natočila nový klip (překvapivě) k písni Odcházím

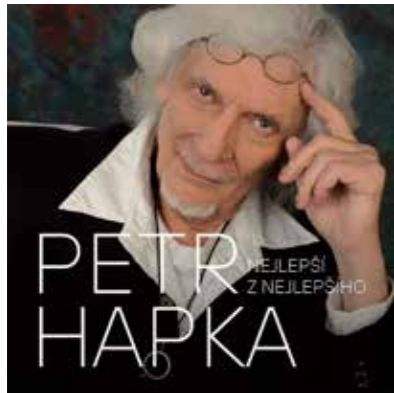
z předposledního alba Hodný holky zlý kluky chtěj, za které v loňském roce obdržela platinovou desku. Zdánlivě

neočekávané rozhodnutí má jasný důvod. Klip měl premiéru 13. června, v den nedožitých padesátých narozenin zpěváka Vladimíra Šafránka. „Píseň Odcháším zpívali v roce 2015 na našem turné k dvacetinám Tomáš Hrbáček a Vláda Šafránek jako duet a ve stejný úpravě jsme ji potom nahráli v nové verzi na tehdy aktuální album. Ve studiu jsme měli kameru a já tenkrát natáčel Vládu, když zpíval svoje části. Na videa jsem časem zapomněl, ale asi před rokem a půl jsem je náhodou objevil ve svém archivu. Tehdy vznikla myšlenka dotočit k sekvencím s Vládou nové záběry s Harlejem a udělat vzpomínkovou klip,“ vysvětluje Tonda Rauer, kytarista a kapelník Harleje. „Dost dlouho jsme to odkládali, nebo možná spíš hledali odvahu, a pak se přiblížilo výročí Vládovejch nedožitých padesátin a bylo jasné, že přišel ten pravý čas. Chceme nejen našim fandům připomenout Vládu, kterej byl výbornej zpěvák, muzikant a bohém, ale především kamarád.“

Supraphon vydal nejlepší hity Petra Hapky na vinyly.

Jeho skladby patřily již od šedesátých let k tomu nejstylovějšímu a nejkvalitnějšímu, co se u nás dalo slyšet. Pravidlem bylo spojení jeho silných melodii s výbornými textaři a jedinečnými zpěváky. Nejlepší z nejlepších je výběr dvanácti písní, který vychází pouze na LP. Jedná se o užší výběr největších hitů z 3CD Zlatá kolekce Petra Hapky.

MYDY svým fanouškům poslali další singl a videoklip.

Tentokrát reagovali na témata, jež hýbou v posledních měsících a letech celým světem a volají po svobodě. Text vznikl už před několika lety, ale nyní nabyl na aktuálnosti a skupina ho v novém kabátu vzkřísila. Je o svobodě – svobodě rozhodovat se o svém těle, životě, svobodě nebýt souzen za odlišnost, žít v míru. A představuje pomyslný prostředník všem, kteří mají touhu rozhodovat o osudech druhých, a zároveň povzbuzení těm, kteří chtějí žít svůj život v pokoji. Singl vznikl ve spolupráci s producentem a instrumentalistou Matějem Belkem. Kapela zároveň oznámila vydání nového alba a jeho křest, který se uskuteční v domovském klubu Lucerna Music Bar 21. listopadu 2022.

Visací zámek má vlastní pomník.

Skupina vznikla roku 1982 na strahovských vysokoškolských kolejích. V rámci oslav 40 let svého působení Visáči vztyčili před spartakiádním stadionem první punkový pomník v Praze. Tento monument má připomínat proslulý kiosek, kterému se říkalo stánek U Johna Debila. „Myslím, že právě u stánku Johna Debila jsme se rozhodli, že založíme hlučnou a humornou kapelu,“ tvrdí zpěvák Hony Haubert. „Proto toto místo chápeme jako důležité až posvátné a chceme ho uctít punkovým pomníkem. Navíc je odtud jen pár kroků ke klubu 007, kde jsme odehráli první koncert.“ Pomník navrhl

a zpracoval známý kontroverzní výtvarník David Černý.

Naty Hrychová dospěla v mladou rockovou star.

Na debutovém EP se představuje ve zcela novém světle a ukazuje svou cestu rockové divy, čímž definitivně dokazuje, že doba dětské hvězdičky dávno pominula. Krásná rusovláska upoutá svým charismatickým hlasem, ale i svou imágí. Debutové EP nabízí 5 songů, které spojuje rocková a melancholická nálada. Naty do své tvorby ale zároveň vnáší nadhled a motivující přístup, jak se s životními útrapami poprat. Texty si píše převážně sama a odráží se v nich její osobní prožitky.

Mezinárodní jazzový festival Athens Jazz,

který se koná každoročně v areálu Technopolis v Athénách, přivítal na svém jednadvacátém ročníku českou zpěvačku a skladatelku Báru Zmekovou. Bára již pravidelně koncertuje za hranicemi České republiky. To, že její hudba v zahraničí obstojí i s autorskými, výhradně českými texty, opět dokázala během svého vystoupení v Athénách, kde měla velký úspěch a okouzila řecky mluvící publikum. V areálu nejstarší athénské plynárny se během festivalového týdne představilo celkem jednadvacet hudebnic z celého světa. Vedle Bary Zmekové mohli posluchači téhož večera slyšet španělskou pianistku Lucii Fumero nebo jednu z nejslavnějších maďarských jazzových zpěvaček Zitu Gereben. Dále zde vystoupily umělkyně jako Simona Molinari (Itálie), Ida Nielsen (Dánsko) a mnoho dalších. ☑

Nová alba

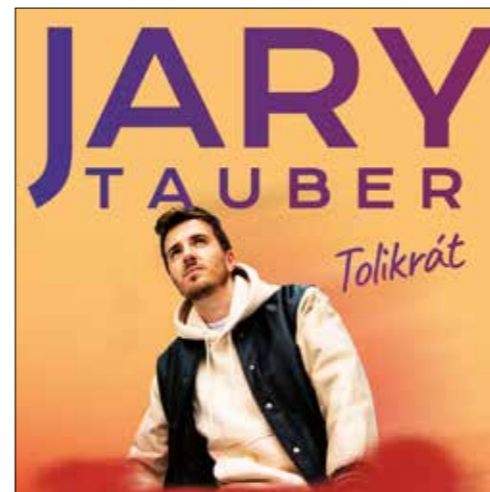
Vypsaná fixa Kusy radosti

Nová deska vychází po třech letech a jedná se o 10. album v pořadí, které obsahuje 12 skladeb. Vzniklo v průběhu minulého roku ve studiích Sono, Jámor a Gui-tón pod společným dohledem producentů Dušana Neuwertha a Ondřeje Ježka. Všechny texty napsal Márdi. Obal a celou grafiku alba vytvořil kytarista Mejla. Kusy radosti jsou také první deskou v nové sestavě. Kapelu definitivně opustil basák Mejn a místo něj nastoupil Kryštof Mašek.

Petr Janda Asi se mi nebude chtít

Petr Janda ke svým 80. narozeninám nadělal dárek sobě i fanouškům. Vydal sólové album s 12 skladbami. Je jasné, že melodické nápady nezaprou autora zhruba tisíce písní a desítek hitů, které složil především pro skupinu Olympic. A přece je sólová deska v mnohém odlišná. Je určitým bilančováním, ohlednutím a vzpomínáním, ale rozhodně ne odcházením. Na albu se podílela celá řada hostů, jako například Jiří Stivín, Petr Vondráček, Emil Viklický nebo spoluproducent alba a bubeník skupiny Chinaski Lukáš Pavlík.

Jary Tauber Tolikrát

Kytarista, zpěvák a skladatel Jary Tauber vydal své debutové album, které nabízí celkem čtrnáct písní včetně čtyř duetů. Hudbu ke všem písním složil sám Jary a rovněž se podílel na tvorbě většiny textů, na kterých spolupracoval s rapperem Abdem, Patricií Fuxovou nebo Lukášem Korandou. Mezi hosty se kromě Abdeho objevuje písničkář Láska nebo moderátor Tomáš Kraus. Největší pozornost však na sebe váže společný song s Petrem Jandou, ke kterému vyšel letos v lednu videoklip. Jaryho debutové album Tolikrát se nahrávalo v Rooftop studiu u Ondřeje Žatkuliaka.

Honza Roušar

Zapět dvanáct

Po sedmi letech vydává Honza Roušar nové album, tentokrát s českými texty Václava Tobrmana v aranžích Jirky Vidasova. Mezi hosty se objevily zpěvačky Naďa Válová, Veronika Bergmanová, Lucia Šoralová, Barbora Šampalíková, Gabriela Vermelho a také herečka Petra Hřebíčková, která si s Honzou zazpívala duet Dál věřím nám. Jak už název Zapět dvanáct napovídá, jedná se o album s 12 písněmi různorodých stylů a žánrů. Díky charakteristickým aranžím Jirky Vidasova dostává album popový nádech a celkovou zvukovou kompaktnost. Všechny dechové nástroje obstaral saxofonista Bharata Rajnošek, smyčce natočila držitelka Ceny Alfréda Radoka Gabriela Vermelho, o výsledný zvuk se postarali Jan „Zaza“ Zázvůrek (finální mix) a Tomáš „Zemák“ Zeman (master).

Nikol Bóková

Elements

Po albech Inner Place, Unravel a Prometheus přichází klavíristka Nikol Bóková s albem Elements, které zkomponovala pro nově vzniklé uskupení vystupující pod názvem Nikol Bóková Quartet – kytarista David Dorůžka, kontrabasista Martin Kocián a bubeník Michał Wierzgoń. Hlavní inspirací se Nikol staly klasické elementy – země, voda, oheň, vzduch, éter a kosmos – a samozřejmě také vize uměleckých schopností konkrétních interpretů, pro které Nikol svou hudbu tvoří. Stejně jako na předešlých albech bylo pro Nikol kompozičním stylem hledání a objevování v rámci vlastního hudebního světa, který zjevně bez ustání expanduje. Nahrávání alba Elements proběhlo ve studiu Sono Records Doupe ve spolupráci se zvukovým mistrem Milanem Cimfem, mastering alba provedl Jan Vala.

Pavel Trojan

Poetic Accordion

Album vyšlo v rámci oslav 200 let od vynálezu akordeonu a u příležitosti životního jubilea Pavla Trojana, skladatele a emeritního ředitele Pražské konzervatoře. Ten se ve spolupráci s Ladislavem Horákem věnuje akordeonu dlouhodobě, a to jak v sólové, tak hlavně v komorní a orchestrální tvorbě. Pro akordeon vytvořil více než dvě desítky děl, přičemž na CD byly zaznamenány převážně jeho skladby komorní. Kromě akordeonistů Ladislava Horáka, Josefa Hřebíka a Jiřího Lukeše se natáčení zúčastnili další interpreti a soubory – smyčcové kvarteto Apollon Quartet, hráč na marimbu Radek Krampfl, klarinetista Milan Polák, klavírista Martin Vojtišek, flétnista Jan Ostrý, kontrabasista Jiří Valenta či kytarista Jaroslav Novák.

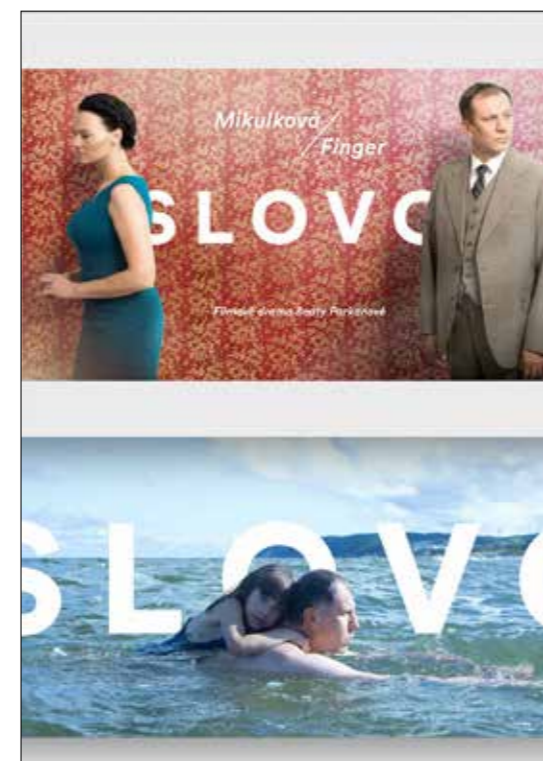
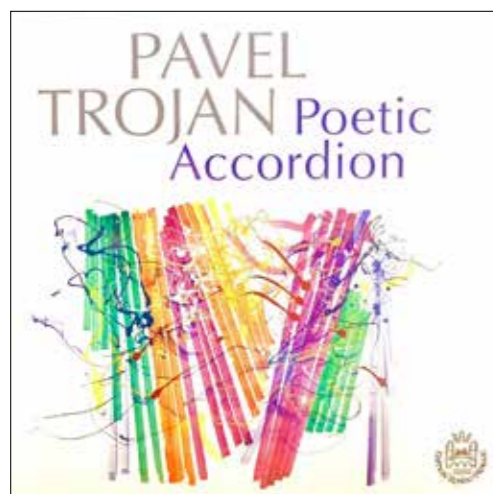
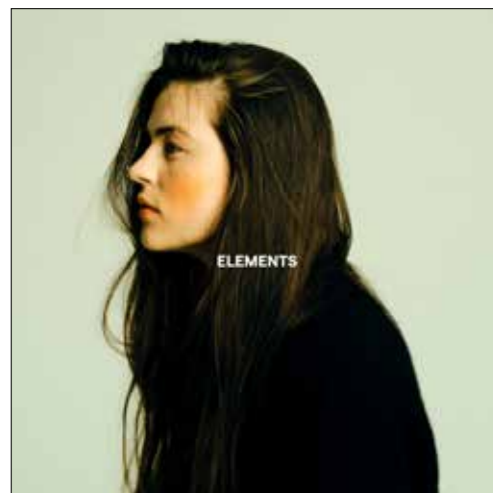

Filmové premiéry

Tři Tygři ve filmu: Jackpot

Režie: Emil Křížka
Hudba: Michal Sedláček

Tři Tygři zasekli drápy humoru i do filmových pláten! Ve zběsilé akční komedii se na dobrodružnou cestu za nečekanou výhrou vydá předposlední český akční hrdina a strážce Teritoria Milan, citlivá duše, prokletý básník a řidič tramvaje David Votrubek, orgán městské policie Robert a snaživý, leč průměrný herec oblastního divadla Herbert. Stanou se z nich přátelé, nebo rivalové? Najde David po cestě ztraceného otce, Robert lásku a sebevědomí, Milan indulonů a slávu a Herbert vytožené angažmá? Rozbije Milan chvatem z Krav Mňagy JACKPOT a zvolá nakonec David Votrubek své „vyhjáááá!“, nebo to nebude tak jednoduché? Road trip z Ostravy do Prahy plný šílených událostí, nečekaných odboček (Brno?) a akčních scén jim totiž ztíží nejen Davidův osobitý pohled na svět, ale také mafiánský boss Král, taktéž toužící po milionové výhře.

Slovo

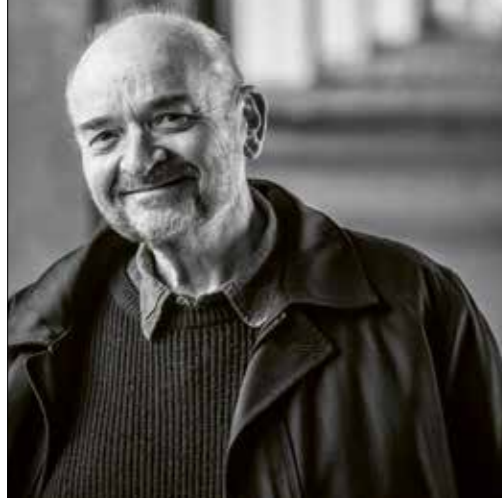
Režie: Beata Parkanová
Hudba: Jan P. Muchow

Film sleduje příběh manželů Václava a Věry, kteří si dali slovo, že budou stát vždy při sobě a nepřekročí své morální hranice. Doba kolem roku 1968 ale vystavuje jejich vzájemný slib těžkým zkouškám.

Nové knihy

JAN BURIAN

Co jsem nezapomněl
aneb Z deníku potulného písničkáře II.

Jan Burian

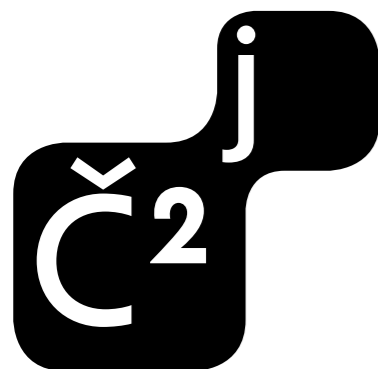
Co jsem nezapomněl
aneb *Z deníku potulného písničkáře II.*

První svazek vzpomínek básníka, prozaika a písničkáře Jana Buriana zmapoval autorovo dětství, dospívání na Hradčanech, hledání vlastní umělecké cesty v husákovském Československu a otevření nových možností po listopadu 1989. Druhý díl zachycuje autorovy zážitky, postřehy a tvorbu od devadesátých let do současnosti.

Koláž Burianova vyprávění, dobových zápisků a citací nejrůznějších dokumentů opisuje i tentokrát velký oblouk od televizních pořadů, dokumentárních filmů a cestování přes hudební alba až k psaní fejetonů, cestopisů a knih o vlastních rodičích. Autor zve k nahlédnutí do zákulisí Posezení s Janem Burianem i kontroverzního Burianova dne žen, do nahrávacích studií, v nichž vznikala hudební alba. Vzpomíná na cesty do Dánska, Portugalska, Chile, na Island a leckam jinam. Čtenář se také dozví, v čem spočívá osamělost osamělých písničkářů, jak se rodí Jihotaje, co byla rokenrolová skupina Vozembouch i to, jak se žije a pracuje písničkáři-důchodci v covidové době.

Jiří Černý
NAPŘESKÁČKU

Nejen hudební vzpomínky
z Klubu osamělých srdcí
seržanta Pepře
2010–2014

galén

Jiří Černý

Napřeskáčku 2

Když se řekne Klub osamělých srdcí seržanta Pepře, tak mají jasno jak fanoušci slavného alba Beatles z roku 1967, tak posluchači Českého rozhlasu. Pod tímto názvem byl v letech 2005 až 2019 vysílán pravidelný týdeník hudebního publicisty Jiřího Černého, který v něm formou krátkých vzpomínek prokládaných písničkami umožňoval nahlédnout do svého soukromí i zákulisí své práce. I ve druhém výběru z komentářů, tentokrát z let 2010 až 2014, vzpomíná na své dětství, zajímavé události, jichž byl účastníkem, a zejména na lidi, s nimiž se potkal. Jak naznačuje název knihy, nečiní tak podle předem daného harmonogramu, ale na přeskáčku, jak ho vysílané písně inspirovaly a jedna vzpomínka vyvolávala druhou. Kniha nabízí setkání s hudebníky, sportovci, prezidenty, ale i se zahradníky, knihovnicemi, učiteli nebo posluchači a pořadateli Černého poslechových pořadů.

OPUSTILI NÁS

Miroslav Landa (58) – skladatel, textař

Zastupován od 2007

V databázi má registrováno 28 hudebních děl

Jaroslav Wykrent (78) – skladatel, textař

Zastupován od 1992

V databázi má registrováno 367 hudebních děl

Jiří Tomášek (53) – skladatel, textař

Zastupován od 2016

V databázi má registrováno 5 hudebních děl

Blanka Vogelová (64) – textařka

Zastupována od 2014

V databázi má registrováno 11 hudebních děl

Jaroslav Šprongl (77) – textař

Zastupován od 1968

V databázi má registrováno 759 hudebních děl

Jan Bušta (90) – skladatel, textař

Zastupován od 2013

V databázi má registrováno 30 hudebních děl

Rudolf Růžička (81) – skladatel

Zastupován od 1965

V databázi má registrováno 184 hudebních děl

Jaromír Vogel (78) – skladatel, textař

Zastupován od 1974

V databázi má registrováno 1 390 hudebních děl

Zoran Marelja (60) – skladatel

Zastupován od 2009

V databázi má registrováno 57 hudebních děl

VZPOMÍNKA NA JAROSLAVA ŠPRONGLA

Text: Václav Hlaváček

Zemřel textař a člen grantové komise OSA Jaroslav Šprongl

Dramaturg, textař, režisér, občasný zpěvák, spisovatel a v posledních letech vášnivý myslivec zemřel v sobotu 23. dubna ve věku 77 let.

Narodil se 15. února 1945 v Praze. Po maturitě na Střední všeobecně vzdělávací škole v Praze 8 absolvoval Matematicko-fyzikální fakultu Univerzity Karlovy v Praze, obor numerická matematika. Celý jeho život byl spjat s populární hudbou. Profesně posbíral mnoho zkušeností jako dramaturg, redaktor a scenárista v Československé televizi.

Jeho první úspěch jako textaře přišel ve známé televizní soutěži Kdo, s kým, o čem, pro koho, do níž napsal vítěznou píseň pro Václava Neckáře. Pak dlouho spolupracoval s okruhem autorů kolem divadla Reduta, zvláště se skupinou Golden Kids, tedy Martou Kubišovou, Václavem Neckářem a Helenou Vondráčkovou. Právě Marta Kubišová mu nazpívala jeho první píseň Já cestu k tobě najdu si. Texty psal ale i pro Valerii Čizmarovou, Jitku Zelenkovou, Standu Hložka, Nađu Urbánkovou, Hanu Zagorovou, Antonína Gondolána nebo Dalibora Jandu.

Pro něj napsal svůj asi neúspěšnější text, k písničce Snad jsem si jí měl všimnout víc.

Jako scenárista a dramaturg se v televizi podílel na nejvýznamnějším a neúspěšnějším myslivecky laděném cyklu Tisíc let české myslivosti.

Hodně se uplatňoval i v oblasti dechové hudby. Mnoho let byl dramaturgem známého televizního pořadu Sejdeme se na Vlachovce, podílel se na pořadech Příště u vás či Hezky od podlahy. Byl producentem mnoha CD našich špičkových dechových orchestrů – s Krajankou se podílel na třech CD, u dvou získala kapela zlatou desku. Jako textař spolupracoval s mnoha hudebními skladateli, v posledních letech se věnoval i písničkám s tematikou myslivosti, která byla jeho velkým koníčkem. Pravidelně psal soudničky do časopisu Myslivost a vydal i jejich soubor Myslivecký pitaval.

V OSA měl zaregistrováno 759 písňových textů pro naše přední interprety různých žánrů.

Čest jeho památce!

Foto: archiv Václava Hlaváčka

Hudba blahodárná i jako zajímavý exportní artikl

Hudba prostupuje našimi životy již od narození, často i v prenatalním stadiu. Podle Emmanuela Biganda, profesora kognitivní psychologie na Univerzitě v Burgundsku, je hudba životně důležitou potřebou. Pro správný vývoj dětského mozku je nezbytné, aby dítě vyrůstalo v klidném a mírumilovném prostředí. Miminko po svém narození hledá známky lidskosti a hudba v tomto směru napomáhá citové regulaci. Po narození jsou zvuky a hudba naším prvním komunikačním prostředkem. To vysvětluje, proč napříč všemi kontinenty a civilizacemi existují ukolébavky.

Je proto velice chybnou úvahou nahlížet na hudbu jako na povrchní koníček nebo tvrdit, že umělec má být chudý a strádat, aby vytvořil ta nejlepší díla. Hudba má blahodárné účinky, podle některých studií hraje důležitou roli při vývoji našeho mozku a má prakticky zásadní význam ve vývoji lidstva.

Hudba je samozřejmě i byznys. Je

přirozenou součástí showbyznysu. Každý máme talent na něco jiného, ale je zcela přirozené, že chceme svůj talent zúročit. Česká hudba byla vždy zajímavým vývozním artiklem, ať už se jednalo o díla Antonína Dvořáka, Bohuslava Martinů, Jaromíra Vejvody nebo například Karla Svobody či Juraje Filase. Investice do umělecké tvorby a rozvoje mladých talentů by měla být naprosto přirozeným a odpovědným chováním státu. Trvalé a systematické investice do kultury posílí konkurenceschopnost české tvorby v nelítostné globální konkurenci. V konečném výsledku z toho může těžit celá společnost, milovníci umění, ale i státní kasa.

Inspirací by nám mohly být země jako Švédsko nebo Finsko. Ve Finsku je hudební výuka volitelným předmětem ještě na střední škole. Učebna je vybavena různými hudebními nástroji, které mohou studenti libovolně používat, a v rámci výuky se učí interpretaci na soudobých písničkách z oblasti rockové a populární hudby. Švédští autoři jsou podepsáni pod celou řadou světových hitů, a to nejen v podání švédských kapel. Pro mnohé je jméno Max Martin (rodným jménem Martin Karl Sandberg) zcela neznámé. Ale tento nenápadný Švéd patří mezi největší hitmakery na světě a pro jeho skladby si jezdily hvězdy jako Backstreet Boys, Bon Jovi, Katy Perry, Pink, Maroon 5, Adele a mnoho dalších. Export hudby se Švédům dlouhodobě daří. Příjmy z autorské tvorby ze zahraničí tvoří zhruba 40 % celkových příjmů autorské organizace STIM, což je švédská obdoba OSA. Oproti tomu česká tvorba v zahraničí vygeneruje pouhých 7 %. Švédové dokonce při přepočtu na obyvatele a kupní sílu obyvatelstva v exportu hudby předčí i Velkou Británii!

Cesta vede přes systémové investice do vzdělání a zdravou prezentaci hudby v médiích. Na základních školách by se měla posílit výuka a především prestiž hudební výchovy. Ta by neměla být doplňkovým předmětem, kdy se často dohání zameškané hodiny z jiných předmětů. Je potřeba zavést moderní a aktivní metody výuky, třeba po vzoru Finska. Jde o aktivní zapojení žáků

a studentů, nikoli pasivní postávání 30 žáků okolo klavíru, na který hraje pan učitel, jak jsem zažil já ve svém dětství. Prostřednictvím společného aktivního muzicírování a zpěvu se nejen rozvíjí mozková činnost dětí, ale posiluje se i jejich vzájemná sounáležitost.

Neméně důležitá je prezentace hudby v médiích. A v této oblasti selhávají zejména ta veřejnoprávní média, ať už jde o Českou televizi, nebo Český rozhlas. Kulturní nabídka je omezená a prostor nové české tvorby se prakticky nenabízí. Dokonce se s ohledem na ekonomickou situaci zvažují další škrtky, samozřejmě v kulturních rubrikách. A novou tvorbou nemyslím pouze tvorbu mladých umělců, ale i nové hudební projekty již zaběhnutých kapel. Do éteru Radiožurnálu se zpravidla z 10 odehraných písniček probouje sotva jedna česká. Jak je možné, že éterem Českého rozhlasu už 30 let zní pořád dokola dvě písničky z filmu Flashdance, jehož děj, troufám si tvrdit, si dnes pamatuje málokdo? Nebo skladba Desert Rose od Stinga, jako by tento skvělý autor a interpret za celou svoji úspěšnou kariéru nenapsal nebo nenazpíval nic jiného. Ano, pokud jste Sting, řeknete si „zaplaťpánbůh alespoň za tyto dary“.

Veřejnoprávní média si nemohou dovolit ten „luxus“ schovávat se za průzkumy popularity, zda tu či onu skladbu posluchači znají. Ona nemají kopírovat, nebo dokonce soutěžit o sledovanost či poslechovost s komerčními vysíláči. Prostor mají dostat právě ti, které „zatím“ nikdo nezná. Jedině touto cestou se může vytvořit zdravý hudební ekosystém, prostřednictvím kterého se vrátí alespoň část finančních prostředků těm, kteří investovali své vlastní finanční prostředky, energii a talent do nové tvorby.

Ať nás provázejí blahodárné účinky hudby, ideálně v podobě více tónů nové české tvorby v mediálním prostoru.

Krásné léto vám přeje

Roman Strejček
předseda představenstva OSA

myslíme na hudbu

JIŽ OD ROKU 1919

NAHLÉDNĚTE DO ARCHIVU OSA ONLINE

přehled desetitisíců
nosičů, knih a publikací
od doby založení OSA
dosud nebo přehledné
vyhledávání článků
a rozhovorů z magazínu
Autor in a mnoho
dalšího

ARCHIV.OSA.CZ

V Ý R O Č N Í
C E N Y
O S A